

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Bataille

Göğün Mavisi

Çinipazlılar

GEORGES BATAILLE

Göğün Mavisi

Georges Bataille

10 Eylül 1897 yılında Billom'da doğdu. 1900'de ailesiyle birlikte Reims'e taşındılar. 1917'den itibaren Paris'te "Ecole des Chartes"de okudu ve ardından mesleki eğitimine sürdürürken Bibliothèque Nationale de France'de kütüphaneci olarak çalışmaya devam etti.

1942'ye kadar burada çalışan Bataille, bu tarihten sonra yakalandığı tüberküloz hastalığı nedeniyle kütüphanecilik görevini bırakmak zorunda kalacaktı.

1949'da yeniden Carpentras'da kütüphaneci olarak göreve başladı.

Daha sonra aynı göreve Orléans'ta devam etti. *Documents* (1928), *Acéphale* (1937), *Critique* (1936) gibi etkili dergiler çıkardı. "Collège de Sociologie"nin çalışmalarını yönetti. Kimi zaman siyasal kimliğiyle öne çıktı, aydınlarla çeşitli gruplar oluşturdu, etkinliklerde bulundu. Andre Breton ve Sartre ile sert polemikleri olan tartışmalara girdi.

Sosyolog, antropolog ve filozof olan Bataille, Nietzsche'nin izinde düşüncelerini geliştirmiş, gerçeküstücü düşüncenin geliştiricilerinden biri haline gelmiştir. Çok zaman kötülüğü üstlenen ve gizemsel yolculuklara dayalı iç deneyimlere dayanan bir ahlâkın savunuculuğunu yapmıştır.

8 Haziran 1962'de Paris'te öldü. Kitaplarının tüm basımı ise 1972'de Foucault'nun desteğiyle gerçekleşti.

Georges Bataille

Göğün Mavisi

Fransızca Aslından Çeviren: Berna Serveryan

Kitabın Orijinal Adı
Le Bleu du Ciel

Yazar
Georges Bataille

Türkçesi
Berna Serveryan

Yayıma Hazırlayan
Özcan Sapan

Seri / Sıra No
Chiviyazıları Yayınevi: 467 Aykırı Edebiyat: 30

ISBN
978-605-4959-64-8

Sertifika No
13085

Adres
Bahariye Cad. No: 69 Kat: 3 Daire: 9
Kadıköy İstanbul Faks: 0216 330 36 35
e-posta: chiviyazilaripublishinghouse@gmail.com
www.chiviyazilari.net

İnternet Satış
www.chiviyazilari.org

Copyright
Chiviyazıları Yayınevi © 2014
Türkçesi: Berna Serveryan © 2014

Kapak ve İç Düzenleme
Serra Sönmez

Baskı/Tarih
Birinci Basım 2017

Baskı
Ertem Basım Ltd. Şti. / Ankara

Chiviyazıları® YAYINEVİ Binikiyüzonbeş Yayıncılık Eğitim ve Kültür Hizm. Tic. A.Ş.'nin tescilli markasıdır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Göğün Mavisi

Georges Bataille

Fransızca Aslından Çeviren: Berna Serveryan

Her insan, az ya da çok, hayatın farklı gerçeklerini ortaya çıkaran öykü ve romanlarla kendisi arasında bağlar kurar. Kimi zaman kendinden geçmiş bir halde okuduğu bu öyküler, onları kaderle bile yüz yüze getirebilir. Bu sebeple öykülerin, ne olabileceğini, yenilenmesi ya da daha iyiye gidebilmesi için gerekli olan çabaları nasıl yönetebileceğimizi tutkuyla araştırmak zorundayızdır.

Bilinen üslupların sebep olduğu usanmışlığı önleyecek farklı teknikler bulma kaygısı, zihinleri ciddi bir şekilde meşgul ediyor. Fakat her şeyden önce, temel ilkeyi ortaya koymadan ve bunu en belirgin şekilde ifade etmeye çalışmadan, bir romanın ne olabileceğini öğrenmeye çalışma çabasını anlayamıyorum. Hayatın tüm olasılıklarını ortaya çıkaran öyküler her zaman bir şeyi ifade etmeyebilir fakat öyle bir çılgınlık anı getirirler ki, -bu an olmadan,

yazar, hayatın sayısız olasılıklarına karşı kör kalacaktır. Bana öyle geliyor ki sadece güçlü ve soluk kesici bir tecrübe, benimsenmiş kalıpların sebep olduğu dar sınırlamalardan yorulmuş okuyucunun beklediği uzak hayallere ulaşma imkânı verebilecektir.

Yazarını, duygusal yönden zorlayan deneyimlerden uzak bir şekilde yazılmış kitaplara daha fazla nasıl bağlı kalabiliriz ki?

Bu ilkeyi dile getirmek istiyorum fakat ispatlamaktan vazgeçiyorum. İddiamı kanıtlayan birkaç başlık vermekle yetineceğim sadece (birkaç başlık... Daha farklı başlıklar da verebilirdim fakat düzensizlik, amacımı en iyi şekilde yansıtmakta): *Uğultulu Tepeler, Dava, Yitik Zamanın Peşinde, Kırmızı ve Siyah, Eugenie de Franval, Ölüm Cezası, Sarrazine, Budala...**

Düşüncelerimi kabaca dile getirmeyi tercih ettim. Ancak, öykülere, hayatın gizli yanlarını ortaya çıkarma gücünü verenin, sadece ani çılgınlık anları ya da ıstırap deneyimleri olduğunu ileri sürmüyorum. Burada, bu konudan bahsetmemin nedeni, *Göğün Mavisî*'ndeki korkunç aykırılıkların beni yıkıma uğratan büyük bir sıkıntıdan kaynaklanıyor olmasıydı sadece. *Göğün Mavisî*'ni bu aykırılıklar oluşturdu diyebilirim. Bunun, 1935'te yazılan kitabı yayınlamaktan vazgeçmeme degecek bir ilke olup olmadığını düşünmekten çok uzağım şu anda. Asıl metni okuyup etkilenen arkadaşlarım, beni, kitabın basılması için ikna et-

*) *Eugenie de Franval*, Marquis de Sade'ın *Les Crimes de L'Amour*'undan (Aşk Suçları); *Ölüm Cezası (L'Arret de Mort)*, Maurice Blanchot'nun; *Sarrazine*, Balzac'ın az tanınmış fakat en iyi eserlerinden.)

meye çalıştılar. Sonunda kararı onlara bıraktım, öyle ki metnin varlığını neredeyse unutmuştum.

1936'dan sonra, artık metni düşünmemeye karar vermiştim.

Ayrıca, İspanya ve Dünya Savaşı'nın varlığı, bu romanın örgüsüne dâhil tarihi olayları anlamsız kılıyordu; trajedinin kendisiyle yüz yüzeysen bu trajedinin habercileriyle ilgilenmenin ne anlamı olabilirdi ki?

Bu düşünce, kitabın bende uyandırdığı doyumsuzluk ve rahatsızlığa cevap vermekteydi. Fakat o zamanki koşullar, bugün o kadar uzakta kaldılar ki olayın en ateşli zamanında yazılmış olan öyküm, yazarlarının, anlamını kaybetmiş bir geçmişe serbest bir seçimle yerleştirdikleri öykülerden farklı bir konumda değil artık. Kitabın yazıldığı zamanlardaki düşüncelerimden çok uzak bir yerdeyim bugün; zamanında hâkim olan o endişe, bugün bütün rolünü kaybetmiş durumda; bu sebepten dolayı kararı arkadaşlarıma bırakıyorum. (1957)

En pis tiplerin mekânı olan Londra'nın mahalle batakhanelerinden birinin giriş katında, Dirty sarhoştı. Körkütük sarhoştı ve ben de yanındaydım (cam kestiği için yaralanmış olan elim sargılıydı). O gün, Dirty'nin üzerinde mükemmel bir gece elbisesi vardı (bense sakal tıraşı olmamıştım, saçlarımsa darmadağınikti) ve oldukça şiddetli bir kasılma ile uzun bacaklarını açmaktaydı. Bar, gözleri gitgide korkunçlaşan adamlarla doluydu ve bu bulanık gözler, sönmüş sigaraları anımsatıyordu. Dirty, çıplak uyluklarını iki eliyle sıkıyor ve pis bir perdeyi ısırarak inliyordu. Sarhoştı ancak çok da güzeldi. Fırıl fırıl dönen yuvarlak ve öfkeli gözleri, sonunda gaz lambasına takıldı.

- Ne var! diye bağırdı.

Aynı anda, ateş ettikten sonra ardında toz bulutu bırakan bir top gibi gerilip yerinden sıçradı. Gözleri, bir korkuluğun gözlerini andırır biçimde açıldı ve hüngür hüngür ağlamaya başladı.

- Troppmaan! diye bağırdı tekrar.

Gözlerini alabildiğine açmış bir şekilde bana bakıyordu. Uzun, kirli elleriyle başımı okşuyordu. Alnım ateşten ıslanmıştı. Dirty, kusmayı andıran, delice bir yakarma ile ağlıyordu. Saçları, gözyaşlarından sıırılsıklam olmuştu.

Bu iğrenç içki alemini izleyen sahne, -ki devamında fareler yere serilmiş iki gövdeyi kemiriyor olmalıydılar- baştan sona Dostoyevski'ye yaraşır bir sahneydi.

Sarhoşluk, bizi, başıboşluğa ve olabilecek en kötü sıkıntıya, en korkunç cevabı aramaya doğru sürüklemekteydi.

Sarhoşluğun en son derecesine varmadan önce, kendimizi Savoy'un bir odasına atmayı başarabildik. Dirty, asansör görevlisinin çok çirkin olduğunu fark etmişti (güzel üniformasına rağmen, mezar kazıcı gibi bir görünümü vardı).

Bunu, belli belirsiz gülerek fısıldadı bana. Daha şimdiden konuşması bozulmuştu, sarhoş bir kadın gibi konuşuyordu.

- Biliyor musun -hiçkırıktan dolayı kısa kısa duraklayarak konuşabiliyordu- çocukken ... hatırlıyorum ... buraya annemle gelmişim ... buraya ... aşağı yukarı on sene önce ... o zamanlar

on iki yaşında olmalıyım ... Annem, İngiltere kraliçesinin tavırlarına sahip, iri görünümlü bir ihtiyardı... Tam o sırada asansörden çıkarken, asansör görevlisi ... bu adam ...

- Hangisi? Bu mu?

- Evet, ta kendisi. Asansör boşluğunu ayarlamamış ... asansör kafesi çok yukarı çıktı ... annem boylu boyunca yere serildi ... çarptı ... annem...

Dirty, deli gibi kahkaha atmaktaydı.

- Gülme artık, hikâyeni bitiremeyeceksin, dedim, kelimeleri güç bela bularak. Gülmeye son verdi ve bağırmaya başladı:

- Ah! Saçmalamaya başladım ... gidiyorum... Hayır, hayır, hikâyemi bitirmeliyim ... annem, kıpırdamıyordu ... etekleri havalanmıştı ... geniş etekleri ... bir ölü gibi... artık kımıldamıyordu ... yatağa yatırmak için kaldırdılar onu yerden ... kasmaya başladı ... oldukça sarhoştı ... ama az önce, böyle görünmüyordu ... bu kadın ... bulldog köpeğini andırıyordu ... korkunçtu...

- Aynı onun gibi ben de senin önüne serilmek isterdim, dedim Dirty'ye utanarak.

- Kusar mıydın, diye sordu gülmeden.

Dudaklarımdan öptü.

- Belki.

Banyoya girdim. Çok solgun görünüyordum ve hiçbir nedeni olmadığı halde, uzun süre aynada kendimi seyrettim: Dağınık saçlarım iğrenç bir haldeydi ve yüzüme bayağı bir ifade veren yüz çizgilerinin yer aldığı şişmiş suratımla, yataktan yeni kalkmış bir adamın mide bulandırıcı görüntüsüne sahiptim.

Dirty, tavanda bulunan birkaç lamba ile aydınlatılmış geniş odada tek başıyaydı. Sanki hiç durmaması söylenmiş gibi, dümdüz yürümekteydi: Kelimenin tam anlamıyla bir deliyi andırıyordu.

Dekoltesi oldukça uygunsuzdu. Sarı saçlarının, ışıkların altındaki parıltısı benim için dayanılmaz bir hâl almaya başlamıştı.

Buna rağmen, bir saflık duygusu hissettiriyordu -kişiliğinde, hatta bu sefaletinde bile öyle bir saflık vardı ki bazen ayaklarına kapanmak istiyordum; fakat bu beni korkutuyordu. Artık, dayanamadığını görmekteydim. Yere düşmek üzereydi. Kötü nefes almaya başladı, bir hayvan gibi soluyordu; boğuluyordu. Beni izleyen kötü bakışları nedeniyle çıldırabilirdim. Aniden durdu, bacaklarını elbisesinin altında kıvrımış olmalıydı. Biraz sonra kesinlikle saçmalayacaktı.

Oda hizmetçisini çağırmak için zili çaldı.

Bir süre sonra odaya oldukça güzel, kızıl, sıcak tenli bir hizmetçi girdi: Bu derece bir lüks ortamda ender rastlanabilecek türden bir koku ile soluğu tıkanmıştı; alt tabakaya ait bir genelev kokusu hâkimdi.

Dirty, ayakta kalma işkencesinden duvara yaslanarak kurtul-

du. Çok fazla acı çeker gibi bir hali vardı. O gün, bütün bu ucuz kokuları nereden bulup da sürdüğünü bilmiyorum ama içinde bulunduğu bu anlatılmaz durumda, parfümüne karışan kış ve koltukaltı kokusu, hastanelerin iğrenç ilaç kokusunu andırıyordu. Aynı zamanda da geçirdikçe ortalık viski kokuyordu...

Genç İngiliz oda görevlisi afallamıştı.

- Siz, dedi Dirty, size ihtiyacım var ama önce asansör görevlisini bulmamız gerekiyor; ona söyleyeceklerim var.

Hizmetçi ortadan kaybolunca, Dirty, bu sefer de titreyerek, sandalyeye yöneldi. Güçlkle, bir şişe ve bardağı yanına koymayı başardı. Gözkapakları ağırlaşıyordu. Bana bakındı fakat artık orada değildim. Şaşkına döndü. Umutsuz bir sesle haykırdı:

- Troppmann!

Yanıt yoktu.

Ayağa kalktı. Sendeleyerek, banyonun girişine ulaşmayı başardı; beni, bir sandalyenin üzerine yığılmış, solgun ve çökmüş bir hâlde buldu; beceriksiz bir şekilde, sağ elimdeki sargıyı açmıştım; bir mendille durdurmaya çalıştığım kan hızla yere damlıyordu. Dirty, bir hayvan gibi gözlerini üzerime dikmiş bakmaktaydı. Suratımı sildim; ağzım ve burnum kan içinde kaldı. Işık gözümü kamaştırıyordu. Dayanılmazdı ve gözlerimi yoruyordu.

Kapı çaldı, oda hizmetçisi ve ardından asansör görevlisi içeri girdiler. Dirty sandalyenin üzerine yıkıldı. Bana çok uzun gelen

bir süre sonunda, kafası öne eğik bir hâlde, hiçbirine bakmadan konuşmaya başladı:

- 1924'te burada mıydınız, diye sordu asansör görevlisine.

Asansör görevlisi evet cevabını verdi.

- Size sormak istediğim; şu yaşlı, iyi yürekli, şişman kadın... asansörden düşerek çıkıp sonra da yere kusan... Hatırlıyor musunuz?

Hiçbir şey görmeden sıralamaktaydı kelimeleri, sanki ölü dudaklara sahipmiş gibi.

Çok fazla sıkılan iki hizmetçi, birbirini kollamak ve incelemek için fark ettirmeden bakışıyordu.

- Hatırlıyorum, gerçekten, diye kabullendi asansör görevlisi. (Kırk yaşlarında, mezar kazıcısına benzeyen bu adamın suratındaki kaypak ifade, salamura yatırılmış bir balık görüntüsü vermekteydi).

- Bir bardak viski, diye sordu Dirty.

Kimse cevap vermedi, sıkılarak bekleyen bu iki insan, saygılarından dolayı ayakta duruyordu.

Dirty çantasını isteyince getirip verdiler. Hareketleri o denli yavaş ki elinin çantanın dibine ulaşması için çok uzun bir süre geçmesi gerekti. Aradığını bulduğu zaman, sadece tek bir keli-

me ederek yere bir yığın banknot fırlattı.

- Paylaşın...

Mezar kazıcı, uğraşacak bir şey bulmuştu kendine. Yerden bu kıymetli yığını topladı ve paraları yüksek sesle saymaya başladı. Yirmi kâğıt banknot vardı. Bunun on kâğıdını oda hizmetçisine verdi.

- Çekilebilir miyiz, diye sordu bir süre sonra.

- Hayır hayır, henüz değil, rica ederim, oturun.

Dirty boğuluyor gibiydi, yüzünü kan basmıştı. İki hizmetçi büyük bir saygı ile ayakta durmaya devam ediyordu fakat gerek bahşişin abartılı oluşundan, gerek olayın inanılmazlığı ve anlaşılmazlığı karşısında, onlar da aynı şekilde kızarmış ve sıkılmıştı.

Dirty sandalyenin üzerinde sessiz bir hâlde oturmaktaydı. Uzun bir süre geçti; bedenlerin içinden kalp atışları duyulacaktı neredeyse. Solgun, hasta ve kana bulanmış bir suratla, neredeyse kusacak bir hâlde, hıçkırarak kapıya doğru ilerledim. Hizmetçiler, güzel muhataplarının bacaklarının arasından, sandalye boyunca akmakta olan su sızıntısını dehşetle fark ettiler; çiş, halının üzerinde yayılmakta olan bir birikinti oluşturduğu sırada, kızarmış, allak bullak olmuş ve bıçak altına yatmış domuz gibi sandalyenin üzerinde kıvranan genç kadın, eteğinin altından bağırsaklarının içindekileri kabaca salıvermekteydi...

Durumdan tiksinişmiş olan oda hizmetçisi, tekrar sakinle-

şen ve mutlu gözükmeye başlayan Dirty'yi, titreyerek yıkamak zorunda kaldı. Dirty kendisini sildirip, sabunlatmaktaydı. Asansör görevlisi, koku tamamen yok oluncaya dek odayı havalandırdı.

Daha sonra, yaramın kanamasını durdurmak için bana pansuman yaptı.

Her şey yeniden düzene girmişti; oda hizmetçisi elbiseleri yerleştirmeyi tamamladı. Dirty, her zamankinden daha güzel, yıkanmış ve koku sürünmüş bir hâlde, içki içmeye devam ederek yatağa uzandı. Asansör görevlisine oturmasını söyledi. Adam, onun yanındaki koltuğa oturdu. Bu sırada, Dirty, sarhoşluktan dolayı, küçük bir kız çocuğu gibi kendini koyuvermişti.

Hiçbir şey söylememesine rağmen, kendinden geçmiş bir hâli vardı. Ara sıra kendi kendine gülüyordu.

- Söyleyin bana, dedi sonunda asansör görevlisine, Savoy'da bulunduğunuz bunca sene boyunca birçok iğrençlik görmüş olmanız lazım.

- Ah! O kadar da çok değil, diye cevap verdi, onu kendine getirip rahatlamasını sağlayan viskiyi yudumladıktan sonra. Burada, müşteriler genellikle kibardırlar.

- Ah! Kibarlar değil mi, bu bir yaşam tarzı; öyleyse, önünüzde yere düşüp çenesini dağıtan ve kollarınıza kusan merhum annem...

Ve Dirty, düzensiz bir şekilde katılastıya gülmeye başladı, bir boşluğun içinde, hiçbir yankı bulmaksızın.

- Peki hepsinin neden kibar olduklarını biliyor musunuz, diye devam etti. Ödleri kopuyor, duyuyor musunuz, dişleri takırdıyor, bu yüzden gerçek yüzlerini göstermeye cesaret edemiyorlar. Bunu hissediyorum çünkü ben de korkuyorum, evet öyle, anlıyor musunuz çocuğum... Sizden bile. Ölesiye korkuyorum...

- Hanımefendi bir bardak su isterler mi, diye sordu oda hizmetçisi, çekinerek.

- Allah kahretsin, diye cevap verdi Dirty, ona dilini çıkararak, hastayım ben, anlayın bunu, beynimde bir şeyler var benim.

- Bunu umursamıyorsunuz ama bana tiksinti veriyor, duyuyor musunuz?

Yavaş bir hareketle, sözünü kesmeyi başardım.

Ona bir yudum daha viski içirdim ve bu arada asansör görevlisine dönerek,

- İtiraf edin, elinizde olsa, onu boğazlardınız, dedim.

- Haklısın, diye avaz avaz bağırdı Dirty, şu kocaman pençelere bak, goril pençeleri, taşak gibi kıllı.

- Fakat diye dehşetle itiraz etti ayağa kalkın asansör görevlisi,

hanımefendi onun emrinde olduğumu biliyor.

- Yanılıyorsun geri zekâlı, senin taşaklarına ihtiyacım olduğun mu sanıyorsun? Kalbim ağrıyor.

Geçirerek kıkırdadı.

Oda hizmetçisi hızla atıldı ve bir leğen getirdi. Son derece terbiyeli bir uşaklıktı sergilediği. Tepkisiz ve solgun bir hâlde oturuyor ve gitgide daha çok içiyordum.

- Ve siz, oradaki güzel kız, dedi Dirty bu defa oda hizmetçisine seslenerek, kendi kendinizi tatmin ediyorsunuz ve ev eşyası gereksinimlerinizi karşılamak için vitrinlerdeki çaydanlıklara bakınıyorsunuz; eğer sizinki gibi bir kırım olsaydı, herkese gösterirdim; aksi takdirde, bütün hayatın utanarak geçer ve bir gün kaşınırken neyin eksik kaldığını hissedersin.

Birdenbire, korkmuş bir hâlde;

- Yüzüne biraz su atın, görüyorsunuz ateşi çıkıyor, dedim oda hizmetçisine.

Oda hizmetçisi hemen ilgilendi. Dirty'nin alnına ıslak bir havlu yerleştirdi.

Dirty pencereye kadar güçlkle ilerledi. Aşağıda Thames

Nehri'ni,* ve arkada, Londra'nın karanlıkta büyük gözüken en korkunç binalarından birkaçını gördü. Açık havada hemen kustu. Rahatladıktan sonra beni çağırdı; manzaranın iğrençliğini, nehri ve depoları göstererek onu alnından tuttum. Otelin yakınındaki lüks ve aydınlatılmış binalar küstahça boy gösteriyorlardı.

Sıkılmış olduğumdan, Londra'yı seyrederken neredeyse ağlıyordum. Temiz hava alırken, çocukluk anılarım, küçük kızların benimle oynadığı *diabolo*** ya da *pigeon vole**** asansör görevlisinin gorili andıran pençelerinin görüntüsü ile birleşiyordu. Olan biten bana anlamsız ve birazcık da komik geliyordu aslında. Ben de boşluktaydım. Bu boşluğu olsa olsa yeni korkularla doldurabilmeyi hayal edebilirdim sadece. Kendimi güçsüz ve alçalmış hissediyordum. Bir tıkanma ve aldırmazlık hâliyle, sokağa kadar Dirty'ye eşlik ettim. Dirty beni sürüklüyordu. O an, kendi yıkımına bu derece yaklaşmış başka birini hayal edemezdim.

Bedeni bir an olsun rahat bırakmayan büyük iç sıkıntısı, büyüleyici bir kolaylığın tek açıklaması aslında: Savoy'un bir odasında olduğu kadar, bir batakhane de ya da herhangi bir yerde de benimsenmiş engellere aldırmaksızın, içimizdeki arzuyu dindirebiliyor olmamızdı.

*) İngiltere'nin güneyinde önemli bir nehir. Londra'nın içinden geçerek Kuzey Denizi'ne dökülür. Thames Nehri, İngiltere'de çok önemli bir nehirdir. Çoğu zaman sadece burayı işaret etmek için "Nehir" demek yeterlidir. (Ed. notu)

**) İki ucunda bulunan çubuklar yardımıyla döndürülerek havaya fırlatılan makara biçimli oyuncak. (Ed. notu)

***) Uçtu uçtu kuş uçtu benzeri, grup hâlinde oynanan bir tür çocuk oyunu. (Ed. notu)

Bölüm I

Biliyorum.

Onur kırıcı şartlar altında öleceğim.

Bugün, ait olduğum tek kişi için iğrençlik ve tiksinti kaynağı olmanın tadını çıkarıyorum.

En büyük arzum, başına gelebilecek en kötü olaya bile gülebilen bir adam olabilmek. Öylesine korkak, öylesine açgözlü bir 'ben'in bulunduğu boş kafamı, sadece ölüm tatmin edebilir.

Birkaç gün önce -ki bu gerçek, kesinlikle bir kabus değil- trajedi dekorunu andıran bir kente geldim. Bir gece -bunu sadece daha acıklı bir şekilde gülmek için söylüyorum- döne döne danseden iki oğlancı ihtiyarı seyreden tek sarhoş ben değildim, bu bir rüya değildi ve kesinlikle gerçektir. Gece yarısı Komandör odama gir-*

*) Şövalyelik sınıflarının yüksek derecelerinden biri. -Fransa'da ise ulusal ve sivil şövalyelik sınıflarının en yüksek derecesi. (Ed. n.)

di; öğleden sonra mezarının önünden geçmiştim; gururum, onu alaylı bir şekilde davet etmeye zorlamıştı. Beklenmedik ziyareti beni korkutmuştu.

Önünde titriyordum. Önünde bir harabeydim.

Yanımda, ikinci kurban yatmaktaydı. Aşırı iğrenç dudakları aynı bir ölününkileri andırıyordu. Kandan daha korkunç bir salya akıtmaktaydı. O günden beri bu reddettiğim ve dayanamadığım yalnızlığa tutsak edildim. Fakat bu daveti tekrarlayabilmek için sadece bir çılgılığa ihtiyacım vardı ve eğer kör bir öfkeye kulak verecek olursam bu sefer giden ben değil, ihtiyarın cesedi olacaktı.

Rezil bir ıstırap sonunda, her şeye rağmen sinsice sürüp giden küstahlık yeniden şiddetlendi, önceleri yavaşça, sonra birdenbire büyük bir patlama ile beni kör etti ve her türlü mantığa ters gelen bir mutluluk içinde beni kendimden geçirdi.

Mutluluk başımı döndürüyor şu anda, beni sarhoş ediyor.

Onu haykırıyorum, onun şarkısını söylüyorum avaz avaz.

Budala kalbimde, budalalık, kahkahalarla şarkı söylüyor.

BEN KAZANDIM!

Bölüm II

Kötü Alâmet

Yaşamımın en mutsuz olduğum döneminde, genellikle -pek önemli olmayan nedenler yüzünden ve en ufak bir cinsel çekicilik aramadan- beni sadece saçma görünüşü ile etkileyen bir kadınla karşılaştım. Böyle durumlarda, şansım, bir mutsuzluk kuşunun bana eşlik etmesini istemektedir sanki. Mayıs'ta Londra'dan döndüğümde, yolunu şaşırmış, aşırı sinirli ve neredeyse hasta bir hâldeydim fakat bu garip kız hiçbir şeyin farkına varmadı. Dirty'yle Prüm'de buluşmak üzere, hazıranda Paris'ten ayrıldım. Daha sonra, bıkkın bir hâlde beni terk etti. Dönüşümde, alışlagelmiş yapmacık tavırları çok uzun bir süre sürdüremedim. 'Mutsuzluk Kuşu'nu elimden geldiğince sık görüyordum. Onun önünde sinir krizleri geçirdiğim oluyordu.

Durumum onu telaşlandırınca da bir gün bana neyim oldu-

ğunu sordu; bir süre sonra, günün birinde delirecek olduğum fikrine kapıldığını söyledi.

Öfkelenmiştim.

- Kesinlikle hiçbir şeyim yok, diye cevap verdim ona.

Israr etmeye devam etti.

- Konuşmak istemediğinizi anlıyorum; sanırım şu anda sizi yalnız bırakmam daha iyi olacak. Projeleri incelemek için yeterince sakın değilsiniz... Sizin için endişelendiğimi söylemeliyim... Ne yapmayı düşünüyorsunuz?

Kararsız bir durumda gözlerinin içine bakıyordum. Şaşkın bir hâlde olmalıydım; sanki kaçmak istediğim bir saplantıdan kurtulamamış gibiydim. Başını çevirdi.

- Kuşkusuz içmiş olduğumu düşünüyorsunuz, dedim.

- Hayır, neden? Sık sık içer misiniz?

- Oldukça.

- Bilmiyordum. (Beni ağırbaşlı bir adam zannediyordu, hat-ta oldukça ağırbaşlı ve onun için sarhoşluk bu fikirle kesinlikle uyuşmuyordu.) Sadece... Tükenmiş bir hâliniz var.

- Projeye geri dönsek iyi olacak.

- Çok yorgun olduğunuz açıkça ortada. Oturuyorsunuz fakat neredeyse yere düşecek bir hâliniz var...

- Olabilir.

- Sorun nedir?

- Delirmek üzereyim.

- Ama neden?

- Acı çekiyorum.

- Ne yapabilirim?

- Hiçbir şey.

- Neyiniz olduğunu bana söyleyemez misiniz?

- Sanmıyorum.

- Karınıza geri dönmesi için telgraf çekin. Brighton'da kalmak zorunda olmasa gerek?

- Hayır, bana yazdı aslında. Gelmemesi daha iyi olur.

- Bulduğunuz durumun farkında mı?

- Hiçbir şeyi değiştiremeyeceğinin de farkında.

Kadın şaşırıp kalmıştı; benim çekilmez ve korkak biri olduğumu fakat şimdilik, buradan çıkmama yardım etmesi gerektiğini düşünüyor olmalıydı. Sonunda kararlı bir ses tonuyla konuşmaya başladı:

- Sizi bu şekilde bırakamam. Sizi evinize götüreceğim... Ya da arkadaşlarınıza... Nasıl isterseniz...

Cevap vermedim. O anda, kafamda olup bitenler bulanıklaşmaya başladı. Bıkmıştım.

Bana evime kadar eşlik etti. Bir tek kelime bile etmedim.

II

Onu genellikle La Bourse'un* arkasında bir restoran-barda görüyordum. Birlikte yemek yiyorduk, sürekli konuşup durduğumuz için yemeği zar zor bitirebiliyorduk.

Yirmi beş yaşında, çirkin ve oldukça pasaklı bir kızdı (daha önceden beraber olduğum kadınlar, tam tersine, bakımlı ve güzeldiler). Lazare soyadı, iç karartıcı görünümüne isminden daha iyi uyum sağlıyordu. İlginç, hatta oldukça komikti. Ona duyduğum ilgiyi anlatmak zordu. Akli bir bozukluktan kaynaklanıyor olmalıydı. En azından La Bourse'da rastladığım arkadaşlar açısından böyleydi.

*) "Bourse de Paris" tarihsel olarak Paris stock exchange olarak bilinir. 2000 yılından bu yana Euronext Paris adını almıştır. Paris'in ilk borsası, normal borsa faaliyeti 1724'te başladı. Günümüzdeki borsa binasının temeli 1808'de atılmış ve 1826'da bina hizmete açılmıştır. (Ed. notu)

Bu sırada, beni umutsuzluktan kurtaran tek insandı. Barın kapısından yeni girmişti ki -şansa ve kadere terk edilmiş bu yerde, girişte beliren siyah ve bitik silueti, mutsuzluğun aptal bir ifadesiydi- ayağa kalktım ve masaya kadar kendisine eşlik ettim. Siyah elbisesi kötü dikimli ve lekeliydi. Önündeki hiçbir şeyi görmeden, sürekli masalara çarpıyordu. Şapkasız, kısa, dik ve kötü taranmış saçları nedeniyle yüzünün her iki tarafında karga kanatları varmış gibi görünüyordu. Bu kanatların arasından çıkan çelik gözlüklerin altında, sarı benizli, zayıf Yahudilerinkini andıran, büyük bir burnu vardı.

Rahatı yerinde değildi. Her şeye yabancı olmanın verdiği sakinlikle ağır ağır konuşmaktaydı; hastalık, yorgunluk, son ya da ölüm onun gözünde hiçbir şey ifade etmiyordu. Kayıtsızlık, diğer insanlarda var olduğuna inandığı tek duyguydu. Özgüveniyle olduğu kadar hayal kurma gücüyle de büyük bir etki yaratıyordu. Çok önem verdiği aylık bir derginin basımı için ona gerekli parayı veriyordum. Moskova'nın resmi komünizminden çok farklı bir komünizmi savunuyordu bu küçük dergide. Çoğu zaman, kesin olarak deli olduğunu düşünüyordum ve bu, onun oyununa katılmam için kötü niyetli bir şakaydı.

Onu anladığımı sanıyordum çünkü onun mücadelesi, benim özel hayatım kadar dengesiz, boş ve aynı zamanda da karışıktı. Beni en fazla ilgilendiren, sefil insanlar uğruna, kanını ve hayatını feda etmeye iten sağlıksız hırsıydı. Bana göre; dökülecek kan kirli bir bakirenin zavallı kanı olurdu sadece.

III

Lazare benimle eve kadar gelerek içeri girdi fakat eşimden gelen mektubu okuyabilmek için ondan, beni bir süre yalnız bırakmasını istedim. Sekiz on sayfalık bir mektuptu bu. Eşim artık dayanamadığını söylüyordu. Her şeyin hatalarımdan kaynaklanmasına rağmen, beni kaybettiği için kendisini suçluyordu.

Mektup beni yıkmıştı. Ağlamamaya çalıştım, başaramadım. Yalnız kalıp ağlamak için tuvalete gittim. Kendime engel olamıyordum, akmakta olan gözyaşlarımı silerek tuvaletten çıktım.

- Çok acı bir durum, dedim Lazare'a, sırlıslıklam mendilimi göstererek.

- Karınızdan kötü bir haber mi aldınız?

- Hayır, önemsenecek bir şey yok fakat geçerli bir neden olmadığı hâlde, kendimi kontrol edemiyorum.

- Fakat kötü bir şey yok, değil mi?

- Eşim gördüğü bir rüyayı anlatıyor...

- Nasıl bir rüya?

- Bunun önemi yok. Eğer isterseniz okuyabilirsiniz. Sadece yanlış anlayabilirsiniz.

Ona Edith'in mektubundan bir sayfa verdim (anlayacağını değil şaşıracığını düşünüyordum). Kendini beğenmiş olabilirim fakat bunu da tatmak lazım, Lazare, ben ya da herhangi biri, diyordum kendi kendime.

Mektupta Lazare'a okuttuğum bölümün, beni yıkan bölümle hiçbir alakası yoktu.

"O gece, bitmek bilmeyen bir rüya gördüm ve bende dayanılmaz bir etki bıraktı," diye yazmıştı Edith. "Sana anlatıyorum çünkü bunu sadece kendime saklamak beni korkutuyor."

"Arkadaşlarımızla beraberdik ve eğer dışarı çıkarsan öldürüleceğin söyleniyordu. Bunun nedeni politik makaleler yayınlamış olmandı... Arkadaşların önemli olmadığını ileri sürdüler. Sen, hiçbir şey söylemedin fakat kıpkırmızı oldun. Kesinlikle kendini öldürtmek istemiyordun ama arkadaşların seni sürüklediler ve hep beraber dışarı çıktınız."

“Seni öldürmek için bir adam geldi. Bunun için elinde tuttuğu feneri yakması gerekiyordu. Ben, senin yanında yürüyordum ve seni öldüreceğini anlamamı isteyen adam, feneri yaktı; fenerden çıkan kurşun benim içimden geçip gitti.”

“Genç bir kızla beraberdin ve o anda ne istediğini anladım. ‘Nasıl olsa vurulacaksın, en azından, yaşadığın sürece bu genç kızla beraber bir odaya git ve onunla ne yapmak istersen yap,’ dedim sana. Sen de ‘Sevinirim,’ diye cevap verdin. Genç kızla beraber odaya gittiniz. Daha sonra adam vaktin geldiğini söyledi. Feneri tekrar yaktı. Sana doğru ikinci bir mermi geldi fakat bunu da içimde hissettim ve benim için her şey bitmişti. Elimi boğazıma götürdüm; sıcaktı ve kan içindeydi. Korkunçtu...”

Kanepenin üstünde okumakta olan Lazare’ın yanında otuyordum. Kendimi tutmaya çalışmama rağmen tekrar ağlamaya başladım. Lazare, bu rüya yüzünden ağlıyor olmamı anlamıyordu.

- Size her şeyi anlatamam, sadece sevdiğim herkese bir alçak gibi davrandım, dedim ona. Karım kendini bana adadı. Onu aldatığım zamanlar benim için deli oluyordu. Anlıyor musunuz; rüyasında gördüğü bu hikâyeyi okuduğumda, bütün yaptıklarım yüzünden öldürülmüş olmayı isterdim...

Lazare, hayal gücünü aşan bir şeye bakıyor gibiydi bana bakarken. Genellikle, her şeyi sabit ve kesin gözlerle tartan bu kadın, bir anda sarsıldı; hareketsiz kalmıştı ve tek kelime bile etmiyordu. Yüzüne bakıyordum, engellemeye çalışmama rağmen

gözyaşlarımı durduramıyordum. Sarhoş gibiydim, çocukça bir sızlanma isteği kaplamıştı içimi:

- Size her şeyi anlatmalıyım.

Gözyaşları içinde konuşuyordum. Gözyaşlarım yanaklarımdan kayarak dudaklarıma değiyordu. Lazare'a, Londra'da Dirty'yle yapabildiğim tüm iğrençlikleri yaptığımı anlattım.

Karımı her şartta, hatta daha önceleri bile aldattığımı; Dirty'nin, beni terk ettiğini anladığım zaman, buna katlanamayacak kadar ona tutkun olduğumu anlattım.

Bütün hayatımı anlattım bu bakireye. Böylesi bir kıza anlatılmış olması (ki umursamaz bir katılığa indirgenmiş bu çirkinliğinde, varlığını ancak gülünç bir şekilde sürdürebilmekteydi) bana utanç veriyordu.

Daha önce, yaşadıklarımı hiç kimseye anlatmamıştım ve her cümle, bir alçaklığımış gibi beni küçük düşürüyordu.

IV

Görünüşte, aşağılanmış, mutsuz bir adam gibi konuşuyordum fakat bu bir aldatmacaydı. Lazare gibi çirkin bir kızın önünde, utanmadan kendini beğenmişlik yapıyordum aslında. Ona anlatmaya başladım:

- Her şeyin neden kötüleştiğini size anlatacağım; kesinlikle anlamsız gelecek bir şey bu. Hiçbir zaman Dirty'den daha güzel ya da daha tahrik edici bir kadına sahip olmadım; beni büsbütün çıldırtıyordu fakat yatakta onunla beraberken iktidarsızdım...

Lazare hikâyemden bir tek kelime bile anlamıyordu, sinirlenmeye başladı:

- Fakat eğer sizi seviyorsa, bu durum o kadar da kötü mü, diyerek sözümü kesti.

Kahkahalarla güldüm ve bir kez daha Lazare durumdan sıkılmış göründü.

- İtiraf edin, daha aydınlatıcı bir hikâye uydurulamazdı dedim ona; birbirine tiksinti vermekten başka işe yaramayan şaşkın sefiller. Fakat ... ciddileşsem daha iyi olacak sanırım. Sizi detaylara boğmak istemiyorum ama yine de bizi anlamak zor değil. Benim kadar o da aşırılıklara alışkındı ve onu yapmacık davranışlarla tatmin edemiyordum. (Alçak sesle konuşuyordum. Aptal olduğum hissine kapılıyordum, fakat konuşmaya ihtiyacım vardı; üzüntüm yüzünden -ne kadar aptalca olursa olsun- Lazare'in burada olmasından memnundum. O buradaydı ve ben kendimi daha iyi hissediyordum.)

Açıklamaya başladım:

- Anlamak zor değil. Ter içinde kalıyordum. Vakit gereksiz çabalarla geçiyordu. Sonuçta, korkunç bir fiziksel tükenme hissediyordum fakat bunun manevi tarafı çok daha kötüydü. Benim için de onun için de. Beni seviyordu ama yine de sonunda, kaçak, hatta acı bir gülümseme ile aptalca bakıyordu bana. Bana karşı cinsel istek duyuyordu, ben de ona karşı duyuyordum ancak, sadece birbirimizin midesini bulandırmayı başarabiliyorduk. Anlıyor musunuz? Berbat bir durum... Her şey imkânsızdı. Kendimi kaybolmuş hissediyordum ve o anda, bir trenin altına atlamaktan başka hiçbir şey geçmiyordu aklımdan...

Bir süre sustum.

- Bir ceset tadı bırakıyordu her zaman...

- Ne demek istiyorsunuz?

- Özellikle Londra'da... Prüm'e onu bulmaya gittiğimde, aynı olayları bir daha yaşamamaya karar vermiştik ama neye yarar... Ulaşılabilen sapıtma derecesini hayal bile edemezsiniz. Neden diğerleri ile değil de onunla beraberken iktidarsız olduğumu merak ediyordum. Bir kadını önemsemediğim zaman, örneğin bir fahişeyi, her şey iyi gidiyordu. Sadece, Dirty ile beraberken ayaklarına kapanma isteği duyuyordum her zaman. Ona çok fazla saygı duyuyordum ve bu saygımın tek nedeni ahlaksızlıklar içinde yaşıyor olmasıydı... Bütün bunlar size anlaşılmaz geliyordur herhâlde...

- Sizi gerçekten anlamıyorum, diyerek sözümü kesti. Sizin gözünüzde ahlaksızlık, hayatlarını böyle kazanan fahişeleri alçaltırken, nasıl oluyor da bu kadını yüceltebiliyor?

Lazare'ın "bu kadını" kelimesini küçümser bir tavırla telaffuz etmesi, bende çözülemez bir anlamsızlık duygusu uyandırdı. Zavallı kızın ellerine baktım; kirli tırnaklar, cesedi andıran bir yüz rengi; herhangi bir yerden çıkarken yıkanmamış olabileceği düşüncesi geldi aklıma... Diğer insanlar için dayanılmaz hiçbir yanı yoktu fakat fiziksel olarak bana tiksinti vermekteydi Lazare. Onun yüzüne bakıyordum. Böylesi büyük bir sıkıntı anında, kendimi kapana kısılmış gibi hissettim -delirmek üzere bir hâlde-komik olduğu kadar da korkunçtu bu durum, sanki bir karga, bir mutsuzluk kuşu, bir leş kargası taşıyordum bileğimin üzerinde.

Beni aşağılamak için sonunda iyi bir neden bulmuş olduğunu düşündüm. Ellerime baktım; güneşten kararmışlardı ama temizdi; açık renk yazlık elbiselerim iyi durumdaydılar. Dirty'nin elleri çoğu zaman göz alıcı, tırnakları taze kan rengindeydi. Niçin bu değersiz ve küçümser tavırlı yaratıkla, keyfimi kaçırıyordum ki? Korkak ya da enayi olmalıydım ama bulunduğum şu noktada, bunu hiçbir rahatsızlık duymadan kabullenmekteydim.

Soruya cevap verdiğimde -şaşırmış gibi uzun bir süre bekledikten sonra- bu dayanılmaz yalnızlıktan kaçmak için herhangi birinin varlığından yararlanmaktı tek isteğim. Berbat görünümüne rağmen, bence, ufak da olsa bir yaşam belirtisi vardı Lazare'da.

- Dirty beni hayranlığa zorlamayan tek varlık, dedim ona (bir bakıma yalan söylüyordum; belki tek değildi ama bir anlamda, doğrudu). Çok zengin olması benim için baş döndürücüydü, diye ekledim; böylelikle başkalarının suratına tükürebiliyordu. Eminim ki sizi de aşağılardı. Benim gibi değil...

Yorulmuş bir hâlde gülümsemeye çalıştım. Beklediğimin tersine Lazare, sözlerimi gözlerini kaçırmadan dinledi; ilgisiz bir tavır takınmıştı. Devam ettim:

- Şimdi, sonuna kadar gitsem daha iyi olacak... Eğer isterseniz her şeyi anlatabilirim. Prüm'de, bir ara nekrofil olduğum için Dirty ile beraberken iktidarsız olduğumu düşündüm...

- Ne demek istiyorsunuz?

- Tuhaf bir şey söylemedim.

- Anlamıyorum...

- Nekrofil ne demek biliyorsunuz.

- Neden benimle alay ediyorsunuz?

Sabırsızlanıyordum.

- Sizinle alay etmiyorum.

- Ne demek?

- Pek bir şey değil.

Küstahça bir çocukluk yapmış gibi kızarmıştı Lazare.

- Denediniz mi, diye karşılık verdi.

- Hayır, hiç o kadar ileri gitmedim. Başımdan tek bir olay geçti; bir akşam, yeni ölmüş olan yaşlı bir kadının dairesinin önünden geçiyordum; herhangi bir ölü gibi yatağın üzerinde, iki kalın mumun arasında yatıyordu, kolları iki yana uzanmış, elleri ise birleştirilmemişti. Gece boyunca odada kimse yoktu. O anda farkına vardım.

- Nasıl?

- Sabahın üç sularında uyandım, aklıma, cesedin bulunduğu odaya gitme fikri geldi. Korkmuştum fakat titremem boşunaydı, cesedin önünde duruyordum. Sonunda, pijamamı çıkardım.

- Ne kadar ileri gittiniz?

- Kımıldamadım, aklımı kaybedecek kadar heyecanlanmıştım; uzaktan oldu her şey, bakarak sadece.

- Hâlâ güzel bir kadın mıydı?

- Hayır. Tamamen pörsümüştü.

Lazare'ın sonunda sinirleneceğini düşünüyordum fakat o, günah çıkartan bir papaz kadar sakinleşmişti. Sözümlü keserek;

- Bu neden iktidarsız olduğunuz konusunda hiçbir şey açıklamıyor, dedi.

- Hayır, açıklıyor. En azından, Dirty ile yaşadığım sürece sebebini bu olduğunu düşünüyordum. Her ne olursa olsun, benim için fahişelerin cesetlere benzer bir çekiciliği var. Bir zaman, kadınların vücudunu pudralayan ve onları iki mumun arasına yatırıp ölü taklidi yaptıran bir adamın hikâyesini okumuştum fakat bu durumda böyle bir şey söz konusu değildi. Dirty'ye ne yapabileceğimizden bahsettiğimde bana sinirlendi...

- Neden Dirty sizin aşkınız için ölü taklidi yapmıyordu? Böylesi küçük bir şeyin onu durduracağını sanmıyorum.

Olayı bu kadar açıkça ele alması beni şaşırtmıştı, dikkatle yüzüne bakıyordum; gülmek istedim:

- Karşı çıkmadı. Bir ölü gibi solgundur aslında. Özellikle de Prüm'de, neredeyse hastaydı. Hatta bir gün benden Katolik bir papaz çağırmanı istedi; ölmek üzere olan birinin dinsel törenini yaşatmak istedi gözlerimin önünde ama dayanılır bir soytarılık değildi bu. Gülünçtü kuşkusuz fakat ilginç bir biçimde de korkunçtu. Dayanacak hâlimiz kalmamıştı. Bir gece, yatağın üzerinde çıplak yatıyordu, ben de yine çıplak bir şekilde, yanında ayakta duruyordum. Beni sinirlendirmek istiyor ve cesetlerden bahsediyordu... Anlamsızca... Yatağın kenarına oturdum ve bir şekilde ağlamaya başladım. Zavallı bir budala olduğunu söyledim ona; öylece yığıldım oturduğum yere. Solgunlaştı; çok korkmuştu... Dişleri takırdamaya başladı. Ona dokundum, soğuktu. Gözleri beyazlaşmıştı. Korkunç görünüyordu... O anda titredim, sanki kader, bağırmaya zorlamak için bileğimi büküyordu. Öylesine korkmuştum ki artık, ağlamıyordum. Ağzım kurumuştum. Üzerime bir şeyler giydim. Onu kollarımın arasına alıp konuşmak istedim. Tiksinerek itti beni. Gerçekten hastaydı...

Yere kustu. Bütün gece boyunca içmiş olduğumuzu söylemeliyim, viski içmiştik...

- Kuşkusuz, diye sözümü kesti Lazare.

- Neden “kuşkusuz?”

Lazare'a nefretle bakıp, bu böyle sonuçlandı, diye devam ettim. O gecedan itibaren ona dokunmama bile katlanamadı.

- Sizi terk etti mi?

- Hemen değil. Hatta bir süre daha beraber oturmaya devam ettik. Bana olan sevgisinin azalmadığını söylüyordu; tersine, bana bağlandığını hissediyordu ama benden iğreniyordu, karşı konulamaz bir iğrenmeydi bu.

- Bu şartlar altında devam etmesini isteyemezsiniz.

- Hiçbir şey isteyecek durumda değildim fakat terk edeceği fikri beni çıldırtıyordu. Öyle bir hâle gelmiştik ki bizi odada gören bir kişi, o odada bir ölü olduğunu düşünürdü. Tek kelime etmeden gidip geliyorduk. Zaman zaman, nadiren de olsa birbirimize uzun uzun bakıyorduk. Bu daha fazla nasıl devam edebilirdi?

- Peki, nasıl ayrıldınız?

- Bir gün bana gitmesi gerektiğini söyledi. Nereye gittiğini söylemek istemiyordu. Ona eşlik edip edemeyeceğimi sordum. Belki, diye yanıtladı. Viyana'ya kadar beraber gittik. Viyana'da, otele gitmek için bir arabaya bindik. Araba durduğunda, oda işini halletmemi ve onu lobide beklememi söyledi. Daha önce postaneye gitmesi gerekiyordu. Valizleri aldurdım ve o, arabada kaldı. Tek kelime etmeden gitti; aklını kaçırdığını düşünüyordum. Viyana'ya gitmeyi çok uzun süredir bekliyorduk ve

mektuplarımı alması için ona pasaportumu vermiştim. Ayrıca, sahip olduğumuz bütün para onun çantasındaydı. Lobide üç saat bekledim. Öğleden sonraydı. O gün kuvvetli bir rüzgâr vardı, hava çok basıktı, o kadar sıcaktı ki nefes alınamıyordu. Geri gelmeyeceği kesinleşmişti ve o an, ölümün bana yakınlaştığını hissettim.

Bana bakmakta olan Lazare heyecanlanmıştı. Sustum, cana yakın bir tavırla daha sonra ne olduğunu sordu bana.

- Bavulların bulunduğu iki yataklı odaya çıktım, diye devam ettim. Ölümün beynime yerleşmiş olduğunu söyleyebilirim... Odada ne yaptığımı artık hatırlamıyorum bile... Bir ara, pencereyi açtım: Rüzgâr şiddetli bir gürültü yapıyor ve fırtına yaklaşıyordu. Sokakta, hemen benim önümde, çok uzun, siyah bir bayrak vardı. En azından sekiz on metre uzunluğundaydı. Yarı rüzgârdan kopmuştu; kanat çırpıp görünümü vardı. Düşmüyordu; ancak büyük bir gürültü çıkararak dam yüksekliğinde rüzgârla savruluyor ve bulutların içine akan bir mürekkep seli gibi, düzensiz şekillere girerek açılıp kapanıyordu. Olay, hikâyeme yabancı gibi görünüyordu fakat sanki başımın içinde kara bir mürekkep yayılıyor gibiydi ve o gün, daha fazla gecikmeden öleceğimden emindim; daha aşağıya baktım fakat alt katta bir balkon vardı. Perdenin kordonunu boynuma geçirdim. Sağlam görünüyordu; bir sandalyenin üzerine çıktım ve kordonu bağladım, daha sonra

yaptığıma bir anlam vermeye çalıştım. Bir ayak darbesiyle sandalyeyi ittirdiğimde geri dönmeyi isteyip istemeyeceğimi bilmiyordum. İpi çözdüm ve sandalyeden indim. Halının üzerine ölü gibi yığıldım. Daha fazla dayanamadığım için ağladım... Sonunda, ayağa kalktım; kafamın kazan gibi olduğunu hatırlıyorum. Anlamsız bir şekilde soğukkanlıydım, aynı zamanda delirdiğimi de hissediyordum. Kaderimle yüzleşmek için ayağa kalktım. Tekrar pencereye geldim; siyah bayrak hâlâ duruyordu fakat bardaktan boşanırcasına yağmur yağmaktaydı; hava kararmıştı, şimşek seslerini büyük bir gök gürültüsü izlemekteydi...

Bütün bunların Lazare için bir anlamı yoktu artık.

- Siyah bayrak nereden geliyordu, diye sordu.

Canını sıkamak istiyordum, kendini beğenmiş biri gibi konuşmaktan utanıyordum belki de; ona gülerek cevap verdim:

- Don Juan geldiğinde yemek masasının üzerine örtülen siyah örtünün hikâyesini biliyor musunuz?

- Bunun bayrakla ne ilgisi var?

- Hiçbir ilgisi yok, sadece masa örtüsü de siyahtı... Bayrak, Dollfuss'un ölümü onuruna çekilmişti.

- Cinayetin işlendiği sırada Viyana'da mıydınız?

- Hayır, Prüm'deydim ama ertesi günü Viyana'ya gelmiştim.

- Olay yerinde olmak sizi heyecanlandırmış olmalı.

- Hayır. (Çirkinliğin acayip bir görünüm kazandırdığı bu kız, süregelen saplantılarıyla beni korkutuyordu.) Zaten bu yüzden savaş çıkmış olsaydı, aklımdan geçenlere cevap vermiş olurdu.

- Fakat aklınızdan geçen bir şeye, savaşarak nasıl cevap verebilirsiniz? Savaşın çıkması sizi mutlu eder miydi?

- Neden olmasın?

- Savaşın ardından bir ihtilalin gelebileceğini düşünmüş müydünüz?

- Ben savaştan bahsediyorum, ardından geleceklerden değil.

Ne söylersem söyleyeyim, bundan daha fazla sarsamazdım onu.

Anaç Ayaklar

Lazare'la eskisi kadar sık görüşmüyordum.

Varlığım gitgide daha da düzensizleşiyordu. Önüme gelen her yerde kafa çekiyor, amaçsızca yürüyor ve sonunda eve dönmek için bir taksiye biniyordum; taksinin bir köşesinde otururken, kaybolmuş Dirty'yi düşünüyor ve ağlıyordum. Artık acı çekmiyordum, en küçük bir kaygı bile duymuyordum, sadece kafamda mutlak bir aptallık hissediyordum, hiç bitmeyecek bir çocukluk gibi. Kaderi kışkırtmak istediğim zamanlarda hayal edebildiğim çılgınlıklara -sahip olduğum alaycılık ve cesareti düşününce- şaşıyordum; bütün bunlardan bana kalan tek izlenim, belki çok dokunaklı ama her ne olursa olsun gülünç bir budala olduğumdu.

Hâlâ Lazare'ı düşünüyordum ve her defasında tüylerim ürperiyordu; Lazare, bıkkınlığım sebebiyle, Viyana'da beni korkutan siyah bayrağa benzer bir anlam kazanmıştı gözümde. Savaş üzerine yaptığımız sevimsiz konuşma sonrasında, uğursuz kehanetlerini sadece kendi varlığıma yönelik bir tehdit olarak değil, bütün dünyaya yönelik genel bir tehdit olarak algılamaktaydım... Olası bir savaşla Lazare arasındaki ilişkiyi doğrulayabilecek bir gerçeğin var olmadığı kuşkusuzdu, ki tam tersine ölümle ilgili her şeyin korku verdiğini öne sürerdi Lazare. Buna rağmen baştan başa, kesik kesik ve uyurgezer gibi yürüyüşü, ses tonu, etrafına bir tür sessizlik yayabilme yeteneği, bitmek bilmeyen özverisi, ölümle arasında bir anlaşma varmış izlenimi bırakmaktaydı. Böylesine bir varlığın sadece mutsuzluğa adanmış bir dünya ve erkekler için anlamı olabilirdi. Bir gün, beynimdeki sis perdesi aralandı ve onunla paylaştığım ortak bütün saplantılardan kurtulmaya karar verdim. Bu beklenmedik temizlik, hayatımın geri kalanıyla aynı derece gülünçtü...

Bu kararı vermiş olmanın ve onu neşeyle uygulamanın şevkiyle, yürüyerek evden çıktım. Uzun bir yürüyüş sonunda, Café de Flore'un terasına attım kendimi. Pek de iyi tanımadığım birkaç kişinin bulunduğu masaya oturdum. Nezaketsiz davrandığımı düşünmeme rağmen, kalkmıyordum. Herkes, büyük bir ciddiyetle, başlarından geçen ve bilinmesi yararlı olan konulardan bahsediyordu. Güvenilmez bir gerçeklik ve boş bir kafaya sahip oldukları görünümünü vermekteydiler bana. Bir saat boyunca birkaç kelimeden başka laf etmeden oturdum yanlarını-

da. Daha sonra, Montparnasse Bulvarı'nda, garın sağ tarafında kalan bir restorana gittim; orada, terasta yiyebileceğim en güzel şeyleri istedim ve çok fazla kırmızı şarap içtim. Yemeğim bittiğinde çok geç olmuştu ama o sıra, anne ve oğuldan oluşan bir çift geldi. Anne yaşlı değildi, hâlâ çekici ve inceydi, sevimli bir laubalilik vardı hareketlerinde; bunların, ilginç herhangi bir yanı yoktu ama Lazare'ı düşündüğümde bu kadın, zengin olduğu kadar göze hoş da görünüyordu. Gri flanelden çok şık bir takım giymiş olan, neredeyse sessiz ve çok genç oğlu kadının önünde duruyordu. Bir kahve istedim ve sigara içmeye başladım. Bir hırıltı gibi uzayan oldukça acı bir çığlık duymak keyfimi kaçırdı; terasın kenarında yer alan küçük ağaçların dibinde, tam olarak bakmakta olduğum çiftin masasının altında, bir kedi başka bir kedinin boğazına atlamıştı. Ayağa kalkan genç anne şiddetli bir çığlık attı; solgunlaşmıştı. Sesin insanlardan değil de kedilerden kaynaklandığını anlaması uzun sürmedi ve gülmeye başladı (gülünç değil ama basitti). Garsonlar ve patron terasa geldiler. Diğerleriyle beraberken saldırgan olan bu kedinin tanıdık bir kedi olduğunu söylerken gülüyorlardı. Ben de gülüyordum onlarla beraber.

Daha sonra, keyifli olduğumu düşünerek restoranı terk ettim ancak, ıssız bir sokakta nereye gittiğimi bilmeden yürürken ağlamaya başladım. Ağlamama engel olamıyordum; çok uzun süre yürüdüm, sonunda oturduğum sokağa kadar gelmiştim. O sırada hâlâ ağlıyordum. Hemen önümde, üç genç kız ve iki delikanlı gürültülü kahkahalarla gülüyorlardı; kızlar güzel de-

ğildiler ama hafif ve tahrik edici oldukları şüphesizdi. Ağlamayı kestim ve onları kapıma gelinceye kadar yavaşça izledim; bu gürültü patırtı beni o derece kışkırttı ki eve girmek yerine hiç tereddütsüz geri döndüm. Bir taksi durdurdum ve beni *Bal Tabarin**'ine götürmesini söyledim. İçeri girdiğimde, pistte yarı çıplak birçok dansçı vardı; kızların çoğu güzel ve diriymiş. Pistin kenarında bir yere oturdum (başka bir yere oturmayı kabul etmemiştim) ama salon ağzına kadar doluydu ve üzerinde oturduğum sandalyenin bulunduğu zemin yükseltilmişti; bu yüzden sandalye düştü düşecek bir hâldeydi; bir anda dengemi kaybedip dans eden çıplak kızların arasına düşebilirmişim gibi geliyordu. Kızarmıştım, çok sıcaktı, çoktan ıslanmış olan bir mendille yüzümdeki teri silmem gerekiyordu ve içki bardağımı masadan alıp ağzıma götürmek çok zordu. Bu gülünç durumda, sallantılı bir dengede duran varlığım mutsuzluk simgesi hâlini almıştı; bunun tam tersine, ışığa boğulmuş pistin üzerindeki dansçılar, erişilmez bir mutluluk simgesi gibiydiler.

Dansçılardan biri diğerlerinden daha narin ve güzeldi; onu görkemli gösteren gece elbisesinin içinde, bir tanrıçayı andıran gülümsemesiyle ilerliyordu. Dansın sonunda tamamen çıplak kaldı ama inanılmaz bir zarıflık ve incelik sergilemekteydi o anda; projektörlerin ölü mor ışığı altında, sedef gibi parlak uzun vücudu, heyecan uyandırıcı solgunlukta bir ölü bedeni gibiydi.

*) Bal Tabarin, Paris, Fransa'nın 9. Bölgesi'ndeki rue Victor - Massé'de yer alan bir kabinin adı. Dönem itibarıyla, hatta şimdilerde bile bu türden gösteriler kabarelerde yapılmaktaydı. (Ed. Notu)

Çıplak tenine küçük bir çocuk hayranlığı ile bakıyordum; o kadar güzeldi ki, sanki hayatım boyunca hiçbir zaman bu denli saf, bu denli gerçeklikten uzak bir şey görmemiştim. Kopçaları çözülmüş elbise oyunu ikinci defa tekrarlandığında, o derece soluğum kesildi ki tükenmiş bir hâlde kendimi sandalyenin üzerinde zor tuttum. Salonu terk ettim. Aylak aylak dolaşıyordum, bir kafeden bir sokağa, bir sokaktan bir gece otobüsüne. Hiç niyetim olmadığı hâlde otobüsten indim ve Sphynx'e girdim. Bu salona girer girmez sunulan kızların her birini sırayla istiyordum; odaya çıkma fikri yoktu kafamda; gerçekdışı bir ışık beni sürekli rahatsız ediyordu. Sonra Dome'a gittim, gücüm gitgide azalıyordu. Hafif bir şampanya eşliğinde kızarmış sosis yedim. Oldukça kötü olmasına rağmen, kendime gelmemi sağladı. Bu geç saatte, böylesi pis bir yerde, ahlaksız adamlardan, yaşlı ve çirkin kadınlardan başka kimse yoktu. Daha sonra da taburede oturmuş, hırıldayarak barmenle fısıldaşan, pek güzel denemeyecek, basit bir kadının bulunduğu bir bara girdim. Bir taksi durdurdum ve bu defa beni evime götürmesini söyledim. Sabah saat dördü geçiyordu ancak, yatıp ve uyumak yerine, bütün kapılar açık bir hâlde, daktiloda rapor yazdım.

Hatır için benimle oturan kayınvalidem (karımın yokluğunda evle ilgileniyordu) uyanmıştı. Yattığı yerden, dairenin bir ucundan diğer ucuna bağırdı:

- Henri... Edith, saat on bire doğru Brighton'dan aradı; sizi bulamadığı için çok üzüldü.

Gerçekten de Edith'in mektubu bir önceki günden beri cebimdeydi. Bu akşam beni saat ondan sonra arayacağını söylüyordu ve bunu unutmuş olmak için alçak olmam gerekirdi. Üstelik kapımın önüne kadar geldikten sonra geri dönmüştüm! Daha iğrenç bir şey düşünemiyordum. Utanılacak bir şekilde terk ettiğim karım, merak ettiği için beni İngiltere'den arıyordu; bu sırada ben, onu unutarak düşkünlüğümü ve sersemliğimi berbat yerlere sürüklüyordum. Acı çekmem dahil her şey yanlıştı. Elimden geldiğince ağlamaya başladım; hıçkırıklarımın ne başı vardı ne sonu.

Boşluk devam ediyordu. Kafayı çekip ağlayan bir budalaya dönmüştüm, gülünç bir şekilde. Unutulmuş bir insan müsveddesi olma duygusundan kurtulmamın tek yolu, içki üstüne içki içmektir. Sağlığımın tükeneneğini ve hatta yaşama nedenim olmayan bir hayatın sonuna geleceğini umut ediyordum. Alkolün beni öldüreceğini düşünüyordum fakat kesin bir fikrim yoktu. Belki içmeye devam edecek ve dolayısıyla ölecektim; ya da artık içmeyecektim... Şimdilik hiçbir şeyin önemi yoktu.

II

Francis'in Yeri'nin hemen önünde, oldukça sarhoş bir hâlde tak-siden indim. Sessizce, birkaç arkadaşımın bulunduğu masaya oturdum. Arkadaşlarla beraber olmak iyi geliyordu, megalomaniden uzaklaştırıyordu beni. İçmiş olan tek ben değildim. Daha çok şoförlerin gittiği bir restorana akşam yemeğine gittik; sadece üç kadın vardı. Masa, kısa bir süre sonra boş ya da yarı boş kırmızı şarap şişeleriyle doldu.

Yanımda oturan kadının adı Xenie idi. Yemeğin sonunda, bana taşradan geldiğini ve geceyi geçirdiği evin tuvaletinde, ortasında bir sineğin boğulduğu beyazımsı bir sıvıyla dolu bir oturak gördüğünü söyledi; bunları anlatma nedeni, benim kremalı yürek yiyor olmam ve sütün renginin onu tiksindirmiş olmasıydı. Domuz sucuğu yiyordu ve bardağına koyduğum kırmızı şarabı

içiyordu. Domuz parçalarını bir köy kızı gibi yutuyordu ama bu sadece gösteriştı. İşsiz güçsüz ve çok zengin bir kızdı aslında. Ta-bağının önünde, yanında taşıdığı yeşil kapaklı avangart bir dergi gördüm. Dergiyi karıştırırken, bir taşra papazının pis bir herifin kalbini dirgenle* çıkardığını anlatan bir cümleye rastladım. İyice sarhoş olmuştum ve oturağın içinde boğulan sineğin görüntüsü Xenie'nin yüzüyle karışıyordu. Xenie solgundu, boynunda sinek ayaklarını andıran çirkin saç tutamları vardı. Beyaz deri eldiven-leri, kâğıt masa örtüsünün üzerindeki ekmek kırıntıları ve kırmızı şarap lekelerinin yanında tertemizdiler. Sağ elimde bir çatal sak-lıyordum, bu elimi yavaşça Xenie'nin uyluğuna doğru uzattım.

O sırada, sarhoştum, sesim titriyordu ve yaptığım soytarılıktan başka bir şey değildi.

- Diri bir yüreğın var, dedim ona.

Birdenbire gülmeye başladım. Kremalı yüreğı düşünüyordum (sanki herhangi bir gülünç tarafı varmış gibi). Kusmak istiyordum.

Kuşkusuz bunalmıştı ama hiç kızmadan, uysal bir şekilde cevap verdi:

- Sizi hayal kırıklığına uğratacağım fakat doğru. Henüz çok içmedim ve sizi eğlendirmek için yalan söylemek istemiyorum.

- Öyleyse, dedim.

*) Harmanda sapları yaymaya yarayan demir ya da tahtadan yapılmış ucu çatallı tarım aygıtı. (Ed. Notu)

Çatalın dişlerini, elbisenin içinden hoyratça uyluklarına batırdım. Çılgılık attı ve benden kaçmak için yaptığı ani hareketle iki bardak kırmızı şarabı devirdi. Sandalyesini geri itti ve yarayı görmek için eteğini kaldırdı. İç çamaşırı güzeldi, uyluklarının çıplaklığı hoşuma gitti; dişlerden sivri olanı derisine geçmişti ve kan akıyordu ancak, önemsiz bir yaraydı. Hızla atıldım; iki dudağımı uyluklarına yapıştırmama ve akıtmış olduğum kanın küçük bir miktarını yutmama engel olacak zamanı olmadı. Biraz şaşırmış olan diğerleri rahatsız bir gülümseme ile bakmaktaydılar... Fakat her ne kadar solgun olursa olsun, Xenie'nin ölçülü bir şekilde ağladığını gördüler. Sandığından daha sarhoştı; ağlamaya devam etti ama bu sefer omzumda ağlıyordu. O sırada, devrilmiş olan bardağına kırmızı şarap doldurdum ve ona içirdim.

Aramızdan biri hepimiz adına hesabı ödedi; daha sonra hesap bölüştürüldü ancak ben, Xenie için de ödemekte ısrar ettim (onu sahiplenmek istermişçesine); Fred Payne'e gitmekten bahsedildi. Herkes iki arabaya doluştu. Küçük salonun sıcaklığı bunaltıcıydı; bir defa Xenie'yle dans ettim, daha sonra da hiç tanımadığım kadınlarla. Hava almak için kapının önüne çıkıyordum, bazen birini, bazen bir diğerini -hatta bir seferinde Xenie'yi- komşu barlara viski içmeye sürüklüyordum. Ara sıra içeri giriyordum; sonunda kapının önündeki duvara sırtımı yaslayarak durmaya başladım. Sarhoştum. Geçenleri seyrediyordum. Arkadaşlarımdan birinin neden kemerini çıkarıp elinde tuttuğunu anlayamadım ama kemeri alıp ikiye katladıktan sonra, sanki vuracaktım gibi kadınların önünde sallayarak eğlenmeye başladım.

Ortalık karanlıktı, artık, hiçbir şey görmüyor ve anlamıyordum; yanlarında erkek olan kadınlar sokaktan geçerken etraflarını görmezlikten geliyorlardı. İki kız geldi; kızlardan biri, bir tehdit gibi kalkmış olan bu kemerin önünde, hakaret edip nefretini yüzüme tükürerek bana bakıyordu; katı ve soylu bir yüzü vardı, sarışındı ve gerçekten güzeldi. Tiksinti ile sırtını döndü ve eşikten geçti. Barın etrafında sıkışmış ayyaşların ortasına kadar onu izledim.

- Neden bana kızgınsınız, diye sordum ona kemeri göstererek. Yalnızca gülmek içindi. Benimle bir içki için.

Yüzüme bakıp güldü.

- Peki, diye cevap verdi.

Ona aptalca kemer göstermekte olan bu sarhoşa karşı borçlu duruma düşmek istemiyor gibi bir hâli vardı.

- Tutun, diye ekledi.

Elinde, yumuşak balmumundan yapılmış çıplak bir kadın şeklinde bebek tutmaktaydı; bebeğin alt tarafı kâğıda sarılıydı; gövdenin üst kısmına usta bir hareketle dikkatlice bastırmaktaydı; daha uygunsuz bir hareket olamazdı. Kendini beğenmiş baştan çıkarıcı tavırları ve soluk teniyle Alman olduğu şüphesizdi; onunla dans ediyordum ve ne olduğunu bile hatırlamadığım şeyler zırvalıyordum. Dansın ortasında hiçbir neden olmadığı hâlde durdu, ciddi bir tavır takınmıştı ve sabit bir şekilde yüzüme bakıyordu. Gereğinden fazla küstahtı.

- Bakın, dedi.

Ve elbisesini külotlu çorabından daha yukarı kaldırdı: Bacağı, çiçekli jartiyerleri, külotlu çorabı, iç çamaşırı, her şeyi şatafatlıydı; parmağıyla bana çıplak etini gösteriyordu. Benimle dans etmeye devam etti ve perişan balmumu bebeği hâlâ elinde tutmakta olduğunu fark ettim; bu tür süs eşyaları müzikhol girişlerinde satılır, satıcı “tek dokunuşta yürek oynatır” gibi birtakım kalıplaşmış sözleri kekeler durur... Balmumu yumuşaktı; aynı bir et esnekliği ve tazeliğine sahipti. Benim yanımdan ayrılmadan önce onu bir kez daha salladı ve zenci piyanistin önünde tek başına rumba yapmaya başladı. Bebeğe de kendi dansına benzer, tahrik edici bir dalgalanma vermekteydi; gırtlacağı patlarcasına gülen zenci, ona piyanoda eşlik ediyordu; güzel dans ediyordu, etrafındaki insanlar el çırpmaya başladılar. O sırada bebeği kâğıt külahtan çıkardı ve kahkahalar eşliğinde piyanonun üzerine fırlattı; bebek, küçük bir gürültüyle piyanonun tahtasına düştü; çarpmanın etkisiyle bebeğin bacakları ayrıldı ancak ayakları kesikti. Küçük kesik pembe baldırlar, iki tarafa açılmış bacaklar, sabır taşırdıkları kadar da baştan çıkarıcıydılar. Masanın üzerinde bir bıçak buldum ve pembe baldırın bir kısmını kestim. Geçici kız arkadaşım bu parçayı elimden kaptı ve ağzımın içine koydu; korkunç acı bir mum tadına sahipti. Tiksinierek yere tükürdüm. Tam anlamıyla sarhoş değildim; eğer bu kızı bir otel odasına kadar takip edecek olursam neler olabileceğini tahmin ediyordum (oldukça az param kalmıştı, oradan sadece meteliğim kalmadan sıyrılabilirdim ve bu durumda her türlü hakaret ve aşağılamaya maruz kalabilirdim).

Kız, beni Xenie ve diğerleriyle konuşurken görmüştü; benim onlarla kalmam gerektiğini ve onunla yatamayacağımı düşünmüş olmalı ki aniden bana hoşça kal dedi ve yok oldu. Kısa bir süre sonra arkadaşlarım Fred Payne’i terk ettiler ve ben de onları izledim; bir şeyler yiyip içmek için Graff’a gittik. Hiçbir şey söylemeden ve hiçbir şey düşünmeden yerimde oturuyordum; hastalanıyordum. Ellerimin kirli olduğunu ve saçlarımı düzeltceğimi bahane ederek banyoya gittim. Ne yaptığımı bilmiyordum; bir süre sonra “Troppmann” diye bağıldıklarını duyduğumda, uyuklar bir hâldeydim. Donumu indirmiş bir hâlde klozette oturuyordum. Pantolonumu toplayıp dışarı çıktım. Bana seslenen arkadaşım kırk beş dakikadır ortada olmadığını söyledi. Diğerlerinin masasına oturdum ancak, az sonra tekrar tualete gitmemin daha iyi olacağını söylediler; çok solgun görünüyordum. Geri döndüm ve uzun bir süre kustum. Daha sonra herkes eve dönmeye karar verdi (saat çoktan sabahın dördü olmuştu). Beni bir arabanın arka bagajında eve götürdüler.

Ertesi gün (pazardı), hâlâ hastaydım ve sanki yaşamaya devam edebilmek için hiçbir olanağım kalmamış gibi, bütün günü dayanılmaz bir uyuşukluk içinde geçirdim. Saat üçe doğru, gidip birilerini görme düşüncesiyle giyindim ve başaramama rağmen, normal bir adama benzemeye gayret ettim. Yatmak üzere eve erken döndüm; ateşim vardı ve burnumda, çok kusmaktan kaynaklanan bir rahatsızlık hissetmekteydim; dahası, elbiseleirim yağmurda sıırıslık olmuştı ve soğuk almıştım.

III

Rahatsız bir şekilde uyudum. Bütün gece boyunca birbirini izleyen kâbus ve karabasanlar sonunda yorgun düştüm. Uyandığım da her zamankinden daha hastaydım. Görmüş olduğum rüyayı hatırlıyordum: Bir salonun girişinde, sütunları ve tavanlığı olan bir yatağın, bir çeşit tekerleksiz cenaze arabasının önünde duruyordum; bu yatak ya da cenaze arabası, geçen akşam beraber olduğum arkadaşlarıma benzeyen kadın ve erkeklerle çevriliydi. Büyük salon bir tiyatro salonuydu şüphesiz; bu kadın ve erkekler de oyuncuydu ya da beklemesi korku veren bu derece olağanüstü bir gösterinin yönetmeni idi... Ben, uzakta, seyircilerin sahneye baktığı gibi, yatağın bulunduğu salona bakan boş ve harap koridorun köşesinde duruyordum. Beklenen gösteri şaşırtıcı ve aşırı mizahi olmalıydı; gerçek bir cesedin ortaya çık-

masını bekliyorduk. O sırada, tavanlıklı yatağın ortasında bir tabut durduğunu fark ettim; tabutun üst kapağı bir tiyatro perdesi ya da satranç kutusu kapağı gibi sessizce kayarak yok oldu fakat ortaya çıkan şey o kadar da korkunç değildi. Ceset, tarif edilemeyen bir maddeden oluşmaktaydı; kusursuz dirilikte pembe balmumu; -bu, bana sarışın kızın ayakları kesik bebeğini hatırlattı- hayatım boyunca daha çekici bir şeye rastlamamıştım; hoşnut bir şekilde sessiz kalan asistanların şeytansı anlayış biçimlerine hitap etmekteydi bu görüntü; kurbanı bilinmeyen tuhaf ve acımasız bir oyun sergilenmişti. Bir süre sonra, kaygı verici olduğu kadar da baştan çıkarıcı bu pembe nesne kayda değer bir boyutta genişledi; toprak sarısı ya da pembe damarlı beyaz bir mermere yontulmuş dev bir ceset görünümünü aldı. Bu cesedin başı, çok büyük bir kısırak kafatasıydı; gövdesi ise balık kılıçğından ya da düz çizgi hâlinde gerilmiş dişsiz dev bir alt çeneden oluşmaktaydı; bu omurganın devamı, aynı bir insanınki gibi, bacaklardan oluşmaktaydı; ayakları yoktu, uzun ve boğumlu parçalardan oluşan at ayaklarıydı bunlar. Gülünç ve çirkin olan bu nesne, bir bütün olarak mermer Yunan heykellerini andırıyordu; kafatası, üzerinde atların kafasına konan hasır şapkalara benzer bir şapka bulunan askeri bir başlıkla kaplıydı. Sıkıntı içinde mi olmalıydım yoksa gülmeli miydim, bilemiyordum ve çok açık bir şekilde anlaşıldı ki, eğer gülseydim, bu heykel, bu ceset çok tehlikeli bir şaka hâlini alacaktı. Ancak, eğer titreseydim, beni parçalara ayırmak için üzerime atlayacaktı. Hiçbir şey anlayamıyordum: Yatmakta olan kadav-

ra, zırhlar içindeki giysisi ve başlığıyla ayağa dikilmiş saldırgan bir Minerva'ya* dönüştü; bu Minerva da mermerden yapılmıştı ama deli bir kadın gibi hareket etmekteydi. Beni şaşırtan ve hoşuma giden bu şakayı şiddetli bir şekilde sürdürüyordu. Salonun dibinde yoğun kahkaha hâkimdi ama kimse gülmüyordu. Minerva mermer bir palayla ortalıkta dönmeye başladı; yaptığı her şey ölümü çağırıyordu; silahının Araplara özgü şekli, olayların geçtiği yeri gösteriyordu; beyaz, soluk mermerden yapılmış anıtların bulunduğu bir mezarlık. Dev gibiydi. Onu ciddiye alıp almamak gerektiğini bilmek imkânsızdı; gitgide daha anlaşılmaz bir hâl alıyordu. O sırada, hareket ettiği salondan inip benim ürkerek durduğum aralığa gelmesi söz konusu bile değildi. İyice küçülmüştüm ve beni fark ettiğinde, korktuğumu anladı. Korkum onu etkilemişti; gülünç bir hâlde çılgınca hareket ediyordu. Birdenbire aşağıya indi ve ölümcül silahını daha delice bir güçle savurmaya başladı. Sonuca ulaşmak üzereydi; korkudan donup kalmıştım.

Bu rüyada, deli ve aynı zamanda da ölü olan Dirty'nin, Komandör heykelinin** kıyafetine büründüğünü ve bu sayede tanınmaz bir hâl alarak beni yok etmek için üzerime atlayacağını anlamam uzun sürmedi.

*) Eski Romalılar'ın tanrıçalarından biridir. Yunanlılar bu tanrıçaya Athena adını vermişlerdir. Romalılar Minerva'ya bir savaş, akıl, sanat tanrıçası olarak taparlardı. (Ed. Notu)

**) Moliere'in Don Juan oyununa bir gönderme. (Ed. Notu)

IV

Tamamen hastalanmadan önce, hayatım baştan sona anormal bir halüsinasyondur sanki. Kendimdeydim fakat kötü bir rüya görürcesine her şey gözlerimin önünden hızla akıp gitmekteydi. Fred Payne'de geçirdiğimiz akşamdan sonra, beni normal hayatıma döndürebilecek birkaç arkadaşla rastlamak umuduyla öğleden sonra dışarı çıktım. Gidip Lazare'ı görme fikri geldi aklıma. Kendimi çok kötü hissediyordum. Fakat umduğumun tersine, bu karşılaşma geçen akşam gördüğüm rüyadan daha bunaltıcı bir kâbusa dönüştü.

Bir pazar öğleden sonrasıydı. Sıcak ve bunaltıcı bir hava vardı. Gördüğümde bu kötü rastlantıya engel olmam gerektiğini düşündüren adamla paylaştığı Turenne Sokağı'ndaki dairede buldum Lazare'ı... Bu kocaman adam çok acı bir şe-

kilde Landru'nun' herkesçe sevilen hâlini andırıyordu. Büyük ayaklara sahipti ve cılız vücuduna çok fazla geniş gelen açık gri bir ceket vardı. Kumaşın bazı yerleri yanmış ve renk atmıştı; ceketinden daha koyu renkteki pantolonu ise eskiliktен parlanmış bir o kadar bol geliyordu ki yerleri süpürüyordu. Eşsiz bir kibarlığa sahipti. Landru gibi koyu kestane, güzel bir sakalı vardı ve kafası keldi. Seçilmiş sözcüklerle hızlı bir şekilde konuşuyordu.

Odaya girdiğimde, bulutlu bir göğün zemini üzerine gölgesi düşmekteydi; pencerenin önünde ayakta duruyordu. Fazlaca iri bir adamdı. Lazare, bizi tanıştıtırırken onun üvey babası olduğunu söyledi (Lazare gibi Yahudi ırkından değildi; annesinin ikinci evliliği olmalıydı). Adı Antoine Melou'ydu. Bir taşra lisesinde felsefe öğretmeniydi.

Odanın kapısı arkamdan kapanıp tuzağa düşmüş gibi oturmak durumunda kaldığım bu iki insanla yüz yüze geldiğimde, her zamankinden daha rahatsız edici bir kalp ağrısı ve yorgunluk hissettim; kendimi tanıtırken aynı zamanda da yavaş yavaş direnme gücümü kaybediyordum. Lazare, bana birçok kez üvey babasından bahsetmişti ve entelektüel açıdan değerlendirdiğinde hayatı boyunca rastladığı en zeki ve en aydın insan olduğunu söylemişti.

Varlığından korkunç derecede rahatsızdım. Yarı delirmiş bir

*) Henri Désiré Landru: 1869 - 1922 arasında yaşamış Fransız seri katil. (Ed. Notu)

şekilde hastaydım ve konuşmak yerine ağzını kocaman açsaydı şaşırmazdım; hiçbir kelime etmeden salyasının sakallarına akacağını düşünüyordum...

Lazare habersiz gelişimden rahatsız olmuştu ama üvey baba için aynı durum söz konusu değildi: Tanışma faslı daha yeni bitmişti ki (bu süre boyunca bir tek kelime bile etmeden hareketsiz durdu) yarı kırık bir koltuğa oturur oturmaz konuşmaya başladı:

- İtiraf etmeliyim ki bayım, kafa karışıklığının derinliklerine sürükleyen bu tartışmadan sizi haberdar etmek oldukça hoşuma gidecek...

Lazare, ölçülü, dalgın sesiyle onu durdurmayı denedi:

- Sevgili babacığım, böylesi bir tartışmadan çıkış yolu bulabileceğimizi düşünüyor musunuz? Aynı şekilde, Troppmann'ı da sıkmaya gerek yok. Yorgun bir hâli var.

Başım öne eğik, gözlerim, ayaklarıma sabitlenmiş bir hâlde duruyordum.

- Önemli değil, dedim. En azından konunun ne olduğunu söyleyin... İknadan uzak, neredeyse fısıldar gibi konuşuyordum.

- İşte, diye başladı Bay Melou, üvey kızım birkaç aydan bu yana onu tamamıyla tüketen derin düşüncelerin sonucunu bana açıkladı. Bana kalırsa zorluk, kızımın, gözümüzün önünde gelişen olayların neden olduğu hikâyenin, içinde bulunduğu

çıkamazı çözümlmek için kullandığı çok zekice ve yine benim mütevazı düşüncem doğrultusunda, ikna yeteneğine sahip kanıtlardan kaynaklanmamakta...

Bu tatlı ve ince ses aşırı bir kibarlıkla süzölmekteydi. Dinle-miyordum bile; ne söyleyeceğini şimdiden biliyordum. Sakalı, teninin pis görünümü ve cümlelerini vurgulamak için kalkan büyük elleriyle mükemmel bir uyum içinde olan bağırsak ren-gindeki dudaklarından rahatsız olmuştum. Sosyalist umutların çöktüğü konusunda Lazare’la anlaşılabileceklerini anladım. Düşünmeye başladım; işte buna diyecek yok, iki şapşal, yıkılmış sosyalist umutlar... Gerçekten hastayım...

Bay Melou, bu kötü dönemde aydın toplumlarda kendini gösteren “endişe verici ikilem”i öğretmenlere özgü bir ses tonuyla açıklamaya devam ediyordu (ona göre, entelektüellerin bugün yaşıyor olmaları kendileri adına bir talihsizlikti). Kelimeleri telaffuz etmek için sarf ettiği çaba, yüzünün gerilmesine neden oluyordu:

- Sessiz bir şekilde çekilmeli miyiz? Ya da tam tersine, son işçi direnişlerine destek olarak kendimizi acımasız ve gereksiz bir ölüme mi mahkûm etmeliyiz?

Birkaç dakika, gözlerini havada duran eline dikerek sessiz kaldı.

- Louise, kahramanca bir çözüm yoluna gitmek istiyor, diye cümlesini tamamladı. İşçi sınıfının özgürleşme hareketine sağ-lanan olanaklar hakkında sizin ne düşündüğünüzü bilemiyo-

rum ama bu sorunu ortaya koymama izin verin... Şimdilik (bu sözler üzerine ince bir gülümsemeyle yüzüme baktı; uzun bir süre sustu; daha iyi görmek amacıyla hafif geri çekilen bir terziyi andırıyordu)... boşlukta, evet, bunu şimdi söylemek lazım (ellerini birleştirdi ve çok hafifçe birbirine sürttü), boşlukta... Kendimizi keyfi bir meselenin verileri önünde bulmuş gibiyiz. Gerçek verilere aldırmaksızın, bir ABCD dikdörtgeni yaratma hakkına her zaman sahibiz... Eğer isterseniz bugünkü durumu şu şekilde dile getirelim: Kaçınılmaz bir şekilde yok olmaya mahkûm edilmiş bir işçi sınıfı...

Bütün bunları dinliyordum; yok olmaya mahkûm edilmiş bir işçi sınıfı... Çok fazla dalgındım. Kalkmayı ve kapıyı çarparak gitmeyi bile düşünemiyordum. Sersemleşmiş bir hâlde Lazare'a bakıyordum. Lazare başka bir koltukta oturuyordu, sessiz olmakla beraber dikkatli bir hâli vardı; başı önde, çenesi elinde, dirseği dizinin üzerindeydi. Üvey babası kadar iğrenç olduğu gibi, ondan daha da sıkıcıydı. Hiç hareket etmeden onun sözünü kesti:

- “Politik açıdan yok olmaya hazır,” demek istiyorsunuz şüphesiz...

Dev kukla kahkahayı bastı. Kıkırdıyordu. Seve seve onayladı:

- Muhakkak! Hepsinin bedenen yok olacaklarını ileri sürmüyorum...

- Bu beni neden ilgilendirsin, demekten kendimi alıkoyamadım.

- Sanırım pek iyi açıklayamadım, bayım...

Lazare bıkkın bir sesle araya girdi:

- Size yoldaş demediği için onu bağışlayın ama üvey babam meslektaşlarıyla felsefi tartışmalar yapmaya alışmıştır...

Bay Melou oldukça soğukkanlıydı ve konuşmaya devam etti bense işemek istiyordum (dizlerimi sallamaya başlamıştım bile):

- Değersiz ve önemini yitirmiş bir meseleyle yüz yüze olduğumuzu belirtmem gerekir ki ilk bakışta özü anlaşılmayan bu meselenin sonuçları, sizinki gibi böylesi sivri, böylesi meraklı bir zekâdan kaçamaz...

Lazare'a döndüm ve:

- Beni bağışlayın ama tuvaletin yerini sormak zorundayım, dedim.

Anlamadığı için bir süre durakladı, daha sonra ayağa kalktı ve bana kapıyı gösterdi. Uzun bir süre işedim, ardından kusabileceğimi düşündüm, iki parmağımı boğazıma sokarak ve korkunç bir gürültüyle öksürerek gereksiz çaba sarf ettim. Yine de bu beni biraz olsun rahatlattı, diğerlerinin bulunduğu odaya döndüm. Oldukça rahatsız bir şekilde ayakta duruyordum ve derhal konuşmaya başladım:

- Meseleniz hakkında düşündüm ancak daha önce size sormak istediğim bir soru var.

Yüz ifadelerinin değişiminden -her ne kadar afallamış görünseler de- “iki arkadaşımın” beni dikkatle dinleyecekleri belli oluyordu:

- Sanırım ateşim var (gerçekten de ateş içindeki elimi Lazare’a uzattım).

Lazare bıkkınlıkla;

- Evet, diye cevapladı. Eve dönüp yatmalısınız.

- Her şeye rağmen öğrenmek istediğim bir şey var: Eğer işçi sınıfı boku yemişse, neden hâlâ komünist ya da sosyalistsiniz? Ya da her neyse...

Sabit bir biçimde bana baktılar, daha sonra da birbirlerine. Sonunda Lazare cevap verdi. Onu güçlkle duydum:

- Ne olursa olsun, ezilenin yanında olmalıyız.

Elbette!.. O bir Hıristiyan, diye düşündüm... Ve ben, buraya geliyorum... Kendimde değildim, utançtan yerin dibine girmiştım...

- Neyin uğruna bu “gereklik?” Nereye varmak için?

- İnsan her zaman ruhunu kurtarabilir, diye fısıldadı Lazare.

Hareket etmeden, hatta gözlerini bile kaldırmadan tamamladı cümlesini. Bu, sarsılmaz bir inanç izlenimi bırakıyordu bende.

Solgunlaştığımı hissediyordum; yeniden midem bulanmaya

başlamıştı... Fakat ısrarla devam ediyordum:

- Ya siz, bayım, diye sordum.

- Ah, diye cevap verdi Bay Melou, zayıf parmaklarını seyre dalmış bir hâlde. Şaşkınlığınızı çok iyi anlıyorum. Ben de sizin kadar şaşkıyım, son de-re-ce şaşkın... O kadar ki... Kısacası, birkaç kelime ile sorunun hesapta olmayan bir yanını ortaya çıkardınız... Ah, ah! (uzun sakalının altından gülümsedi) İşte son de-re-ce ilginç olan da bu. Gerçekten de sevgili çocuğum, biz neden hâlâ sosyalist ya da komünistiz!.. Evet, neden?..

Beklenmedik derin bir düşünceye dalmış hâli vardı. Küçük kafası ve uzun sakalı yavaş yavaş dev gövdesinden aşağı doğru düşmeye başladı. Kemikli dizleri gözüme çarptı. Rahatsız edici bir sessizlikten sonra, uçsuz bucaksız gibi görünen kollarını açtı ve hüzünlü bir şekilde yukarı kaldırdı:

- Olaylar bu noktaya geldi, fırtınaya karşı toprağını süren köylüye benziyoruz. Başı önünde geçecek tarlasının önünden... Dolunun kaçınılmaz olduğunu bilecek
.....
.....

- Böylece, ... vakit geldiğinde, ... ürününün önünde duracak ve yıldırım çarpmasını beklerken, şimdi benim yaptığım gibi (bu saçma ve gülünç insan, bir anda zekice konuşmaya başladı, ince ve narin sesi soğuk bir ifade kazanmıştı) kollarını göğ-

doğru kaldırarak, ... kendisini ve kollarını...

Bu sözlerinin ardından kollarını indirdi. Korkunç bir umutsuzluğun kusursuz bir görüntüsüydü sanki.

Onu anlamıştım. Eğer gitmeyecek olursam, tekrar ağlamaya başlayacaktım; bana da bulaşmış olacak ki yıldıgın bir selam ve neredeyse kısık bir sesle orayı terk ettim:

- Hoşça kal Lazare.

Ve ardından, sesimdeki engellenemez bir cana yakınlıkla:

- Hoşçakalın bayım.

Bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyordu ancak ne şapkam ne de paltom vardı. Yolun fazla uzun olmadığını düşündüm. Yağmurdan sıırıslam olmuş saçlarım ve elbiselerimle neredeyse bir saat boyunca yürüdüm; kendime engel olamıyordum. Donuyordum.

Tuhaf bir gerçeğe yaptığım bu kısa süreli yolculuğu ertesi gün hatırlamıyordum bile. Allak bullak bir şekilde uyandım. Rüya da yaşadığım korku beni altüst etmişti; bitkindim ve ateşler içinde yatıyordum... Kayınvalidemin başucuma bırakmış olduğu kahvaltıya dokunmadım. Kusma isteğim hâlâ devam ediyordu. Neredeyse iki geceden beri geçmemişti. Bir şişe kötü şampanya aldım. Buzda soğutarak bir bardak içtim; birkaç dakika sonra, kusmak için yataktan kalktım. Kustuktan sonra tekrar yattım, biraz rahatlamıştım ama bulantının tekrar başlaması uzun sürmedi. Engel olamadığım bir titreme başladı, dişlerim takırdıyordu; oldukça hastaydım ve çok kötü bir şekilde acı çekiyordum. Tekrar korkulu bir uykuya daldım; her şey kopmaya başladı, karışık, çirkin ve şekilsiz şeyler; hiçbir çarem yoktu. Varlığım çürümüş bir madde gibi parçalar hâlinde yok olup gidiyordu... Dok-

tor geldi, yaptığı muayene sonunda başka bir doktorla beraber tetkik karar verdi; yaptığı konuşmadan, yakında ölebileceğimi anladım (korkunç bir şekilde acı çekiyordum, içimde bir şeylerin sıkıştığını hissediyordum ve şiddetli bir şekilde rahatlamaya ihtiyacım vardı; bu yüzden, diğer günlerde olduğu gibi, ölmek bile istemiyordum). Yakalandığım grip, akciğerimdeki ciddi rahatsızlık belirtilerinden kaynaklanmaktaydı; farkında olmadan, geçen akşamki yağmurda soğuk almıştım. Üç günü berbat bir hâlde geçirdim. Kayınvalidem, hizmetçi ve doktorların dışında kimseyi görmüyordum. Dördüncü gün ateşim düşmemişti ve daha da kötüleşmiştim. Xenie, hasta olduğumdan habersiz olarak telefon etti; ona odanın dışına çıkamadığımı ve isterse beni görmeye gelebileceğini söyledim. On beş dakika sonra yanımdaydı ve düşündüğümünden daha sadeydi. Turenne Sokağı'ndaki hayaletlerden sonra, bana insanca görünüyordu. Onun için bir şişe beyaz şarap istedim ve -ona ve şaraba duyduğum istekten dolayı- şarap içmesini seyretmekten zevk duyacağımı ama benim sadece haşlanmış sebze suyu ya da portakal suyu içebileceğimi güçlükle anlattım. Şarabı içmekte hiç zorlanmadı. Sarhoş olduğum gece, kendimi çok mutsuz hissettiğim için içmiş olduğumu söyledim.

Bunu, o gece anlamış olduğunu söylüyordu.

- Ölmek istercesine içiyordunuz. Bir an önce ölebilmek için. İsterdim ki... Fakat içene engel olmayı sevmem, zaten ben de içmiştim.

Gevezeliği beni yoruyordu. Buna rağmen, biraz olsun bu bitkinlikten çıkmaya zorlamıştı beni. Zavallı kızın durumumu bu kadar iyi anlamış olması beni şaşırtmıştı, fakat benim için hiçbir şey yapamazdı. Daha sonra hastalıktan kurtulsam bile bu böyleydi. Elini tutup kendime doğru çektim ve batması için, dört günden beri uzamış olan sert sakalımın üzerinde yavaşça gezdirdim.

- Bu kadar kötü tıraşlı bir adamı öpmek imkânsız, dedim ona gülerek.

Elimi çekti ve onu uzun süre öptü. Beni şaşırtmıştı. Ne diyeceğimi bilemedim. Ona gülerek anlatmaya çalıştım -çok hasta insanlar gibi alçak sesle konuşuyordum; boğazım ağrıyordu:

- Neden elimi öpüyorsun? Aslında iğrenç biri olduğumu çok iyi biliyorsun. Elinden hiçbir şey gelmediği için ağlayabilirdim. Benim de hiçbir şeyi kaldıracak gücüm yoktu.

- Biliyorum, diye açıkça cevapladı. Anormal bir cinsel hayatınız olduğunu herkes biliyor. Ben, özellikle çok mutsuz olduğunuzu düşünmüştüm. Çok sersem ve gülmesini seven bir insanım. Kafamda çılgınlıktan başka bir şey yok fakat sizi tanıdığımdan ve alışkanlıklarınızdan söz edildiğini duyduğumdan beri, sizin gibi ... iğrenç alışkanlıkları olan insanların ... şüphesiz çektikleri acılardan dolayı böyle hareket ettiklerini düşünüyorum.

Uzun süre ona baktım. O da sessizce bana bakıyor ve tek kelime etmiyordu. Gözyaşlarıma engel olamadığımı görüyordu.

Güzel değildi ama sade ve dokunaklıydı; gerçekten bu derece sade olabileceğini hiçbir zaman düşünemezdim. Ondan hoşlandığımı ve benim için her şeyin gerçek olmayan bir hâl aldığını söyledim; iğrenç bir adam değildim belki de -iyice düşünülüyöünde- ama yitik bir adamdım. Umduğum gibi şimdi ölmem daha iyi olacaktı. Ateşten ve böylesi derin bir iğrençlikten o kadar çok yorulmuştum ki ona hiçbir şey anlatamıyordum; doğrusunu söylemek gerekirse, ben de hiçbir şey anlamıyordum...

Neredeyse delice bir sertlikte konuşmaya başladı:

- Ölmenizi istemiyorum. Size ben bakacağım. Yaşamanız için çabalamayı o kadar istiyorum ki...

Ona söz dinletmeye çalışıyordum:

- Hayır, benim için hiçbir şey yapamazsın, kimse artık bir şey yapamaz...

Bunu, ona öylesine içtenlikle, öylesine açık bir umutsuzlukla söyledim ki her ikimiz de bir süre sessiz kaldık. Başka bir şey söylemeye cesaret edemedi. O anda, varlığı bana rahatsızlık vermişti.

Bu uzun sessizlik sonunda, saçma, kinci bir düşünce beni içten içe hareketlendirmeye başladı, sanki birdenbire canlanmışım, hatta canlılıktan bile öte bir coşku söz konusuydu. Bunun üzerine, ateşler içinde bir durumdayken;

- Beni dinle Xenie, dedim anlamsız bir öfkeyle, -nutuk atmaya başlamıştım ve anlamsız bir şekilde kendimi kaybetmiştim- edebi çalkantıya karıştın, Sade'ı okumuş ve -diğerleri gibi- müt-hiş bulmuş olmalısın. Sade'a hayran olan herkes dolandırıcıdır -duyuyor musun- dolandırıcı...

Sessizce bana baktı, bir şey söylemeye cesaret edemiyordu. Devam ettim:

- Sinirleniyorum, çıldırdım, tükendim, ne söylediğimi bilmiyorum... Fakat neden Sade'a bunu yaptılar?

Neredeyse bağıırıyordum:

- İyi halt mı etmişlerdi, evet mi hayır mı?

O kadar delice hırıldıyordum ki birden doğruldum ve kısık bir sesle öksürükle karışık, boğazım yırtılıyormuş gibi bağırdım:

- İnsanların hepsi uşak... Aralarından biri efendi gibi görünüyorsa, diğerleri kasılmaktan çatlamakta ... fakat ... hiçbir şeye boyun eğmeyenler ya hapisteler ya da toprağın altında ... yani birkaçı için hapis ya da ölüm, geri kalan diğer herkes için de uşaklık...

Xenie elini yavaşça alnıma koydu:

- Henri, yalvarırım -o sırada, üzerime eğilmiş acı çeken bir periye dönüşmüştü ve neredeyse kısık sesindeki beklenmedik tutku beni yakıyordu- artık konuşma... Konuşmaya devam edebilmek için çok fazla ateşin var...

Bu hastalıklı coşkumun yerini, tuhaf bir biçimde, yumuşama aldı; sesinin etkili ve alışılmadık tonu beni yarı mutlu bir uyuşukluk içine soktu. Gülümseyerek, hiçbir şey söylemeden uzun bir süre Xenie'ye baktım; beyaz yakalı deniz mavisi ipek bir elbisesi, açık renk çorapları ve beyaz ayakkabıları olduğunu fark ettim; narin bir vücudu vardı ve bu elbisenin içinde güzel görünüyordu; özenle taranmış siyah saçlarının altında yüzü çok gençti. Bu derece hasta olmak beni çok üzüyordu.

- Bugün çok hoşuma gidiyorsun, dedim ona.

Yalan söylemiyordum.

- Seni güzel buluyorum Xenie. Beni Henri diye çağırdığın ve bana sen diye hitap ettiğin zaman çok hoşuma gitti.

Mutlu oldu, hatta mutluluktan deliye döndü ama bir o kadar da tedirgindi. Böylesi bir heyecan içinde, yatağımın kenarına diz çöktü ve beni alnımdan öptü; elimi, eteğinin altından bacaklarının arasına uzattım... Kendimi daha iyi hissetmiyordum ama artık, acı çekmiyordum. Kapı çaldı ve yaşlı hizmetçi bir cevap beklemeksizin içeri girdi: Xenie elinden geldiğince çabuk bir şekilde ayağa kalktı. Bir tabloya bakar gibi yaptı; bir deliyi, hatta bir budalayı andırıyordu. Hizmetçi de budala gibi davranıyordu; termometre ve bir tas haşlanmış sebze suyu getirmişti. Kendimi tekrar yatağa bıraktım. Yaşlı kadının yersiz hareketi karşısında bunalmıştım. Biraz önce, Xenie'nin çıplak uylukları diri diri elimin altındayken, şu anda her şey sallan-

maktaydı. Hafızam bile sallanmaktaydı; gerçeklik parça parça olmuş ve geriye ateşten başka bir şey kalmamıştı; ateş hayatımı tüketmekteydi. Xenie'ye arkasını dönmesini söyleyecek cesaretim olmadığından, termometreyi kendim koydum. Yaşlı kadın gitmişti. Xenie, termometreyi yerleştirebilmek için yorganın altında didinmemi aptalca seyretti. Sanırım, zavallı kız bana bakarken gülmek istedi fakat bu gülme isteği onu rahatsız etmekten başka işe yaramadı. Dalgın bir hâli vardı: şaşkın, saçları dağınık ve kıpkırmızı bir hâlde hemen yanı başımda ayakta durmaktaydı; cinsel heyecanı yüzünden okunuyordu.

Dün gecedен beri ateşim yükselmişti. Bu umurumda değildi. Gülümsüyordum fakat bu gülümsemenin kötü niyetli olduğu açıkça ortadaydı. Yanımdakinin bu durumu görmekten hoşnut olmadığını anlamak da bir o kadar korkunçtu. O sırada kaynanam durumumu kontrol etmek için içeri girdi; ona cevap vermeksizin, uzun süreden beri tanıdığım Xenie'nin bana bakmak için burada kalacağını söyledim. Eğer isterse Edith'in odasında kalabilirdi. Bunu hoşnutsuzca söyledim ve sonra da her ikisinin yüzüne bakarak kötü kötü gülümsedim.

Kaynanam, kızına yaptığım bütün kötülüklerden dolayı benden nefret ediyordu; ayrıca, görgü kurallarına ters düşen durumlarda da rahatsız oluyordu.

- Edith'e gelmesi için telgraf çekmemi istemez misiniz, diye sordu.

Hasta birinden daha çok, durumu kontrol altında bulunduran birinin aldırılmazlığıyla, kısık bir sesle cevap verdim:

- Hayır, istemiyorum. Eğer isterse Xenie burada kalabilir.

Ayakta duran Xenie, neredeyse titriyordu. Ağlamamak için alt dudağını ısırırmaktaydı. Kaynanam oldukça gülünçtü ve duruma uygun bir yüz ifadesi vardı. Şaşkınlıktan fıldır fıldır dönen küçük gözleri uyuşuk görünümüne ters düşmekteydi. Sonunda Xenie, mırıldanarak, eşyalarını almaya gideceğini söyledi; tek kelime etmeden ve bana bakmaksızın odayı terk etti ama göz yaşlarını zor tuttuğunu anlamıştım.

- Eğer isterse, cehenneme kadar yolu var, dedim kaynanama gülererek.

Kaynanam, Xenie'yi kapıya kadar geçirmek üzere acele etti. Xenie'nin söylediklerimi duyup duymadığını bilmiyordum.

Kimsenin aldırmadığı bir döküntüydüm ve kendi kötülüğüm, kötü kaderime eklenmekteydi. Mutsuzluğu kendim davet etmişim ve şu anda gebermek üzereydim; alçağın tekiydim ve yalnızdım. Edith'e haber vermelerini yasaklamıştım. Ona bir daha sıkı sıkı sarılamayacağımı anladığım için içimde kara bir boşluk hissediyordum. Var olan bütün şefkat duygularıyla küçük çocuklarımı çağırdım; gelmeyeceklerdi. Kaynanam ve yaşlı hizmetçi yanımdaydı; doğruyu söylemek gerekirse, bir cesedi yıkamak ve komik bir şekilde açılmasını önlemek için çenesini

bağlayacak kadar iyi insandı her ikisi de. Gitgide daha çekilmez oluyordum; kaynanam, bana bir kâfur iğnesi* yaptı fakat iğnenin ucu körlenmiş olduğundan çok canım yandı; bu hiçbir şey değildi ama artık bu tür iğrenç küçük zulümlerden başka bekleyebilecek hiçbir şeyim kalmamıştı. Sonunda her şey yok olacaktı, acı bile; ve acı, şu anda, fırtınalı bir hayattan bana kalan tek şeydi... Boş bir şey, kara bir şey, dev bir şey sezinliyordum... Ben değildim artık bu... Doktorlar gelip gitmeye devam etti, bitkinlikten kurtulamadım. İstedikleri her şeyi dinleyip yoklayabiliyorlardı. Acıya, tiksintiye, iğrençliğe katlanmaktan başka yapabilecek bir şeyim kalmamıştı; umduğumdan çok daha fazlasına katlanabilmekteydim. Neredeyse hiçbir şey demediler; o gereksiz sorulardan bile sormadılar. Ertesi sabah tekrar gelecekler ama ben gerekeni yapmalıyım. Karıma telgraf çekmeliyim. Artık, buna karşı koyacak durumda değilim.

*) Bir tropik bölge bitkisi olan Kâfur ağacından elde edilen akciğer ve solunum yollarında antiseptik bir etki yapması beklenen eski bir ilaç. (Ed. Notu)

Güneş, iki kanatlı pencereden içeri girip doğrudan doğruya açık kırmızı renkteki yatak örtümü aydınlatıyordu. O sabah, bir kadın opera sanatçısı, pencereleri açık bir hâlde avazı çıktığı kadar şarkı söylüyordu. Hâlsizliğime rağmen, Offenbach'ın *La Vie Parisienne*'ini tanıdım. Notalar, genç gırtlığından yuvarlanıyor ve mutluluk içinde çınlıyordu:

Anımsıyor musunuz güzelim

Frascata Baronu Jean-Stanislav

Adındaki adamı?

Felakete giden durumumda, kafamın içinde sabırsızlanan soru işaretine komik bir cevap duymayı bekliyordum. Çılgın güzel (onu daha önceden görmüş, hatta arzulamıştım), coşkuyla yükselen sesiyle şarkısına devam ediyordu:

*Geçen mevsimde, birisi, ricam üzerine,
Büyük bir baloda tanıştırdı beni sizinle!
Sizi sevdim, ben, bunu söylemek yersiz!
Siz beni sevdiniz mi? Buna hiçbir zaman inanmadım.*

Şiddetle duyduğum zevkten, kan beynime sıçramıştı; bugün yazarken, delice bile olsa yarın ben de şarkı söylemek isteyebilirdim.

O gün, tutumumun yarattığı umutsuzluk içinde en azından geceyi benimle geçirmeye karar veren Xenie, daha fazla gecikmeden bu güneşli odaya girecekti. Banyoda çıkardığı su sesini duyuyordum. Genç kadın belki de son sözlerimi anlamamıştı. Bundan pişmanlık duymuyordum. Onu kaynanama tercih ederdim -en azından bir süre onun sayesinde eğlenecektim... Ona, belki de sürgüyü sormam gerektiği fikri üzerine durakladım; usanıp usanmaması umurumda değildi ama durumumdan utanç duyuyordum; güzel bir kadının hizmet ettiği pis kokulu yatağımda, bunları yapacak duruma düşmek beni tüketiyordu (şu anda ölüm, korkuya varan bir tiksinti veriyordu, yine de onu arzulayabilirdim). Geçen gece, Xenie bir valizle geldiğinde, durumdan memnun olmadığımı homurdanarak belli ettim. Bir tek kelime edecek gücüm kalmamış gibi davrandım. Sonunda engel olamadığım bir öfkeyle, yüzümü biraz daha asarak cevap verdim. Hiçbir şey fark etmemişti. Her an içeri girebilirdi; kurtulmak için bir âşığın ilgisine ihtiyacım olduğunu düşünüyordu! Kapıyı vurduğunda oturabilmeyi başarmıştım (sanki şimdi lik daha iyi gibiydim). Girin, dedim, neredeyse normal, hatta rol yaparmış gibi hafif ciddi bir sesle.

Onu gördüğümde, trajikomik bir hayal kırıklığını yansıtan daha alçak bir sesle ekledim:

- Hayır, gelen ölüm değil... Sadece zavallı Xenie...

Güzel kız, yuvarlak gözleriyle sözde sevgilisine baktı. Ne yapacağını bilemeden, yatağın önünde diz çöktü.

Yavaşça bağırdı:

- Neden bu kadar acımasızsın? İyileşmene yardım etmeyi o kadar çok isterdim ki.

- Şu anda tek istediğim tıraş olmama yardım etmen, diye cevap verdim nezaket gereğince.

- Bu seni yorabilir. Olduğun gibi kalamaz mısın?

- Hayır, tıraşsız bir ölü hiç de iyi olmaz.

- Neden bana kötülük yapmak hoşuna gidiyor? Ölmeyeceksin. Hayır, ölemezsin...

- Beklerken neler çektiğimi düşün...

Eğer herkes önceden düşünseydi... Fakat öldüğüm zaman, Xenie, bana istediğin gibi sarılabileceksin, o zaman ne acı çekeceğim ne de dayanılmaz olacağım. Tamamıyla sana ait olacağım...

- Henri! Beni o derece incitiyorsun ki artık hangimizin daha

hasta olduğunu bilemiyorum... Biliyorsun, ölecek olan sen değilsin, bundan eminim, ama sanki hiçbir zaman çıkmaması gerekirmiş gibi yerleştirdin ölümü içime.

Az bir süre geçti. Pek kendimde değil gibiydim.

- Haklıydın. Tek başıma, hatta senin yardımınla dahi tıraş olabilmek için fazla yorgunum. Berberi aramak lazım. Bana sarılabileceğini söylediğimde sinirlenmemen gerekir Xenie... Farz et ki kendim için konuşuyorum. Cesetlere karşı sapık bir ilgi duyduğumu biliyorsun...

Xenie, yatağımın bir adım ötesinde, ürkmüş bir hâlde dizlerinin üzerinde durmaya devam ediyor ve gülmemi izliyordu.

Sonunda başını öne eğdi ve alçak bir sesle sordu:

- Ne demek istiyorsun? Yalvarırım, bana her şeyi şimdi söylemelisin çünkü korkuyorum, çok korkuyorum...

Gülüyardım. Lazare'a anlattıklarımın aynısını ona da anlatacaktım. Fakat o gün daha ilginçti. Birdenbire gördüğüm rüya aklıma geldi: Ay ışığı, tayf ışığı altında beliren beyaz gömütlü bir mezarlık gibi, hayatım boyunca sevdiğim her şey göz kamaştırıcı bir şekilde beliriverdi; bu mezarlık, bir genelevdi aslında; mezar taşları canlıydı, bazı bölgeleri kullıydı...

Xenie'ye baktım. Çocuksu bir dehşetle düşünüyordum: Anaç Xenie, gözle görülecek bir şekilde acı çekiyordu.

- Konuş ... şimdi ... konuş ... korkuyorum, delireceğim, dedi.

Konuşmayı istememe rağmen beceremiyordum. Kendimi zorladım.

- Öyleyse sana bütün hayatımı anlatmam gerekecek.

- Hayır, konuş... Sadece bir şeyler söyle... Ama lütfen hiçbir şey söylemeden yüzüme bakıp durma...

- Annem öldüğünde...

(Artık konuşacak gücüm kalmamıştı. Zorlukla hatırladım; Lazare'a "annem" demeye korkmuştum ve utanarak, "yaşlı bir kadın" demiştim.)

- Annen mi?.. Konuş...

- Gündüz vakti ölmüştü. Edith'le beraber onda kaldık.

- Karın mı?

- Karım. Bağıra bağıra durmaksızın ağladım. Gece, uyumakta olan Edith'in yanında yatıyordum...

Bir kez daha konuşacak gücüm kalmamıştı. Kendime acıyordum, eğer yapabilseydim, kendimi yere atar, bağırır ve yardım çağırırdım; can çekişmekte olan birinin son anlarını yaşıyordum... İlk önce Dirty'ye anlattım, sonra Lazare'a... Ve Xenie'den, bana acımasını bekliyordum, ayaklarına kapanabilirdim... Bunu yapamazdım çünkü bütün kalbimle ondan nefret ediyordum. Aptalca inlemeye ve yalvarmaya devam etti.

- Konuş... Acı bana... Konuş benimle...

- ...Çıplak ayaklarla, titreyerek holde ilerledim... Cesedin önünde korkudan ve heyecandan zangır zangır titriyordum, son derece tahrik olmuştum... kendimden geçmişim ... pijamamı çıkardım ... ve ... anlıyorsun değil mi?

Bu denli hasta olmama rağmen, gülümsüyordum. Dayanacak hâli kalmayan Xenie, başını öne eğdi. Neredeyse hiç hareket etmiyordu... Bir türlü geçmek bilmeyen birkaç saniye sonunda direnci kalmadı ve bitik vücudu boylu boyunca yere yığıldı. Düşünüyor ve sayıklıyordum; çekilmez bir hâli vardı, vakit artık gelmişti ve sonuna kadar gidecektim. Güçlkle yatağın kenarına kadar kaydım. Oldukça uzun bir çaba göstermem gerekti. Bir kolumu dışarı uzattım, eteğinin altını yakaladım ve yukarı kaldırdım. Hareket etmeden korkunç bir çığlık attı; titremeye başladı. Yanağı halının üzerinde, ağzı açık olarak hırıldıyordu.

Çılgın bir hâldeydim.

- Ölümümü daha çirkinleştirmek için buradasın. Soyunmaya başla; genelevde gebermişim gibi olacak.

Xenie ellerinin üzerinde doğruldu, tekrar ciddi ve canlı sesini kavuşmuştu:

- Bu oyuna devam ettiğin takdirde nasıl sonuçlanacağını biliyorsun, dedi bana.

Ayağa kalktı ve yavaşça pencerenin kenarına gidip oturdu; titremeden bana bakıyordu.

- Görüyorsun, kendimi bırakacağım, geriye doğru.

Gerçekten de sonuçlandığında onu boşluğa yuvarlayacak hareketi yapmaya başladı.

Her ne kadar iğrenç herifin teki olsam da bu hareket beni üzdü ve çok uzun zamandan beri yok olmuş bazı değerleri hatırlattı. Doğrudum, güçlkle soluyarak konuşmaya başladım:

- Buraya gel. Biliyorsun, eğer seni sevmeseydim, bu kadar acımasız olmazdım. Belki de daha fazla acı çekmek istedim.

Acele etmeden aşağıya indi. Yüzü yorgunluktan solmuştu ve kendinde değilmiş gibi bir hâli vardı.

Ona Krakatoa'nın hikâyesini anlatmayı düşündüm. Bir sızıntı vardı kafamın içinde, düşündüğüm her şey benden kaçırıyordu. Bir şey söylemek istiyordum ama birdenbire söyleyecek hiçbir şeyim kalmıyordu... Odaya giren hizmetçi bir tepside, Xenie'nin kahvaltısını getirmişti. Tepsiyi tek ayaklı küçük masanın üzerine bıraktı. Aynı zamanda, bana da bir büyük bardak portakal suyu getirmişti ancak, dişetlerim ve dilim yandığından, içmek düşüncesinden bile korkuyordum. Xenie, kendine sıcak kahve ve süt koydu. Bardağı elimde tutuyor, içmek istiyordum fakat karar veremiyordum. Sabırsızlandığımı gördü. Elimde bir bardak tutuyor ve içmiyordum. Bu apaçık

bir anlamsızlıktı. Durumu fark eden Xenie, beni bir an önce bardaktan kurtarmak istedi. Atıldı fakat son derece büyük bir sakarlıkla, masayı ve tepsiyi devirdi; her şey yere düşerek kırıldı. Eğer o anda, zavallı kız tepki verebilecek bir hâlde olsaydı, kolaylıkla pencereden atlardı. Başucumdaki varlığı, her geçen dakika daha da anlamsızlaşıyordu. Yanımda olmayı doğru bulmuyordu. Yere eğildi; dağılmış parçaları topladı ve onları tepsinin üzerine koydu; bu sayede yüzünü saklayabiliyordu ve onu kötüleştiren sıkıntıyı görmüyordum (fakat farkındaydım). Sonunda, sütlü kahveye batmış halıyı bir kâğıt peçeteyle sildi. Bir başka kahvaltı getirmesi için hizmetçiyi çağırmasını söyledim. Cevap vermedi, başını bile kaldırmadı. Hizmetçiden bir şey isteyemeyeceğini ama aç oturamayacağını da biliyordum.

- Dolabı aç, dedim. İçinde pastalar olan teneke bir kutu göreceksin. Neredeyse dolu bir şişe de şampanya olması lazım. Soğuk değildir ama istersen...

Dolabı açtı ve sırtını bana dönüp pastaları yemeye başladı, ardından susamış olduğu için kendine bir bardak şampanya koydu ve hemen içti; hızla yemeye devam etti ve ikinci bir bardak daha içti; sonunda dolabı kapadı. Etrafı düzenlemeye son verdi. Ne yapacağını bilmez bir hâldeydi. Kâfur iğnesi olmam gerektiğini söyledim. Gerekenleri mutfaktan alıp, hazırlamak üzere banyoya gitti. Birkaç dakika sonra, dolu bir şırıngayla içeri girdi. Zorlukla yüzüstü döndüm ve pijamamı aşağı indirip kıcımı açtım. Nasıl yapacağını bilmediğini söyledi.

- Öyleyse canımı yakabilirsin, dedim. Kayınvalidemi çağır-sak daha iyi olacak... Daha fazla beklemeden kararlı bir şekilde iğneyi batırdı. Daha iyisi düşünülemezdi. Kıcıma iğneyi batı-ran bu kızın varlığı gitgide daha fazla keyfimi kaçırıyordu. Fazla zorluk çekmeden tekrar geri dönmeyi başardım. Hiçbir şekilde utanmıyordum; pijamamı yukarı çekmeme yardım etti. İçmeye devam etmesini istiyordum. Kendimi daha iyi hissetmeye başla-mıştım. Bardakla şişeyi dolaptan çıkarıp içmeye devam etmesinin daha iyi olacağını söyledim.

- Nasıl istersen, dedi sadece.

Eğer devam ederse, diye düşündüm, eğer içerse, ona yat derim ve o da yatar, masayı yala derim ve o da yalar... Güzel bir ölümüm olacak... Bana iğrenç gelmeyen hiçbir şey yoktu; son derece iğrenç.

- *Bir çiçek hayal ettim*, diye başlayan şarkıyı biliyor musun, diye sordum Xenie'ye.

- Evet. Neden?

- Bana onu söylemeni istiyorum. Kötü şampanya içmeni bile kıskanıyorum. Biraz daha iç. Şişenin bitmesi lazım.

- Nasıl istersen.

Ve yavaş yavaş içti.

- Neden söylemeyeceksin, diye devam ettim.

- Neden, Bir çiçek hayal ettim?..
- Çünkü...
- O hâlde, onu mu yoksa başka bir şarkı mı...
- Söyleyeceksin değil mi? Elini öpmek istiyorum. Çok nazıksın.

Israrıma boyun eğerek söylemeye başladı. Ayakta duruyordu, elleri boştu ve gözleri halıdan ayrılmıyordu.

*Bir çiçek hayal ettim
Hiçbir zaman ölmeyecek.
Bir aşk hayal ettim
Sonsuza dek sürecek.*

Kalın sesi büyük bir yüreklilikle yükseliyor ve son sözcükleri, bezgin bir hâlde yarıda kesiyordu:

*Neden bu kahrolası hayatta
Mutluluk ve çiçekler hep geçicidir?*

.....

Konuşmaya devam ettim:

- Benim için bir şey yapabilirsin.
- Ne istersen yaparım.
- Önümde çıplak şarkı söyleseydin çok güzel olurdu.
- Çıplak söylemek mi?

- Biraz daha içersin. Kapıyı kilitleysin. Yanımda sana yer açarım. Şimdi soyun.

- Fakat bu anlamsız.

- Ne istersem yapacağını söylemiştin.

Onu seviyormuş gibi, hiçbir şey söylemeden yüzüne bakıyordum. Yavaşça biraz daha içti. Bana bakıyordu. Daha sonra eteğini çıkardı. Delice bir sadeliği vardı. Gömleğini de tereddüt etmeden çıkardı. Odanın dibinde, elbiselerin asılı olduğu yerden, karımın sabahlıklarından birini almasını söyledim. Gerekirse biri geldiğinde, hızla üzerine geçirebilirdi; çorap ve ayak-kabılarını çıkarmayıp, etek ve gömleğini saklayacaktı.

Devam ettim:

- Bir defa daha şarkı söylemeni istiyorum. Daha sonra yanıma uzanırsın.

Sonunda, heyecanlanmıştım, vücudu yüzünden çok daha güzel ve diriye. En önemlisi, kollarımda aptalca çıplak bir hâldeydi.

Ona çok alçak bir sesle tekrar söyledim. Bu bir çeşit yalvarmaydı. Ona doğru eğildim. Ateşli bir aşk uyarısı vardı titreyen sesimde.

- Yalvarırım, ayağa kalk ve avaz avaz söyle...

- Nasıl istersen, dedi.

Aşktan ve çıplak olmanın verdiği duygudan dolayı, sesi gırtlaktan çıkarken zorlanıyordu. şarkının sözleri odanın içinde tatlı tatlı cınlarken, vücudu ateşten yanıyor gibiydi. Bir coşku, bir taşkınlık onu neredeyse kendinden geçirdi ve şarkı söylemekte olan sarhoş başını hızla sarstı. Çılgıncaydı! Çılgınca çıplak bir hâlde -ölü yatağı sandığım- yatağıma ilerlerken, ağlıyordu. Gözyaşlarını çarşafarla saklamak için, önüme, dizlerinin üzerine düştü.

- Yanıma uzan ve artık ağlama, dedim ona.

- Sarhoşum, diye cevap verdi.

şişe, masanın üzerinde boş duruyordu. Yattı. Ayakkabıları hâlâ ayağındaydı. Kafası yastığa gömülü, kıcı dışadönük bir şekilde yatıyordu. Yalnızca geceleri sahip olunan ateşli bir yumuşaklıkla kulağına eğilip bir şeyler fısıldamak tuhaftı.

Çok alçak bir sesle konuşuyordum:

- Ağlama artık, çılgınlığına ihtiyacım vardı, ölmek için buna ihtiyacım vardı.

- Ölmeyeceksin, doğru söylüyorsun değil mi?

- Ölmek istemiyorum. Seninle yaşamak istiyorum... Pencerenin kenarına oturduğunda, ölümden korktum. Pencereyi boş düşündüm ... dayanılmaz bir korku verdi bu bana ... sen ... ve sonra ben ... iki ölü ... ve boş bir oda...

- Bekle, pencereyi kapatmamı ister misin?

- Hayır, gerek yok. Yanımda kal ve bana biraz daha yaklaş... nefesini hissetmek istiyorum.

Bana yaklaştı, ağzı şarap kokuyordu.

- Yanıyorsun, dedi bana.

- Kendimi daha kötü hissediyorum, diye devam ettim; ölmekten korkuyorum... Bugüne kadar ölüm korkusunu kafamdan çıkarmadan yaşadım ve şimdi ... bu pencereyi açık görmek istemiyorum, başımı döndürüyor ... bu kesinlikle doğru.

Xenie hemen fırladı.

- Onu kapatabilirsin ama geri dön... Çabuk geri dön...

Her şey birbirine giriyordu. Bazen, yine aynı şekilde, dayanılmaz bir uyku her şeyi alıp götürüyordu. Kelimeler öldüler bile, cansızlar, aynı düşlerdeki gibi...

Sayıklıyordum:

- Giremez...

- Kim girecek?

- Korkuyorum...

- Kimden korkuyorsun?

- ... Frascata'dan...

- Frascata?

- Hayır, rüya görüyordum. Başka biri var...

- Karın mı...

- Hayır, Edith gelemes... Çok erken...

- Kim öyleyse, Henri, kimden bahsediyorsun? Bana söylemelisin ... çıldırıyorum... çok içtiğimi biliyorsun...

Dayanılmaz bir sessizlik sonunda cevap verdim:

- Kimse gelmiyor!

Birdenbire, güneşli gökyüzünden sıkıntılı bir gölge düştü. Pencerenin çerçevesine vurarak dalgalanıyordu. Büzülmüş bir hâlde titreyerek yorganın içine iyice büzüldüm. Üst kattan aşağı sarkıtılan uzun bir halıydı bu sadece; kısa bir süre titremeye devam ettim. Sersemlik içinde, Komandör adını verdiğim varlığın içeri girdiğini sanmıştım. Onu her çağırdığımda geliyordu. Xenie de korkmuştu. O da benim gibi, atlamak için oturduğu pencereden korkuyordu. Halı saldırısı sırasında bağırmadı... Dizlerini karnına çekmiş bir şekilde yatıyordu, solgundu ve deli gibi bakıyordu.

Kendimde değildim.

- Çok karanlık...

... Xenie boylu boyunca yanımda yatmaktaydı ... bir ölü gö-

r n m ne sahipti ...  ıplaktı ... orospularınki gibi solgun g -
  sleri vardı ... bir is bulutu g    kararttı ... benden gökyüzünü
ve ı ı ı  almaktaydı ... yanımda bir ceset vardı, ölüyor muydum?

... Bu soytarılı a bile engel olamıyordum... bu bir soytarılıktı...

Antonio'nun Hikâyesi

Birkaç hafta sonra, hasta olduğumu bile unutmuştum. Barselona'da Michel'e rastladım. Bir anda kendimi onun önünde buldum. Criolla'da bir masada oturuyordu. Lazare ona öleceğimden bahsetmiş. Michel'in cümlesi, beni kahreden bir geçmişe doğru götürdü.

Bir şişe konyak siparişi verdim. Bir bardakta Michel için doldurdum ve içmeye başladık. Kısa sürede sarhoş oldum. Uzun süreden beri, Criolla'daki şovlardan haberdardım, ancak çok da ilgilenmiyordum. Kadın kılığında bir erkek pistte dans ediyordu; giydiği gece elbisesi kıçına kadar açıktı. İspanyol dansının topuk sesleri çınlamaktaydı...

Derin bir rahatsızlık hissettim. Michel'e baktım da kötü alış-

kanlıkları yoktu. Bu konuda o kadar acemiydi ki hemen sarhoş oldu; sandalyesinin üzerinde sıkıntıyla kıpırdanıp duruyordu.

Sınırı aşmıştım.

- Lazare'ın seni görmesini isterdim... Bir batakhane, dedim.

Şaşırmış bir hâlde sözümü kesti:

- Fakat Lazare, Criolla'ya sık sık gelir.

Keyfi kaçmış biri gibi, aptalca Michel'e döndüm.

- Doğru, geçen sene Lazare, Barselona'da bir süre kalmıştı ve gecelerini genellikle Criolla'da geçiriyordu. Bunda garip olan ne?

Sonuçta, Criolla, Barselona'nın tanınmış tuhaf yerlerinden biridir.

Yine de Michel'in şaka yaptığını düşünüyordum. Bu şakanın anlamsız olduğunu ve sadece Lazare fikrinin bile beni hasta ettiğini söyledim. Engel olmaya çalışmama rağmen, saçma bir şekilde sinirleniyordum.

Bağırmaya başladım, çıldırmıştım, şişeyi elimde tutuyordum:

- Michel, eğer Lazare şu anda burada olsaydı, onu öldürürdüm.

Başka bir dansçı -yine kadın kılığında bir erkek- kahkahalar ve bağırışmalarla sahneye çıktı. Sarı bir peruğu vardı. Güzel olduğu kadar korkunç ve gülünçtü.

- Onu dövmek, ona vurmak istiyorum...

O kadar saçmalamıştım ki sonunda, Michel kalktı ve kolumdan tuttu. Korkuyordu. Ölçüyü iyice kaçırmıştım. O da sarhoştı. Bitik bir hâlde tekrar sandalyesinin üzerine düştü.

Güneş sarısı saçlı dansçıyı seyrederken sakinleşmiştim.

- Kötü davranmış olan Lazare değil, diye bağırdı Michel. Tam tersine ona karşı çok kaba ve kötü davrandığını söyledi bana.

- Söylemiş olabilir.

- Ama artık sana kızgın değil.

- Bana bir daha Lazare'nin Criolla'ya geldiğini söyleme. Lazare Criolla'da ha!..

- Birçok kez üstelik, benimle birlikte geldi ve burası gerçekten çok hoşuna gitti. Hatta gitmek bile istemedi. Çok şaşırmış olmalıydı. Ona anlattığın aptallıkların hiçbirinden bahsetmedi bana.

Neredeyse sakinleşmiştim:

- Sana başka bir zaman anlatırım. Ölmek üzereyken beni görmeye geldi! Demek artık bana kızgın değilmiş!.. Fakat ben, onu hiçbir zaman affetmeyeceğim. Hiçbir zaman! Beni duyuyor musun? Kısaca söylersek Lazare'nin Criolla'ya neden geldiğini anlatacak mısın bana?..

Böylesi kepaze bir gösteriyi seyrederken, benim yerimde

oturduğunu düşünemiyordum Lazare'ı. Sersemleşmişim. Az öncesine kadar bildiğim ve hatırlamam gereken bir şeyleri unutmuş gibiydim. Daha bütünlüklü, daha güçlü konuşmak istiyordum; son derece güçsüz olduğumun bilincindeydim. Sonunda iyice sarhoş olmuştum.

Sıkıntılı görünen Michel, daha da beceriksizleşti. Mutsuzdu ve ter içinde kalmıştı. Düşündükçe daha fazla çaresizliğe düşüyordu.

- Bileğini bükmek istedim, dedi bana.

- ...

- Bir gün... Tam da burada... Baskı altındaydım, her an patlayabilirdim.

Michel, bu kargaşanın içinde, kahkahayı bastı:

- Onu tanımıyorsun! Etine iğneler batırmamı istedi benden! Onu tanımıyorsun! Dayanılmazdır o...

- Neden iğneler?

- Hazır olmak istiyordu...

Bağırıyordum:

- Neye hazır olmak?

Michel kahkahalarla gülmeye devam etti.

- İşkenceye dayanmaya...

Birden, beceriksizce, tekrar ciddileşmeye çalıştı. Acelesi varmış gibiydi, bir aptal gibi görünüyordu. Hemen konuşmaya başladı. Sinirliydi:

- Mutlaka bilmen gereken bir şey daha var. Biliyorsun ki Lazare, onu dinleyenleri büyüler. Olağandışı bir varlık zannederler onu. Rahatsız ettiği bazı insanlar vardı burada, bazı işçiler. Ona hayranlık duyuyorlardı. Daha sonra ona Criolla'da rastladılar. Burada, Criolla'da bir hayalet görünümüne sahipti, adeta. Aynı masada oturan arkadaşlarını tedirgin ediyordu. Masada olmasının sebebini anlayamıyorlardı. Bir gün, içlerinden biri siniri bozularak içmeye başladı... Kendinde değildi; tıpkı senin yaptığın gibi bir şişe içki istedi. Üst üste içiyordu. Lazare'la yatacağını düşündüm. Onu öldürebilirdi kuşkusuz, hatta onun için öldürülmeyi tercih bile edebilirdi fakat hiçbir zaman onunla yatmasını isteyemezdi Lazare'dan. Lazare, onu baştan çıkarıyordu ve eğer adama Lazare'ın çirkinliğini anlatacak olsaydım beni kesinlikle anlamayacaktı. Lazare, onun gözünde bir azizeydi. Ve öyle kalmalıydı. Antonio adında çok genç bir makina tamircisiydi.

Genç işçinin yaptığıının aynısını yaptım; bardağımı bitirdim ve ender olarak içen Michel de bana uyum sağladı. Aşırı bir şekilde kıpırdanıyordu. Bense, gözlerimi kör eden ılık ve kavrayamadığımız bir çılgınlığın önünde, kendimi boşlukta hissediyordum.

Michel şakaklarındaki teri silerek konuşmaya devam etti:

- Lazare, Antonio'nun içiyor olmasından çok rahatsız olmuştu.

Gözlerine bakarak konuşmaya başladı: “Bugün size imzalamanız için bir kâğıt verdim ve hiç okumadan imzaladınız.” Sesinde en ufak bir alaycılık yoktu. Antonio ise, “Ne önemi var,” diye cevapladı. “Peki, ya size faşist inanç açıklamaları hakkında bir yazı imzalattıysam?” diye karşılık verdi Lazare. Antonio, gözlerinin içine bakıyordu bu sefer. Büyülenmişti ama kendinde değildi. Acele etmeden cevap verdi: “Sizi öldürürdüm.” “Cebinizde silah var mı,” diye sordu Lazare. “Evet,” diye yanıtladı Antonio. “Çıkalım,” dedi Lazare bunun üzerine. Çıktık. Bir şahit istiyorlardı.

Kötü nefes almaya başlamıştım. Hızını kaybeden Michel’e, beklemeyi devam etmesini söyledim. Alnındaki teri sildi yeniden:

- Aşağı doğru inen basamakların bulunduğu deniz kenarına gittik. Gün ağarmak üzereydi. Tek kelime etmeden yürüyorduk. Ben huzursuzdum, Antonio, öfkeli olmasına rağmen soğukkanlılığını koruyordu; içkiden gebermek üzereydi, Lazare ise dalgındı, bir ölüyü andırır gibi sessizdi!..

- Fakat bu bir şaka değil miydi?

- Şaka değildi. Her şeyi olurlarına bıraktım. Neden kaygılanmış olduğumu bilmiyorum. Deniz kenarında, Lazare ve Antonio basamakların sonuna kadar indiler. Lazare, Antonio’ya silahını eline almasını ve namluyu göğsüne yaslamasını söyledi.

- Antonio onu dinledi mi?

- Onun da dalgın bir hâli vardı; cebinden Browning marka

bir silah çıkardı, mermi yerleştirdi ve namluyu Lazare’ın göğsüne dayadı.

- Ya sonra?

- Ateş etmeyecek misiniz, diye sordu Lazare. Hiç cevap vermedi ve iki dakika boyunca hareket etmeden durdu. Sonunda, “hayır” dedi ve silahı geri çekti...

- Hepsi bu mu?

- Antonio yorulmuş gözüküyordu; solgundu ve hava serin olduğundan titremeye başladı. Silahı Lazare aldı ve silah göğsünün üzerindeyken namludaki ilk mermiyi çıkardı. Daha sonra Antonio’ya, “Bunu bana verin,” dedi. Hatıra olarak saklamak istiyordu.

- Antonio kurşunu ona verdi mi?

- “Nasıl isterseniz,” diye cevap verdi Antonio. Bunun üzerine Lazare, kurşunu el çantasının içine koydu.

Michel sustu; her zamankinden daha kötü görünüyordu. Sütteki sinek geldi aklıma birden. Ne yapacağını bilemiyordu. Gerçekten de sütteki sineğeye ya da su yutan kötü bir yüzücüye benziyordu... İçkiyi kaldıramıyordu. Sonunda, ağlayacak hâle geldi. Müzik eşliğinde, sanki bir böcekten kurtulmak ister gibi, garip el kol hareketleri yapıyordu:

- Daha anlamsız bir hikâye hayal edebilir misin, dedi bana. Alnından akan ter, el ve kol hareketlerini yönetmekteydi.

II

Bu hikâye, beni allak bullak etmişti.

Michel'e hâlâ sorabilirdim -her şeye rağmen yine de bilinçliydik- sanki sarhoş değilmişiz fakat umutsuz bir dikkat göstermek zorundaymışız gibi:

- Antonio'nun nasıl bir adam olduğunu söyleyebilir misin bana?

Michel, Antonio'ya benzediğini söyleyerek, yan masadaki genç adamı gösterdi.

- Antonio? Çabuk sinirlenen türde bir insandı... On beş gün önce kışkırtıcılıktan tutuklandı.

Becerebildiğim kadar ciddi bir şekilde soru sormaya devam ediyordum:

- Barselona'daki politik durumu anlatabilir misin bana? Bu konuda hiçbir fikrim yok.

- Her şey havaya uçacak...

- Lazare neden gelmiyor?

- Bugün yarın gelmesini bekliyoruz.

Bu durumda, o eyleme katılmak için Barselona'ya gelecekti Lazare.

Güçsüzlüğüm o derece dayanılmaz bir hâl almıştı ki eğer Michel yanımda olmasaydı, bu gece çok kötü bir şekilde sona erebilirdi.

Michel'inde kafası karışmış durumdaydı ama beni yerime oturtmayı başardı. Bir sene önce bu sandalyelerin birinde oturmuş olan Lazare'in ses tonunu hatırlamaya çalışıyordum.

Lazare, her zaman, soğukkanlı, yavaş ve içten bir ses tonuyla konuşurdu. Yavaşça söylenmiş bu cümlelerden herhangi birini düşünmek bile beni güldürüyordu. Antonio'nun yerinde olmak isterdim. Onu öldürebilirdim o zaman... Lazare'in bana bağırmasından hoşlanırdım belki de diye düşündüm fakat bu düşünce gürültünün içinde kaybolup gitti. Kendi kendimi ısırabilirdim. Silah saplantım vardı: ateş etme, kurşunları boşaltma ihtiyacı ... karnına ... ya da ... Anlamsız hareketler yaparak bir boşluğa düşmüşçesine, aynı bir rüyadaki gibi, güçsüzce ateş ediyorduk.

Dayanamıyordum artık; kendime gelmek için büyük bir çaba sarf etmem gerekti.

- Lazare'dan o derece tiksiniyorum ki bu, bana korku vermeye başladı, dedim Michel'e.

Önümde durmakta olan Michel'in hasta bir hâli vardı. Düşmemek için insanüstü bir çaba harcamaktaydı. Elleri altında gülüyordu.

- Sonuçta, ondan çok şiddetli bir şekilde nefret ettiğini düşünüyordu... Korkmuştu bu tutumundan. Ben de nefret ediyorum ondan.

- Ondan nefret ediyorsun demek! İki ay önce, öleceğimi sandığı sıralarda, beni yatağında görmeye geldi. İçeri girip parmak uçlarında yatağıma kadar ilerledi. Odamın ortasında onu gördüğümde, parmak uçlarında duruyordu, hareketsizce; hareketsiz bir bostan korkuluğunu andırıyordu...

“Benden üç adım ötede, ölü görmüş kadar solgundu. Odaya güneş ışığı girmekteydi ama o simsiyahtı, hapishaneler kadar siyah. Ölümdü onu cezbeden, anlıyor musun beni? Birdenbire onu gördüğümde o kadar korkmuştum ki çığlık attım.

- Ya o?

- Tek kelime etmedi, kıpırdamadı bile. Hakaret edip beş para etmez enayi yerine koydum onu. Bir papazı andırdığını

söyledim. Ayrıca, son derece sakın ve soğukkanlı olduğumu da ekledim ama her yerim titriyordu. Kekeliyordum, boşuna nefes tüketmekteydim. Ona ölmenin korkunç olduğunu ancak ölürken bu derece iğrenç bir varlık görmenin bu durumu daha da dayanılmaz kıldığını söyledim. Sürgümün dolu olmasını ve boku suratına fırlatmayı isterdim.

- Ne dedi?

- Sesini yükseltmeden, gitmesinin daha iyi olacağını söyledi kayıinvalideme.

Gülüyordum... Gülüyordum... Her şeyi çift görüyordum ve başım dönüyordu.

Michel de kahkahayı bastı:

- Gitti mi?

- Gitti. Çarşaf larım terden sıırıslıklam olmuştu. O an ölüyorum sandım. Fakat günün sonunda, daha iyiydim, kurtulduğumu hissettim... Beni anlıyor musun, onu korkutmuş olmalıyım. Aksi takdirde, ölmüş olurum!

Michel bitkindi, zorlukla doğrulmaya çalıştı; tekrar oturdu. Acı çekiyordu fakat aynı zamanda da intikam almış gibi bir görünümü vardı; sayıklamaya başladı:

- Lazare küçük kuşları severmiş; öyle söyledi ama yalan söy-

luyor. Yalan söylüyor, duyuyor musun? Mezar kokuyor o. Biliyorum; çünkü onu kollarıma almıştım bir gün...

Michel ayağa kalktı. Oldukça solgundu. Son derece anlamsız bir ifade takınarak konuşmaya başladı:

- Tuvalete gitsem iyi olur.

Ben de tek başıma ayağa kalktım. Michel kusmak için uzaklaştı. Criolla'nın çığlıkları beynimin içinde çınılıyordu, bu itiş kakışın ortasında kaybolmuş bir hâlde ayakta durmaya çalışıyordum. Artık, hiçbir şeyi anlamıyordum; bağırsaydım, hatta avaz avaz bağırsaydım bile kimse beni duymayacaktı. Söyleyecek bir şeyim yoktu. Yanılgıya düşmekten kurtulamıyordum. Gülüyordum. Diğerlerinin suratına tükürmek isterdim.

Högün Mavisi

Uyandığımda -birdenbire Lazare'ı karşımda bulma korkusuyla- paniğe kapıldım. Beni Barselona'da bulması için Xenie'ye telgraf çekmek üzere hızla giyindim. Neden onunla yatmadan Paris'i terk ettiğimi bilmiyorum. Hasta olduğum süre boyunca ona güçlkle katlanmıştım, oysa ki hiç sevmediğim bir kadına katlanmak onunla seviştikten sonra daha kolay olurdu. Oropularla sevişmekten bıkmıştım artık.

Lazare'dan utanılacak bir şekilde korkuyordum. Ona hesap vermem gerekiyordu sanki. Criolla'da hissettiğim anlamsız duygular geldi aklıma. Onunla karşılaşma fikri beni o derece korkutuyordu ki artık ondan nefret etmiyordum. Kalktım ve hızla telgraf çekmeye gittim. Bu umutsuz

durumda bile, neredeyse bir ay boyunca mutlu olabilmiş-tim. Bir kâbustan çıkıyordum ve şimdi bu kâbus beni tekrar yakalıyordu.

Telgrafta, Xenie'ye şu ana kadar sabit bir adresim olmadığını yazdım. Barselona'ya bir an önce gelmesini istiyordum.

Michel'le randevum vardı. Endişeli görünüyordu. Paralelo'ya yemeğe götürdüm onu fakat çok az yedi ve neredeyse hiç içmedi. Ona gazeteleri okumadığımı söyledim. Son derece ciddi bir şekilde, genel grev için öngörülen tarihin ertesi gün olduğunu belirtti. Arkadaşlarımı bulmak üzere Calella'ya gitmem gerektiğini düşündüm. Herhangi bir kargaşa olduğu takdirde hazır bulunmak için Barselona'da kalmayı tercih ediyordum aslında. Olaylara karışmak istemiyordum fakat Calella'da oturmakta olan bir arkadaşımın arabasını bir haftalık ödünç almıştım. Eğer arabaya ihtiyacı varsa, onu istediği yere götürebilirdim. Attığı kahkahada gerçek bir düşmanlık seziliyordu. Diğer tarafa ait olduğu kesindi; parasızdı ve ihtilale yardım etmek için her şeyi göze alabilirdi. Herhangi bir ayaklanmada, her zamanki gibi delice davranacak ve aptalca kendisini öldürtecekti. Bütün bu olan bitenlerden kesinlikle hoşlanmıyordum; bir anlamda, ihtilal, kurtulduğumu sandığım kâbusun bir parçasını oluşturmaktaydı... Criolla'da geçirdiğimiz akşamı hatırlamak bana rahatsızlık veriyordu. Michel için de aynı şey geçerliydi. Bu olayın sürekli kafasını kurcaladığını ve onu bunalttığını düşünüyordum. Lazare'ın geçen akşam geldiğini söylemek için, tanımlanamaz

-kıskırtıcı, kaygılı- bir ses tonu bulmuştu sonunda.

Michel'in, özellikle de gülümsemelerinin karşısında -bu apansız haberin keyfimi kaçırmış olmasına rağmen- ilgisiz görünmeye çalışıyordum. Kendi zevki için, Katalonya'da zengin bir Fransız değil de oranın yerlisi bir işçi olmanın benim için hiçbir önemi olmadığını söyledim. Fakat bir araba bazı durumlarda, hatta tehlikeli şartlarda bile işe yarayabilirdi (bu tekliften pişmanlık duyup duymayacağımı soruyordum kendi kendime; bu durumda, Lazare'in ayaklarına kapanmış bir hâlde görmekten alıkoyamıyordum kendimi; Lazare, Michel'le arasında geçen anlaşmazlıkları unutmuştu. Böylesi yararlı bir teklif karşısında, Michel gibi düşüneceğini sanmıyordum. Ve hiçbir şey beni Lazare'dan daha fazla korkutamazdı).

Bitkin bir hâlde Michel'in yanından ayrıldım. İşçiler konusunda vicdanımın rahat olmadığını itiraf etmem gerekirdi. Anlamsız ve dayanılmaz olmasına rağmen, Lazare için de aynı şeyleri hissediyor olmam beni çok daha fazla bunaltıyordu. Bunu ara sıra anlayabiliyordum fakat yaşadığım hayatı hiçbir şekilde savunamazdım. Bundan utanıyordum. Günün sonunu ve geceyi Calella'da geçirmeye karar verdim. Akşam batakhanelerde sürtmek istemiyordum. Buna rağmen, otel odamda kalacak durumda da değildim.

Calella yönünde yirmi kilometreye yakın bir mesafe ilerledikten sonra (bu neredeyse yolun yarısıydı), fikrimi değiştirdim.

Otele, Xenie'den cevap gelebilirdi. Barselona'ya geri döndüm. İçimde kötü bir his vardı. Eğer ayaklanma başlarsa, Xenie bir daha beni bulamazdı. Henüz bir cevap gelmemişti; Xenie'ye, eğer mümkünse hemen bu akşam gelmesi için yeni bir telgraf çektim. Eğer Michel arabamı kullanırsa, Lazare'ı görmem kaçınılmaz olacaktı. Çok uzaktan da olsa, beni bu iç savaşa karışmaya zorlayan merakımdan iğreniyordum. İnsanlık konusunda; haksız bulunacağım kuşkusuzdu; boşu boşuna çırpınıyordum. Saat neredeyse beşti ve güneş hâlâ yakıyordu. Yolun ortasında diğerleriyle konuşmak istedim; kör bir kalabalığın içinde kaybolmuştum. Kendimi küçük bir çocuk gibi aptal ve çaresiz hissediyordum. Otele geri döndüm; telgraflarıma hâlâ bir yanıt yoktu. Gelip geçen insanların arasına karışmak ve onlarla konuşmak istiyordum fakat ayaklanmadan bir gün önce bu imkânsızdı. İşçi mahallelerinde karışıklıkların başlayıp başlamadığını öğrenmek istiyordum. Şehrin havası normal değildi fakat olayları ciddiye alamıyordum. Ne yapacağımı bilemiyordum ve iki üç defa fikir değiştirdim. Sonunda, otele dönüp yatağa uzanmaya karar verdim; son derece gergin, kızgın fakat buna rağmen güçsüz bir hava hâkimdi bütün şehre. Katalonya Meydanı'ndan geçtim. Çok hızlı kullanıyordum; muhtemelen sarhoş bir adam birden arabanın önüne fırladı. Son derece şiddetli bir fren yaparak kazaya engel oldum ama sinirlerim yıpranmıştı. Çok terlemiştim. Biraz ötede, la Rambla Bulvarı üzerinde Lazare ve yanında gri ceket ve hasır şapkasıyla Bay Melou'yu görür gibi oldum. Bu saplantı beni hasta ediyordu (bir süre sonra, Bay Melou'nun

Barselona'ya gelmemiş olduğunu öğrendim).

Otelde, asansöre binmeyerek merdivenleri kullandım. Kendimi yatağın üzerine attım. Göğüs kafesimin altında atmakta olan kalbimin sesini duydum. Şakaklarımdaki damarların güçlü atışlarını hissettim. Beklemenin sarsıntısıyla uzun bir süre kendimden geçmişim. Yüzümü yıkadım. Çok susamıştım. Michel'in bulunduğu oteli aradım. Orada değildi. Paris'i aradım. Xenie'nin dairesinde de kimse yoktu. Tren tarifesine göz attım ve hesabıma göre, çoktan gara gelmiş olmalıydı. Karımın yokluğunda geçici olarak kayıinvalidemin oturduğu kendi dairemi aramaya çalıştım. Karımın dönmüş olabileceğini düşünüyordum. Kayıinvalidem cevap verdi; Edith iki çocukla beraber İngiltere'de kalmıştı. Bana hava yoluyla gönderdiği ekspres mektubu alıp almadığımı sordu -birkaç gün önce başka bir zarfın içinde bana yollamıştı. Yazısını tanıyıp da açmadığım ve sonra da cebimde unuttuğum mektup geldi aklıma. Mektubun elime geçtiğini söyledim ve düşmanca bir ses duymanın neden olduğu kızgınlıkla telefonu kapadım.

Birkaç gündür cebimde duran mektup buruş buruş olmuştu. Zarfı açtıktan sonra, ekspres mektubun üzerinde bulunan yazısını tanıdım. Hâlâ emin değildim ve alelacele dış şeridi de yırttım. Oda korkunç bir şekilde sıcaktı; zarfı yırtmam hiç bitmeyecek gibiydi ve ter damlalarının yanağımın üzerinden aktığını hissediyordum. Beni dehşete düşüren şu cümleyi gördüm: "Ayaklarının altında sürünüyorum," (mek-

tup, tuhaf bir biçimde böyle başlıyordu). Onu affetmemi istediği konu, kendini öldürme cesaretini bulamamış olmasıydı. Beni tekrar görmek için Paris'e gelmişti. Onu otelinden aramamı bekliyordu. Kendimi çok zavallı hissediyordum; küçük bir şaşkınlık anından sonra, sanki aynı kelimeleri duyacakmış gibi, tekrar telefonu kaldırdım. Oteli sormayı başardım. Beklemek beni öldürdü. Ekspres zarfın üzerine baktım; 30 Eylül tarihliydi ve bugün 4 Ekim'di. Umutsuz bir hâlde hıçkırı hıçkırı ağlamaya başladım. On beş dakika sonra, otelden, Matmazel Dorothea S.'nin çıktığını söylediler (Dirty, Dorothea'nın tahrik edici bir kısaltmasıydı aslında); gerekli bilgileri verdim. Geri döner dönmez beni arayabilirdi. Telefonu kapattım; dayanabileceğimin çok üstündeydi bütün bu olanlar.

Boşluk yakamı bırakmıyordu. Saat dokuz olmuştu. Xenie'nin, Barselona'ya gelen trenle bana yaklaşıyor olmasıydı; korkunç bir gürültüyle gitgide bana yaklaşmakta olan, ışıklar içindeki trenin hızını hayal ediyordum. Odada, bacaklarımın altından, bir fare ya da bir hamam böceği geçtiği hissine kapıldım. Yorgunluktan hayal görmüş olmalıydım. Oldukça fazla başım dönüyordu. Felç olmuş gibiydim, Xenie telefon edecek diye otelden dışarı çıkamıyordum; hiçbir şeye engel olabilecek durumda değildim; en küçük bir teşebbüste dahi bulunamıyordum. Akşam yemeği için yemek salonuna indim. Her telefon sesinde ayağa fırlıyordum çünkü santralin yanlışlıkla odamı bağlamasından korkuyordum. Yemek

salonunda olduğumu belirterek gazeteleri getirmelerini istedim. Barselona'dan Paris'e gidecek olan tren saatlerini öğrenmek istiyordum çünkü genel bir grevin Paris'e dönmeme engel olabileceğinden korkuyordum. Barselona gazetelerini okumaya başladım ancak okuduklarımdan bir tek kelime bile anlamıyordum. Gerekirse sınıra kadar arabayla gidebileceğimi düşündüm.

Sonunda yemeğı bitirmek üzereyken telefona çağrıldım; sakindim ancak, öyle sanıyorum ki yanımda ateş etseler, duymazdım. Arayan Michel'di. Onu görmemi istiyordu. O an için gelemeyeceğimi bir telefon beklediğimi ama otele gelemeyecek durumdaysa, gece mutlaka uğrayacağımı söyledim. Onu bulabileceğim adresi verdi. Beni kesinlikle görmek istiyordu. Emirleri iletmekle görevlendirilmişti ve söylemesi gerekenleri unutma korkusuyla titreyerek konuşan birinin ses tonuna sahipti. Telefonu kapattıktan sonra, memuruna bahşış verip uzanmak üzere odama çıktım. Oda dayanılmaz bir biçimde sıcaktı. Musluktan doldurduğum bir bardak suyu içtim; fazlasıyla ılıktı. Ceketimi ve gömleğimi çıkarınca da aynada çıplak gövde mi fark ettim. Bir kez daha yatağı uzandım. Kapım çalındı, Xenie'nin telgrafı gelmişti; düşündüğüm gibi öğlen ekspresiyle ertesi gün gelecekti. Dişlerimi fırçaladım ve ıslak bir havluy la vücudumu sildim. Telefon sesini duyamayabilirim diye tuvalete gidemiyordum. Beş yüze kadar sayarak oyalanmayı düşündüm. Sonuna kadar dayanamadım. Hiçbir şeyin bu derece sıkılmaya değmeye-

ceğini düşündüm. Çok açık bir anlamsızlık değil miydi bu? Viyana'daki o uzun bekleyişten daha acımasız bir şeye rastlamamıştım bugüne kadar.

On buçukta telefon çaldı; Dirty'nin kaldığı otelden biriyle konuşuyordum. Kendisiyle konuşmak istediğimi söyledim. Beni başka biriyle konuşturmuş olmasına bir anlam veremiyordum. Bağlantı oldukça kötüydü ama sakın ve açıkça konuşmayı başarabildim. Sanki bu kâbusta sakın kalabilen tek kişi bendim. Otele girer girmez ayrılmaya karar verdiğinden, telefon edememişti. Ancak Marsilya'ya kalkan son treni yakalayacak kadar vakti vardı. Oradan da uçağa binecek ve öğleden sonra ikide Barselona'da olacaktı. Ertesi gün Dirty'yi görebileceğimi aklımın ucundan dahi geçirmemiştim. Mutlu değildim ama sersemleşmiş bir durumdaydım. Dirty'nin yüzünü, yüzündeki bulanık ifadeyi hatırlamaya çalıştım. Hatırlayamıyordum. Lotte Lenia'ya benzediğini düşünüyordum fakat bu kez de Lotte Lenia'nın yüzü yok oluyordu hatıralarımdan. Lotte Lenia'nın sadece *Mahagonny*'deki" hâli geliyordu gözümün önüne; erkeksi siyah bir tayyörü, oldukça kısa bir eteği, geniş bir hasır şapkası ve dizinin üzerine kıvrılmış çorapları vardı. Uzun ve inceydi;

*) Lotte Lenia, asıl adı Karoline Blamauer (18 Ekim 1900, Penzing, Avusturya - 27 Kasım 1981, New York kenti, ABD), Avusturyalı oyuncu ve şarkıcı. İlk kocası Kurt Weill'in birçok bestesini popülerleştirmiş, Weill'in ve uzun süre birlikte çalıştığı arkadaşı Bertolt Brecht'in müzikli oyunlarında sık sık sahneye çıkmıştır. (Ed.n.)

**) Bertolt Brecht'in kaleme aldığı, *Küçük Mahagonny* adlı oyundan doğan bir operadır. (Ed.n.)

hatırladığım kadarıyla da kızıldı. Her ne olursa olsun, büyüleyiciydi. Ancak, yüz ifadesini hatırlayamıyordum. Yatağın üzerinde oturuyordum, üzerimde beyaz bir pantolon vardı, gövdem ve ayaklarım çıplaktı. *Üç Kuruşluk Opera'nın** genelev şarkısını hatırlamaya çalışıyordum. Fransızcasını hatırlıyordum fakat Almancası aklıma gelmiyordu. Hayal meyal Lotte Lenia'yı bu şarkıyı söylerken anımsıyordum. Bu belli belirsiz hatıra beni rahatsız ediyordu. Çıplak ayaklarımın üzerinde doğruldum ve çok alçak fakat acılı bir sesle söylemeye başladım:

Yüksek bordalı gemi

İskele kısmında yüz topla ile

BOM-BA-LA-YA-CAK limanı...

Yarın Barselona'da ihtilal olacaktı... Terlemem boşunaydı, iliklerime kadar donmuştum...

Açık pencereye doğru ilerledim. Sokak kalabalıktı. Gündüz güneşinin kavurucu sıcaklığı hissediliyordu. Dışarısı odadan daha serindi. Çıkmam gerekiyordu. Üzerime bir gömlek ve ceket geçirdim, ayakkabılarımı mümkün olduğunca çabuk giyerek, sokağa fırladım.

*) *Üç Kuruşluk Opera* (Almanca: Die Dreigroschenoper) Alman tiyatro yazarı Bertolt Brecht'in yazdığı ve besteci Kurt Weill'in müziklerini bestelediği müzikal tiyatro oyunudur. (Ed.n.)

II

Oldukça aydınlık olan bir bara girip hızlıca bir bardak kahve içtim; sıcaktı ve ağzımı yakmıştı. İçmekle hata etmiştim kuşkusuz. Michel'le buluşmaya gittim. Kornaya basıp Michel'in bina kapısını açmasını beklemeye başladım. Bu bekleyiş hiç bitmeyecekmiş gibi geldi, öyle ki sonunda hiç gelmeyeceğini düşünmeye başlamıştım. Binanın önünde beklemeye başladığım andan itibaren; Lazare'la karşılaşacağımdan emindim. Michel benden boşuna iğreniyordu çünkü onun gibi davranacağımı ve bu şartlar altında, Lazare'ın bende uyandırdığı duyguları unutacağımı biliyordu, diye düşünüyordum. Aslında düşünülmesi gereken, Lazare saplantısından bir türlü kurtulamıyor olmamdı; aptalca bir şekilde onu tekrar görmek istiyordum ve bütün hayatımı, hatta hayatımın tüm saçmalık-

larını tek bir ana sığdırmaya dayanılmaz bir şekilde ihtiyacım olduğunu hissediyordum.

Fakat her şey kötü gelişti. Kuşkusuz, kalabalık bir odada, hâkimin karşısına çıkması gereken fakat acınacak bir hâlde unutulmuş herhangi bir sanık gibi, tek kelime etmeden bir köşede oturmak zorunda kalacaktım. Lazare'a karşı hissettiklerimi dile getirme imkânım olmayacaktı şüphesiz ve böylece, o da pişmanlık duyduğumu ve bütün hakaretlerimin hastalığımın kaynaklandığını düşünecekti. Başıma kötü bir şey gelirse bu dünyanın Lazare için daha çekilir bir hâl alacağını düşündüm bir an; özür dilememi gerektiren bir suç işlediğimi düşünüyor olmalıydı... Hakkımda kötü bir hikâye uydurmaya kalkışabilirdi; hatta, bilinçli olarak, bir işçinin hayatı yerine, benim beş para etmez hayatımı tehlikeye atmanın daha iyi olacağını düşünebilirdi. Kendimi vurulmuş olarak düşünüyordum, Dirty de bu haberi otelde öğrenecekti. Direksiyonda oturuyordum ve ayağımı gaz pedalının üzerine koydum. Bastırmaya cesaret edemiyordum. Tam tersine, Michel'in gelmeyeceğini bile bile, birkaç kez daha korna çaldım. Bulduğum durumda, kaderimin bana sunduğu her şeyin sonuna kadar gitmek zorunda olduğumu hissediyordum. Lazare'ın tartışılmaz rahatlığına ve cesaretine hayrandım. Olayı artık ciddiye almıyordum. Benim gözümde bir önemi kalmamıştı; Lazare'ın etrafı, nişan almaktan yoksun, esner gibi ateş eden Michel'e benzeyen adamlarla doluydu. Buna rağmen Lazare, herhangi bir olay sırasında, bir

uzmanın sahip olabileceği karar verme anlayışı ve soğukkanlılığına sahipti. Bense sadece aklımı yitirmek üzereydim; bunu düşünürken gülüyordum. Teröristler hakkında okuduklarımı hatırlıyordum. Birkaç haftadan beri, teröristlerin yaşadığı türden sıkıntılardan uzaktım. En kötüsü, günün birinde, kendi tutkularıma göre değil de Lazare'inkilere göre yaşayabileceğim düşüncesiydi. Arabada, Michel'i beklerken -tuzağa düşürülmüş bir hayvan gibi- direksiyona yapışıp kalmıştım. Lazare'a ait olma fikrinin, bütün benliğimi sarmış olması beni hayrete düşürüyordu... Küçükken Lazare gibi pis olduğum geldi aklıma. Bu dayanılmaz bir hatıraydı. Bunu hatırlamak beni tüketiyordu. Bir lisede yatılı okuyordum. Ders saatlerini sıkılarak, neredeyse hareketsiz, ağzım açık bir şekilde geçirirdim. Bir akşam, gaz lambası ışığında, sıramı önüme doğru kaldırdım. Kimse beni göremiyordu. Dolma kalemimi elime aldım, bir bıçak gibi avucumda sıkarak tuttum ve çelik ucunu sol elimin üzerine ve koluma sertçe batırmaya başladım. Denemek için... Denemek için: Acıya karşı dayanıklı olmak istiyordum. Kırmızıdan çok siyah renkte olan birkaç yara daha açtım (yaralar mürekkepten dolayı siyahtılar). Elimin üzerindeki uç izleri, ayçöreklerini andırıyordu.

•

Arabadan indiğimde, başımın üzerindeki yıldızlı gökyüzüne baktım. Yirmi yıl sonra, kendine kalem batıran çocuk, göğün altında, daha önce hiç gelmediği bu yabancı sokakta, bilin-

mesi imkânsız bir olay için bekliyordu. Yıldızlar vardı, sonsuz sayıda yıldız. Anlamsızdı, bağırarak anlamsızdı ama düşmanca bir anlamsızlıktı bu. Bir an önce güneşin doğmasını istiyordum. Yıldızların yok olduğu sırada, ben hâlâ sokakta olacaktım. Genel olarak, yıldızlı gökyüzü, günün ağarmasından daha çok korku vermekteydi bana. Beklemem gerekti, tam iki saat boyunca beklemek zorunda kaldım... Öğleden sonra ikiye doğru, güzel Paris güneşi altında -Carrousel Köprüsü'nün üzerindeydim- bir kasap kamyonetinin geçtiğini gördüğümü hatırlıyorum; derisi yüzülmüş koyunların başsız boyunları bezlerin dışına taşıyor, kasapların mavi beyaz çizgili gömlekleri peril pırıldı -temizlikten olsa gerek; kamyonet, güneşin altında yavaş yavaş ilerlemekteydi. Çocukluğumda güneşi severdim; gözlerimi kapardım ve gözkapaklarımın altından kırmızı bir görüntü oluşurdu. Korkunçtu güneş, bir patlamayı andırıyordu; kaldırım taşlarının arasından akan kıpkırmızı kandan daha fazla benzeyen ne olabilirdi ki patlayıp ışıyla öldürecekmiş gibi gözükene güneşe? Bu donuk gecede, ışıktan sarhoş olmuştum; ve Lazare, yeniden, uğursuz bir kuş gibiydi karşımda, pis ve önemsiz bir kuş. Gözlerim, yukarıda gerçekten parlamakta olan yıldızlara değil, göğün mavisine dalıp gidiyordu artık. Bu parlak mavilikte kaybolmak için kapıyordum gözlerimi; hortumları andıran, büyük siyah böcekler vızıldıyordu etrafımda. Aynı, ertesi gün, günün en parlak saatinde, ilkönce seçilemeyen bir noktadan, Dorothea'yı getirecek olan uçağın belireceği gibi... Gözlerimi açtım, başımın üzerinde yıldızları gördüm

tekrar ama güneş beni çıldırtmaktaydı, gülmek istiyordum; yarın, göğün parlaklığından hiçbir şey eksiltmeyecek bu denli küçük ve uzak uçağı, cam bir kafeste Dirty'nin ölçsüz düşlerini taşıyan gürültülü bir böceğe benzeteceğim; küçük beynimin çok üstünde, göklerde -acının onda alışkanlıktan daha derin iz bıraktığı bir sırada- bir imkânsızlık, mükemmel bir “tuvalet sineğı” olarak yer alacak. Güldüm, eline dolma kalem batıran mutsuz çocuk değildi artık gece boyunca duvar kenarlarında yürüyen; küçükken de aynı şekilde gülmüştüm ve mutlu bir küstahlıkla, günün birinde her şeyi yıkmam gerekeceğini biliyordum, her şeyi yıkmam kaçınılmazdı.

III

Lazare'dan nasıl korkmuş olabildiğimi anlayamıyordum. Michel'i birkaç dakika daha bekleyip gitmeye karar vermiştim. Gelmeyeceğinden emindim fakat vicdanımı rahatlatmak için bekliyordum. Tam gitmek üzereydim ki binanın kapısı açıldı ve Michel yanıma geldi. Doğruyu söylemek gerekirse, başka dünyadan gelmiş gibiydi. Sanki biri tarafından boğazlanmış gibi bir görüntüsü vardı... Gitmek üzere olduğumu söyledim. "Yukarıda" tartışmanın son derece düzensiz ve gürültülü olduğunu ve kimsenin birbirini işitmediğini söyledi.

- Lazare yukarıda mı, diye sordum.

- Elbette. Bütün her şeyin nedeni o... Yukarı çıkman gereksiz. Ben daha fazla dayanamayacağım... Gidip bir şeyler içelim.

- Başka bir şey konuşmak istersen?..
- Hayır, becerebileceğimi sanmıyorum. Sana anlatacağım...
- Peki, seni dinliyorum.

Olanları bilmek isteyip istemediğimden pek emin değildim aslında. O anda Michel'i ve en azından bir o kadar da "yukarıda" olup bitenleri komik buluyordum.

- Gerçek bir saldırı söz konusu; elli kadar "tetikçi" bunlar, anlarsın... Ciddi bir durum. Lazare hapishaneyi basmak istiyor.

- Ne zaman? Yarın değilse ben de gelirim. Silahları ve dört adamı alabilirim arabaya.

- Komik, diye bağırdı Michel.

- Ah!

Kahkahalarla gülüyordum.

- Hapishaneye saldırma fikri çok büyük bir saçmalık.

Avaz avaz bağırarak konuşuyordu. Kalabalık bir sokaktan geçiyorduk.

- Bu kadar çok bağırma, demekten alıkoyamadım kendimi.

Huzurunu kaçırmıştım. Sustu ve etrafına bakmaya başladı. Sıkıntılı bir ifade vardı suratında. Michel hâlâ çocuktuk, hem de kaçık bir çocuk.

- Önemi yok; nasıl olsa Fransızca konuşuyordun, dedim gülerек.

Korkusu aynı hızla rahatlığa dönüştü ve gülmeye başladı. Fakat o andan itibaren bir daha bağırarak konuşmadı; benimle konuşurken takındığı küçümseyici ifade bile yoktu sesinde. Bir kafenin önüne geldik ve dipteki masalardan birine oturduk.

Anlatmaya başladı:

- Neden hapishaneye saldırmamak gerektiğini anlayacaksınız. Bunun hiçbir faydası yok. Herhangi bir yardıma ihtiyaçları yok, Lazare'ın isteğı bu sadece. Lazare, savaşı andıran her şeyden nefret eder fakat deli olduğı için doğrudan doğruya eyleme geçmek istiyor ve bu yüzden de hapishaneye baskın yapmayı denemek onun fikri. Ben, bir silah deposuna saldırmayı önerdim fakat bunu dinlemek bile istemedi; çünkü ona göre silah deposuna saldırmak, devrimin ve savaşın eski hatasına düşmek olacaktı! Buradaki insanları tanımazsın. Mükemmel insanlardır ama kaçıkırtılar; hepsi onu dinliyor!..

- Hapishaneye neden saldırmamak gerektiğini söylemedin hâlâ bana.

Aslında bu düşünceden oldukça etkilenmişim, ayrıca, işçilerin Lazare'ı dinliyor olması da hoşuma gitmişti. Birdenbire Lazare'a duyduğum nefret azalmıştı. İç karartıcı ve korkunçtu fakat durumu anlayan tek insandı; İspanyol işçiler de anlıyorlardı ihtilali...

Michel kendi kendine konuşarak anlatmaya devam ediyordu:

- Gün gibi ortada: Hapishane hiçbir işe yaramaz. Önce silah bulmamız gerekli. İşçilerin silahlanması lazım. İşçileri silahlandırmadıktan sonra, ayrılıkçı hareketin ne anlamı olabilir ki? Bunun en güzel kanıtı, işçilerin eline silah vermekten korkan Katalonyalı liderler, büyük bir olasılıkla darbelerinde başarısız olacaklar... Çok açık. İlk önce bir silah deposuna baskın yapmak gerekiyor.

Hepsinin yoldan çıktıklarını düşündüm bu kez.

Tekrar Dirty'yi düşünmeye başladım; kendi adıma çok yorgun ve sıkıntılıydım.

- Fakat hangi silah deposu, diye sordum Michel'e belirsizce.

Duymamış gibi gözüktü.

Israr ettim; önemli olmasına, hatta can sıkıcı derecede bir önem taşımasına rağmen bu konuda hiçbir şey bilmiyordu, bu ülke hakkında fazla bir bilgisi olduğu söylenemezdi zaten.

- Lazare'ın daha fazla bilgisi var mı?

- Evet, elinde hapishanenin planı dahi var.

- Başka bir şey konuşmamızı ister misin?

Michel, erken dönmesi gerektiğini söyledi.

Bir süre tek kelime etmeden oturdu ve sonra tekrar konuşmaya başladı:

- Her şeyin kötüye gideceğini düşünüyorum. Genel grev yarın sabah için öngörölmüştü fakat herkes kendi kafasına göre hareket edip, sonunda muhafızlar tarafından öldürülecek. Galiba Lazare'a hak vermek zorunda kalacağım.

- Nasıl?

- Evet, işçiler hiçbir zaman birleşmeyi başaramayacaklar ve sonunda yenilecekler.

- Hapishaneyi ele geçirmek imkânsız mı?

- Nasıl bilebilirim ki? Ben asker değilim...

Bitkin düşmüştüm ve saat sabahın ikisi olmuştu. Rambla'da bir barda Michel'e randevu verdim. Durum biraz daha açıklık kazandığında gelecekti; bunun beşi bulabileceğini söyledi. Hapishane projesine karşı çıkmakla yanlış yaptığını söylemekten son anda vazgeçtim, bu konudan bıkmıştım artık. Michel'e, beklediğim ve önüne arabayı bıraktığım kapıya kadar eşlik ettim. Birbirimize söyleyecek bir şeyimiz kalmamıştı. En azından Lazare'la karşılaşmadığım için mutluydum.

IV

Hemen Rambla'ya gittim. Arabayı bıraktım. Barrio Chino'ya girdim. Kendime kadın arıyor değildim fakat gece üçten sonra en iyi zaman geçirilecek yerdin Barrio Chino. Bu saatte, *cante rondo** söyleyen Endülüslü şarkıcıları dinleyebiliyordum. İyi-ce kendimden geçmiştin, cante rondonun şiddeti, içimdeki karışıklığa uyum sağlayabilen tek ritimdi. Kötü bir tavernaya girdim; girdiğimde, neredeyse biçimsiz sayılabilecek, bulldog suratlı sarışın bir kadın, küçük bir sahnenin üzerinde şov yapmaktaydı; kalçasına bağladığı renkli mendil, oldukça siyah cinsel organını gizleyemiyordu. Şarkı söyleyip dans ediyordu. Tam oturmuştum ki daha güzel bir kız masama geldi. Onunla bir kadeh içmek zorunda kaldım. Çok kalabalıktı, neredeyse Criolla'da-

*) Flamenko müziğinin bir türü. (Ed.n.)

ki kadar seyirci vardı ama buradakiler daha iğrençtiler. İspanyolca bilmiyormuş gibi davrandım. Bana bakmakta olan genç ve güzel bir kızı fark ettim. Meraklı bakışları, ansızın oluşan bir tutkuyu andırıyordu. Pis şallara sarınmış, kocakarı görünümlü, koca memeli canavarlarla çevriliydi etrafı. Neredeyse çocuk denebilecek yaşta, denizci fanilas giymiş, kıvrıkcık saçlı, al yanaklı bir delikanlı bana bakmakta olan kıza yaklaştı. Yabani bir hâli vardı; yaptığı edepsiz hareketin ardından bir kahkaha atarak daha uzakta bir yere gidip oturdu. Çok yaşlı, kambur, başında örtü olan bir kadın elinde sepetle içeriye girdi. Bir şarkıcı ve bir gitarist sahneye çıktılar; birkaç gitar akordundan sonra, bütün salona hâkim olan bir şarkı söylemeye başladılar.. Bu sırada, diğerleri gibi, çığlıklarıyla beni rahatsız etmelerinden korktum. Salon oldukça büyüktü; bir ucunda sıra hâlinde oturmuş kızlar, şarkı söyleme faslı bittiğinde, müşterilerle dans etmek için bekliyorlardı. Kızlar, oldukça genç olmalarına karşın, çirkin ve sefil bir durumdaydılar. Zayıftılar ve kötü beslendikleri de belliydi; kimi uyukluyor, kimi aptal gibi sırtıyor, kimi de topuklarını hızlı hızlı sahneye vurup duruyordu. Attıkları oley nidası yankısız kaldı. Açık mavi, elbisesi eski olan bir kız vardı aralarında, zayıf, solgun bir yüzü ve bir o kadar da solgun sarı saçları vardı; en fazla birkaç ay sonra öleceği şüphesizdi. En azından şu an için kendimle ilgilenmemeye ihtiyacım vardı, diğerleriyle ilgilenmeliydim, ne olursa olsun her birinin kendine göre bir hayatı olduğunu yadsıyamazdım. Neredeyse bir saat boyunca, sessizce salondaki hemcinslerimi seyrettim. Daha sonra başka bir gece

kulübüne gittim, tam tersine burası çok canlı bir yerdi; maviler içindeki oldukça genç bir işçi, gece elbisesi giymiş bir kızla dönüp duruyordu. Elbisesinin altından kombinezonunun kirli askıları gözüktüyordu ama kız çok çekiciydi. Ortada dönüp duran başka çiftler de vardı; hemen orayı terk etmeye karar verdim. Herhangi bir tahrike dayanabilecek hâlim kalmamıştı.

Rambla'ya geri döndüm, resimli gazeteler ve sigara aldığım da; saat neredeyse dört olmak üzereydi. Bir kafenin terasında oturdum ve başka hiçbir şeyle ilgilenmeden gazete sayfalarını çevirmeye başladım. Hiçbir şey düşünmemeye çalışıyor fakat başaramıyordum. İçimden anlamsız bir sis bulutu yükseliyordu. Dirty'nin gerçekte nasıl olduğunu hatırlamak istiyordum. İmkânsız, çirkin ve özellikle de yabancı bir şey belli belirsiz bir iz bırakmıştı hafızamda. Hemen sonra, bir liman restoranında onunla yemek yiyeceğimi hayal ediyordum, çocukça bir şekilde. Sevdığım bütün ağır yemeklerden yiyecek, sonra da otele gidecektik; o uyuyacaktı, ben de yatağın yanında duracaktım. O kadar yorgundum ki onun yanında bir koltukta ya da yatakta yanına uzanarak uyumayı düşünüyordum; bir kere gelmeye görsün; her ikimiz de uyuyakalacaktık; bu, kuşkusuz kötü bir uyku olacaktı. Aynı zamanda genel grev vardı; büyük bir oda, bir mum, terk edilmiş sokaklar, kavgalar ve yapacak hiçbir şeyin olmaması. Michel birazdan gelecekti ve bir an önce ondan kurtulmam gerekiyordu.

Artık, bu konuyla ilgili hiçbir şey duymak istemiyordum. Tek arzum uyumaktı. Duyabileceğim en acil konuları bile

umursayacak durumda değildim. Nerede olursa olsun, elbise-
lerimle uyumalıydım. Birçok kez sandalyenin üzerinde uyuya-
kaldım. Xenie geldiğinde ne yapacaktım. Altıyı biraz geçiyordu
ki Michel geldi ve Lazare'ın onu Rambla'da beklediğini söyledi.
Kalamadı. Hiçbir sonuca varamamışlardı; benim kadar belir-
sizdi düşünceleri. Onun da pek konuşacak hâli yoktu. Cesareti
kırılmıştı ve uyukluyordu.

- Seninle geliyorum, dedim ona hemen.

Gün ağarmak üzereydi; gökyüzü solgundu, hiç yıldız da kal-
mamıştı. İnsanlar gelip gidiyorlardı fakat Rambla'nın gerçeküs-
tü bir görünümü vardı; çınarların bir ucundan diğer bir ucuna
kadar, şaşkınlık verici bir kuş sesinden başka bir şey duyulmu-
yordu; hayatım boyunca bu derece beklenmedik bir şey dinle-
memiştim. Ağaçların altında yürüyen Lazare'ı fark ettim. Sırtı
bize dönük durumdaydı.

- Ona selam vermek istemez misin, diye sordu Michel.

Her zamanki gibi siyahlar içindeydi, geri dönerek bize doğru
yürümeye başladı. Bir an, bugüne kadar gördüğüm en insancıl
varlık olup olmadığını sorguladım; fakat bana doğru gelmekte
olan dev bir fareyi andırdığını da söylemeliyim. Kaçmamam
gerekliyordu ve bu kolaydı. Aslında pek kendimde değildim.

- İkiniz beraber gidebilirsiniz, dedim sadece Michel'e.

Michel anlamamış gibi göründü. Elini sıktım ve her ikisinin

de adresini bildiğimi söyledim.

- Sağdan üçüncü sokağa sapın. Arayabilirsen yarın akşam telefonunu bekliyorum.

Michel ve Lazare'de en ufak bir yaşam belirtisi dahi yok gibiydi o anda. Ben de hiçbir gerçekliğe sahip değildim artık.

Lazare, olabildiğince doğal bir ifadeyle bana baktı. Ben de ona bakıp Michel'e el salladım.

Gittiler.

Otele döndüm. Saat altı buçuğa geliyordu. Panjurları dahi kapamadan hemen uykuya daldım fakat rahatsız bir uykuydu bu. Havanın aydınlandığını sandım. Rusya'da olduğumu görüyordum rüyamda; turist olarak başkentlerinden birine, büyük ihtimalle Leningrad'a gitmiştim. Demir ve camdan inşa edilmiş, eski *Galerie des Machines*'ni andıran bir binanın içinde geziniyordum. Neredeyse sabah olmak üzereydi ve tozlu pencerelerden pis bir ışık sızılmaktaydı içeriye. Boş mekân, bir katedralden çok daha geniş ve gösterişliydi. Zemin doldurulmuş topraktan oluşuyordu. Tamamen yalnızdım ve güçsüz düşmüştüm. Bir alt geçitten, devrim hatıralarının muhafaza edildiği küçük salonlara ulaştım; bu salonlar gerçek bir müze değildi fakat devrimin en

*) Paris'in *Grenelle* bölgesinde bulunan, 1889 yılında yapılmış Uluslararası Sergi Salonu olarak tasarlanmıştı. Salonun genişliği 115 metre, yüksekliği ise, 48,324 metre ve iç desteği olmadan 420 metre uzunluğunda inşa edilmişti, 1909'da ise yıkılmıştır (Ed.n.)

önemli kararları burada alınmıştı. Bu odalar en başta, Rus çarı ve erkanının asil ve görkemli hayatına adanmıştı. Savaş sırasında, kraliyet ailesi üyeleri, bir Fransız ressamı, duvarların üzerine Fransa “biyografi”sini resmetmesi için görevlendirmişlerdi; ressam, XIV. Louis zamanına ait tarihi dekorları, Lebrun’ün* sade ve görkemli üslubuyla tekrar canlandırmıştı; duvarlardan birinin üst tarafında, kumaşlara sarınmış Fransa, elinde bir meşaleyle göklere uzanmaktaydı. Bir bulut ya da kalıntı hâlini alan resim, neredeyse silinip gitmişti; ressam, bazı bölgeleri belli belirsiz taslak hâlinde kalan çalışmasını, ayaklanma sırasında yarım bırakmıştı. Bu duvarlar, yaşarken kül yağmuruna tutulmuş bütün ölülerden daha ölü bir Pompey mumyasını andırıyordu. Sadece isyancıların ayak sesleri ve çığlıklarının asılı kaldığı bu odada, devrimin dehşet verici şiddeti, o derece hissediliyordu ki aynı bir kasılma ya da hıçkırıktaki olduğu gibi nefes almak son derece güçleşmişti.

Yan oda daha bunaltıcıydı. Duvarlarının üzerinde eski yönetimden kalan hiçbir iz yoktu. Zemin kirli, sıvalar çıplaktı fakat devrim dönemi, birçok kömür yazıtla dile getirilmişti. Bu yazıtlar, zamanında bu odada yatıp kalkmış, dünyanın düzenini altüst eden bu olayı yorgun gözlerle izlemiş ve gördüklerini, üstünkörü resimleri ve kaba dilleriyle aktarmak istemiş olan denizciler ya da işçilere aitti. Bugüne kadar daha sinir bozucu, aynı zamanda da daha insanca bir şeye rastlamamıştım. Orada durup, üstünkörü

*) Charles Le Brun: 1619 - 1690 yılları arasında yaşamış olan bu Fransız ressam, Fransa Kralı XIV. Louis’nin saray ressamı olarak da görev yapmıştır. (Ed. notu)

ve beceriksizce not edilmiş yazılara bakıyordum; gözlerim dolmuştu. İhtilal heyecanı yavaş yavaş beynime yerleşiyor ve kimi kez “gök parıltısı”, kimi kez “şiddet” kelimeleriyle ifade ediyordu kendini. Siyah renkle üzerinden geçilmiş ama kan izlerini andıran bu yazıtlarda, Lenin ismi sık sık tekrarlanıyordu; tuhaf bir şekilde değişen bu isim, kadınımsı bir biçim kazanmıştı: *Lenova!*

Bu küçük odadan çıkıp her an patlayabileceğini bilerek, camekânlı büyük sahına* girdim; Sovyet yetkilileri bu sahnı yıkmaya karar vermişlerdi. Kapıyı bulamadım, yalnızdım ve hayatım hakkında endişe duyuyordum. Bir süre kaygılandıktan sonra, geçebileceğim bir açıklık fark ettim; cam bölmenin ortasında pencereye benzer bir boşluk vardı. Tırmandım ve büyük bir güçlükle dışarıya sızmayı başardım.

Fabrikalar, demiryolu köprüleri ve boş tarlalardan oluşan ıssız bir manzarayla karşılaştım. Az önce terk ettiğim devasa harap binayı bir kerede tamamıyla ortadan kaldıracak patlamayı bekliyordum. Oradan uzaklaştım. Köprüye doğru ilerlemeye başladım. O sırada, bir polis, beni ve hırpani görünümlü çocuklardan oluşan bir grubu kovalamaya başladı; insanları patlama bölgesinden uzaklaştırmak istiyordu, kuşkusuz. Koşarken, çocuklara koşmaları gereken yönü söyledim. Bir köprünün altına geldiğimizde: “*Zdies, mojno...*” “Burada durabiliriz” dedim onlara Rusça konuşarak. Çocuklar cevap vermediler, çok heyecanlanmışlardı. Hep

*) Camilerde ve bazilika biçimli kiliselerde mihraba ya da apsise doğru uzanan ve genellikle birbirinden kemerli sütun ve ayaklarla ayrılmış bölümlerden her biri. (Ed.n.)

beraber binaya bakıyorduk; infilak ettiği görülebiliyordu (fakat hiçbir ses duymuyorduk; patlamadan yayılan koyu duman, kıvrımlar hâlinde değil ama alabros kesimli saçları andıran dümdüz bir şekilde, iz bırakmadan bulutlara doğru yükseliyordu; her şey karanlık ve duman içindeydi...). Ne görkemli ne de büyük denebilecek bu nefes kesici kaos, bir kış gecesi sonunda, boşu boşuna yok olup gidiyordu. Karsız bir geceydi, çok soğuk bile değildi.

Uyandım.

Bu düş, içimi tamamen boşaltmış gibiydi, yatağın üzerinde sersemlemiş bir hâlde yatıyordum. Tavana ve pencereden gözüken parlak gökyüzüne bakıyordum. Geceyi demiryolunda, tıklım tıklım bir kompartımanda geçirmiş bir kaçak hissi vardı içimde. Yavaş yavaş olup bitenleri hatırlamaya başladım. Yataktan fırladım. Yıkanmadan giyindim ve sokağa çıktım. Saat sekiz olmuştu. Gün büyük bir coşkuyla başlıyordu. Güneşin altında sabahın serinliğini hissediyordum. Fakat ağızımdaki kötü tat dayanılır gibi değildi. Cevabı hiçbir şekilde önem taşımadığı hâlde, bu güneş, hava ve hayat selinin beni neden Rambla'ya sürüklediğini soruyordum kendime. Her şey bana yabancıydı ve artık yıpranmıştım. Kasabın, bir domuzun boğazına açtığı delikten çıkan kan kabarcıklarını düşündüm. Ani bir endişe duydum; fiziksel bulantıma son verecek bir şeyler yutmak, ardından tıraş olmak, yıkanmak, taranmak ve sonunda sokağa çıkmak, soğuk şarap içmek ve güneşli sokaklarda yürümekti tek derdim. Bir bardak sütlü kahve içtim. Geri dönecek cesaretim yoktu. Tıraş

olmak için berbere gittim. Bir kez daha İspanyolca bilmiyormuş gibi davrandım. İşaretlerle ifade ediyordum söylemek istediklerimi. Berberin ellerinden kurtulduktan sonra, yaşama zevkine tekrar kavuştum. Mümkün olduğu kadar çabuk bir şekilde dişlerimi fırçalamak üzere geri döndüm. Badalona'da yüzmek istiyordum. Arabayı sürüp dokuza doğru Badalona'ya vardım. Kumsal ıssızdı. Arabada soyundum ve kumlara uzandım; koşarak denize girdim. Yüzmeyi bırakıp mavi gökyüzünü seyretmeye başladım; Dorothea'nın uçağı kuzeydoğudan belirecekti. Ayaktayken karın hizasına kadar suyun içindeydim. Bacaklarım suyun içinde sarımtırak görünüyordu, ayaklarım kumun içindeydi, gövdem, kollarım ve başım ise suyun dışındaydılar. Toprak (ya da deniz) üzerinde, birkaç saat sonra göğün bir ucundan çıkacak olan uçağı bekleyen bu yarı çıplak insanın -kendimin- neye benzediğı konusunda komik bir meraka kapılmıştım. Tekrar yüzmeye başladım. Gökyüzü sonsuzdu, saftı ve suyun içinde gülmek istedim.

Kumsalın ortasında yüzüstü yatarak daha önce gelecek olan Xenie konusunda ne yapabileceğimi düşündüm. Bir an önce giyinmem ve geç kalmadan gara gidip onu beklemem gerekiyordu. Dün geceden bu yana Xenie'nin gelişinin yarattığı çözümlenemeyen sorunu unutmamıştım fakat her aklıma geldiğinde, çözümlü daha sonraya erteliyordum. Bir sonuca varabilmek için bir araya gelmemiz gerekecekti sanırım. Kaba davranmış olmayı istemezdim. Son derece hoyratça davrandığım zamanlar da olmuştu. Bundan pişmanlık duymuyordum fakat daha ileriye gitme fikri dayanılmazdı. Yaşayabileceklerimin içinde en kötü olanı bir ay önceydi. Önceki geceden beri, kâbusun tekrar başladığını düşündüm ama bu farklı bir şeydi ve yaşayacaktım. Ölüler, Lazare'ı ve beni izleyen her şeyi düşündüğümde gülümsüyordum sadece... Denize döndüm ve sırtüstü yatarak gözlerimi kapadım; bir an

Dirty'nin vücudunun ışıkla, özellikle de sıcakla harmanlandığını hissettim; bir sopa gibi kasılmıştım. Şarkı söylemek istiyordum. Fakat hiçbir şey bana gerçek görünmüyordu. Kendimi bir fısıltı kadar güçsüz hissettim; mutsuzluğu sürdürmekten vazgeçen hayatım, kundak bezlerine sarılı anlamsız bir şey gibiydi.

Xenie konusunda yapılacak tek şey, onu gardan alıp otele götürmekti ancak, onunla yemek yiyemezdim. Ona ne söyleyeceğimi bilemiyordum. Xenie ile yemek yemesi için Michel'i aramayı düşündüm. Ara sıra Paris'te karşılaştıklarını hatırlıyordum. Her ne kadar delice de olsa, aklıma gelen tek mantıklı çözüm buydu. Giyindim. Badalona'dan telefon ettim. Michel'in kabul edeceğinden emin değildim ancak kabul etmişti ve bir süreliğine de olsa benimle sohbet etti. Morali son derece bozuktu. Her şeyini yitirmiş bir adam gibi konuşuyordu. Ona kaba davrandığım için bana kızgın olup olmadığını sordum. Kızgın değilmiş. Onu bıraktığımda hiçbir şey düşünemeyecek kadar yorgunmuş. Lazare onunla tartışmamış, hatta beni bile sormuştu. Michel'in hareketlerini tutarsız buluyordum; onun gibi ciddi bir militan, böyle bir günde zengin bir kadınla şık bir otelde nasıl yemek yerd! Gecenin sonunda olup bitenleri mantığa uygun bir şekilde kendime açıklamak istiyordum: Hem Katalonya'ya yabancı birer Fransız oldukları için hem de işçilere yabancı aydın kesimden oldukları için, Lazare ve Michel'in kendi arkadaşları tarafından ihraç edildiklerini düşündüm. Daha sonradan öğrendiğime göre, Lazare'a olan sevgi ve saygılarından dolayı, Katalonyalılardan biriyle anlaşmışlar ve Barselona'daki işçi mücadelesinin

durumunu bilmeyen bir yabancı olarak Lazare'ı uzaklaştırmaya karar vermişlerdi. Aynı zamanda Michel'i de uzaklaştırmak zorunda kalmışlardı. Sonuçta, Lazare'la bağlantı hâlinde olan anarşist Katalonyalılar ilişkilerini sürdürmüşler fakat bir sonuca ulaşamamışlardı; her türlü ortak girişimden vazgeçmişler ve ertesi gün, herkes çatıların tepesine çıkıp, gözüne kestirdiğine ateş etmeye başlamıştı. Bense tek bir şey düşünüyordum, o da Michel'in Xenie'yle beraber yemek yemesiydi. Bunun yanında, iyi anlaşıp geceyi de beraber geçirmelerini umuyordum ama şimdilik, telefonda konuştuğumuz gibi, Michel'in bir saat içinde otelin lobisinde olması yeterliydi.

Xenie'nin, komünist düşüncelerini her fırsatta dile getirdiği geldi aklıma ama iş işten geçmişti. Barselona'daki ayaklanmaya tanık olması için çağırdığımı söyleyecektim Michel'e; benim tarafımdan bu olayda yer almaya layık görülmesi, Xenie'yi heyecanlandırabilirdi. Michel'le konuşacaktı. Her ne kadar ikna edici görünmese de bu sonuç, benim için tatmin ediciydi ve daha fazla düşünmedim.

Zaman çok çabuk geçmiş ve Barselona'ya geri dönmüştüm; şehirde şimdiden alışılmadık bir hava hâkimdi; kafelerin sokaktaki masaları toplanmış, dükkânların kepenkleri yarıya indirilmişti. Bir silah sesi duydum; bir grevci, tramvay camlarına ateş etmişti. Bazen hareketli, bazense ağır denebilecek tuhaf bir canlanma oldu. Neredeyse tek bir araba bile geçmiyordu. Hemen hemen her yerde silahlı güçler vardı. Arabanın ateş ve taşlara he-

def olabileceğini anladım. Grevcilerin tarafında olmamak canımı sıkılmıştı fakat artık bunu düşünmüyordum. Ayaklanmadan kötü etkilenen şehrin görünümü korku vericiydi.

Otele dönmek istemedim. Doğrudan gara gittim. Saat çizelgesinde, öngörülen bir değişiklik yoktu henüz. Gözüme yarı açık bir garaj kapısı ilişti; arabayı oraya bıraktım. Saat henüz on bir buçuktu. Trenin gelmesi için, yarım saatten fazla bir zaman beklemem gerekiyordu. Açık bir kafe buldum; bir şişe beyaz şarap istedim fakat içmek zevk vermedi. Geçen gece rüyamda gördüğüm ihtilali düşünüyordum: uyuduğum zaman daha zekiydim -ya da daha insancıl. Bir gazete aldım ama Katalancayı pek anlamıyordum. Kafenin ortamı hoş ve yanıltıcıydı. Tek tük müşteri vardı ve bir ya da ikisi gazete okuyordu. Silah seslerini duyduğumda, ana caddelerin kötü görünümü beni her şeye rağmen şaşırtmıştı. Barselona'da olup bitenlerin dışında olduğumu anladım, oysa ki Paris'te her şeyin tam ortasıdaydım ve Paris'te, bir ayaklanma sırasında, yakın olduğum herkesle konuşabiliyordum.

Tren rötar yaptı. Garda bir aşağı bir yukarı yürüyordum; rüyamda gezindiğim Galerie des Machines'e benziyordu burası. Xenie'nin gecikecek olmasından çok fazla endişe duymuyordum fakat Michel otelde sabırsızlanabilirdi. Dirty de iki saat kadar sonra burada olacak, benimle konuşacaktı; ben de onunla konuşacaktım, onu kollarımın arasına alacaktım; ama yine de bütün bunların şu an için olabilirliği yoktu. Port-Bou treni gara girdi, bir süre sonra Xenie karşımda duruyordu. Beni henüz fark

etmemişti. Ona bakıyordum; valizleriyle uğraşıyordu. Oldukça küçük göründü gözüme. Omuzlarının üzerine bir manto atmıştı ama çantasını ve küçük valizi eline almak istediğinde manto yere düştü. Mantosunu yerden alırken beni gördü. Peronda duruyor ve ona gülüyordum. Güldüğümü görünce kızardı ve o da kahkahalarla gülmeye başladı. Küçük valizi ve vagonun penceresinden uzattığı mantoyu aldım. Gülmesi boşunaydı; davetsiz bir misafir gibi duruyordu karşımda; bana yabancıydı. Aynı şeyi Dirty ile de yaşayıp yaşamayacağımı sordum kendime -korkarak. Dirty'yi de kendimden uzak hissedecektim; o benim için ulaşılmazdı üstelik. Xenie kuşkulu bir şekilde gülümsemekteydi -kollarıma kapandığında daha da yoğunlaşan bir rahatsızlık hissediyordu. Onu alnından ve saçlarından öptüm. Eğer Dirty'yi beklemiyor olsaydım, bu sahne beni mutlu edebilirdi diye düşündüm.

Aramızda, düşündüğünden daha farklı bir şey olmayacağını gelir gelmez söylemek istemedim. Sıkıntılı olduğumu fark etti. Dokunaklıydı; konuşmuyor ve sadece bana bakıyordu, hiçbir şey bilmediği için meraktan kendini yiyip bitiren birinin gözlerine sahipti. Barselona'daki olayları duyup duymadığını sordum. Fransız gazetelerinde bir şeyler okumuştum ama yine de bu konuyla ilgili pek bir fikri yoktu.

Ona yavaşça anlatmaya başladım:

- Bu sabah genel greve başladılar ve büyük bir olasılıkla yarın bir şeyler olacak... Karışıklıkların tam üzerine geldin.

- Sınırlı değilsin değil mi, diye sordu.

Sanırım ilgisiz bir tavırla yüzüne baktım. Bir kuş gibi cıvılda-maktaydı. Bana soru sormaya devam etti:

- Komünist ihtilali mi olacak?

- Michel T... ile yemek yiyeceğiz. Eğer istersen komünizm hakkında onunla konuşabilirsin.

- Gerçek bir ihtilal olmasını isterdim... Michel T... ile yemek mi yiyeceğiz? Biliyorsun ki yorgunum.

- Önce yemek yememiz lazım... Daha sonra uyursun. Şimdi, burada bekle; taksiler grevdeler. Arabayı alıp geliyorum.

Onu bırakıp gittim.

İçinden çıkılması güç -aptalca- bir hikâyeydi. Onunla beraberken oynamak zorunda olduğum rolden iğreniyordum. Bir kez daha, hasta odamda olduğu gibi hareket etmek zorundaydım. Yaşadığım hayattan kaçmak için İspanya'ya gelmiştim fakat bunun hiçbir işe yaramadığının farkındaydım. Kaçtığım her şey beni takip edip ve yakalamıştı ve yeniden eski yitik hayatıma devam etmemi istiyordu. Ne olursa olsun bu şekilde yaşamak istemiyordum. Buna rağmen, Dirty'nin gelişi her şeyi altüst edecekti. Güneş altında, garaja doğru hızla yürümekteydim. Hava sıcaktı. Yüzümü kuruladım. Tutunacak bir tanrısı olan insanları kıskanıyordum, oysa benim... Yakında "ağlamak için gözlerimden

başka hiçbir şeyim,” kalmayacaktı. Biri dikkatle yüzüme baktığını hissettim. Yüzüm öne eğikti. Başımı yukarı kaldırdım; yalınayak, otuz yaşlarında, başında çenesinin altından bağlanmış bir mendil ve yüzünde sarı geniş motosiklet gözlükleri olan bir dilenci duruyordu karşımda. Kocaman gözleriyle uzun süre yüzüme baktı. Küstah bir görüntüsü vardı, güneşin altına, güneşsel bir görüntü. “Michel kılık değiştirmişti belki de!” diye düşündüm. Çocukça bir saçmalıktı bu. Bu garip dilenci ile daha önce hiçbir yerde karşılaşmamıştık.

Yanından geçtim ve hemen başımı geri çevirdim; yine de bakmaya devam ediyordu. Yaşadığı hayatı hayal etmeye çalıştım. İnkâr edilemez bir özellik vardı bu hayatta. Ben de bir dilenci olabilirdim. Her ne olursa olsun, o, dilenciydi, hayatının sonuna kadar öyle kalacaktı ve başka hiçbir şey olamayacaktı; bu da onun talihiydi. Benimki ise daha eğlenceliydi. Garajdan dönerken aynı yoldan geçtim. Hâlâ orada duruyordu. Bir kez daha bana baktı. Yavaşça geçtim. Uzaklaşmakta zorluk çekmiştim. Hiçbir zaman ne istediğini bilmeyen bir çocuğa benzemekten se, onun korkunç, güneşsel görünümüne sahip olmak isterdim. Xenie ile mutlu olabilirdim, diye düşündüm o sırada.

Garın girişinde ayakta bekliyordu, valizleri yerde, ayaklarının yanındaydı. Arabanın yaklaştığını görmedi; Gökyüzü açık maviydi fakat her şey, sanki şimşek çakacakmış gibi geliyordu. Valizlerin arasında alçak ve yorgun görünen başı, üzerinde bulunduğu zeminin çökmüş olduğu hissini veriyordu.

Günün sonuna doğru, aynı onun gibi benim de ayaklarımın altından kayıp gidecekti zemin, diye düşündüm. Önüne geldiğimde, umutsuz bir ifadeyle gülmeden yüzüne baktım. Beni gördüğünde sıçradı ve o anda üzüntüsü yüzüne yansdı. Arabaya ilerlerken kendini toparladı. Valizlerini almaya gittim; gazeteler, resimli dergiler ve *L'Humanite*'nin bulunduğu bir de paket vardı. Xenie, Barselona'ya yataklı bir vagonla gelmişti ama *L'Humanite* okuyordu!

Her şey hızlı bir şekilde gerçekleşmiş ve neredeyse hiç konuşmadan otele varmıştık. Xenie, ilk defa gördüğü şehrin sokaklarına bakıyordu. Barselona'nın ilk bakışta güzel görüldüğünü söyledi. Ona grevcileri ve binanın önüne yığılmış isyancı taburlarını gösterdim.

- Fakat bu korkunç, diye bağırdı.

Michel otelin lobisinde bekliyordu. Her zamanki beceriksizliğiyle sabırsız bir saygı gösterisinde bulundu. Xenie'den hoşlandığı çok açıktı. Onu gördüğünde aniden canlanmıştı. Michel'in söylediklerini dinledikten hemen sonra, ayırttığım odaya çıktı.

Michel'e durumu açıklamaya çalıştım:

- Şimdi, gitmek zorundayım... Xenie'ye, belirli bir saat vermeden, bu akşama kadar Barselona'dan ayrılacağımı söyleyebilir misin?

Michel kötü görüldüğümü söyledi. Onun da sıkılmış bir hali vardı. Xenie için bir not bıraktım: "Başıma gelenden dolayı

çığına döndüğümü, ona karşı her türlü haksızlığı yaptığımı, bundan sonra farklı davranmak istediğimi fakat dünden beri bunun imkânsız olduğunu,” söylüyordum ona. “Başıma gelecekleri önceden nasıl tahmin edebilirdim ki?”

Xenie hakkında kaygı duyacak hiçbir özel nedenim olmadığını Michel’e ısrarla söylemeye devam ediyordum ama Xenie çok mutsuzdu; onu yalnız bıraktığım için, kendimi suçlu hissediyordum.

Arabayı sabote edebilirler korkusundan, aceleyle dışarı çıktım. Kimse dokunmamıştı. On beş dakika sonra havaalanındaydım. Bir saat erken gelmişim.

Tasmasından çekilen bir köpek gibiydim. Hiçbir şeyin farkında değildim. Zamanın, anın, kalp atışlarının içine sıkışmış bir halde, öldürülmek için bağlandığı ipi çözmeye çalışan bir adamın-kine benzer acı çekiyordum. Mutluluk beklemiyordum artık, beklentilerim hakkında hiçbir şey bilemiyordum, Dorothea'nın varlığı çok fazlaydı. Uçağın gelmesinden biraz önce, bütün umutlarımdan uzaklaşıp sakinleştim. Dirty'yi bekliliyordum, ölümü beklermiş gibi düşünemiyordum Dorothea'yı. Ölmek üzere olan birdenbire fark eder: Her şey bitmiştir fakat biraz sonra çıkagelecek şey, bu dünyada önem taşıyan tek şeydir! Sakinleşmişim ama alçaktan uçan uçağın gelişi oldukça ani oldu. Hızla ilerledim; Dorothea'yı ilk başta göremedim. Yaşlı, uzun bir adamın arkasında duruyordu. O olup olmadığı konusunda emin değildim. Yaklaştım; yüzü hastaymış gibi zayıf görünüyordu.

Güçsüz bir hali vardı, inmek için yardıma ihtiyaç duyuyordu sanırım. Beni görüyor, fakat bakmıyordu; başı öne eğik, hareket etmeden kendini sürüklüyordu.

- Bir dakika, dedi bana.

- Seni kollarımda taşıyabilirim, dedim.

Cevap vermeden kendini bıraktı ve onu kucağıma aldım. Zayıflıktan iskelete dönmüştü. Acı çektiği apaçık ortadaydı. Sanki bir hamal tarafından taşınıyormuşçasına, tepkisiz ve cansız yatmaktaydı kollarımda. Onu arabaya yerleştirdim. Oturduğunda bana bakmaya başladı. Alaylı, iğneli, düşmanca bir gülümseme vardı yüzünde. Üç ay önce tanıdığım, hiç doymayacakmış gibi içen kadınla ne benzerliği vardı? Elbiseleri sarıydı, aynı saçları gibi kükürt sarısı. Uzun bir süre kükürt sarısı kemikleri olan güneşsel bir iskelet düşüncesini kafamdan atamadım; Dorothea bir harabeydi artık. Hayat onu terk etmiş gibiydi.

Yavaşça konuşmaya başladı:

- Acele edelim. Bir an önce yatmam gerekli.

Dayanacak gücü kalmamıştı.

Beni neden Paris'te beklemediğini sordum.

Duymamış gibi bir hali vardı ama daha sonra cevap verdi:

- Daha fazla beklemek istemiyordum.

Hiçbir şeyin farkına varmadan önüne bakıyordu.

Otelin önünde, inmesine yardım ettim. Asansöre kadar yürümek istedi; onu tutuyordum ve bu sayede yavaşça ilerleyebiliyorduk. Odaya çıktığımızda soyunmasına yardımcı oldum. Gerekli olan giysileri, kısık sesle bana söylüyordu. Ona kötü davranmaktan kaçınmalıydım ve istediği çamaşırları ona verdim. Soyunurken çıplaklığı ortaya çıktıkça (zayıf vücudu eskisi kadar saf değildi), yüzümdeki acı gülümsemeye engel olamıyordum; hasta olması daha iyiydi.

Sakinleştikten sonra konuşmaya başladı:

- Artık, acı çekmiyorum. Sadece, eskisi kadar gücüm kalmadı.

Ona dudaklarımı değdirmemiştım; o ise neredeyse yüzüm bile bakmamıştı fakat odada olup bitenler bizi birbirimize yaklaşıtıyordu.

Başını yastığa koyup yatağa uzandığı anda, yüzündeki çizgiler gevşedi; o anda eskisi kadar güzel görünmüştü gözüme. Bir süre bana baktı, sonra arkasını döndü.

Kapalı olan panjur aralıklarından, içeriye güneş ışığı sız-maktaydı. Sıcaktı. Oda hizmetçisi bir kova dolusu buzla içeri girdi. Dorothea, buzu kauçuk bir keseye koyup karnının üzerine yerleştirmemi rica etti.

- İşte burası ağrıyor, dedi. Üstüne buz koyup sırtüstü yatmak istiyorum.

- D n beni aradığında dışarı  kmıştımdı, diye devam etti. G r nd    m kadar hasta değilim.

G l msemekteydi ama sıkıntı veriyordu gülümsemesi.

- Marsilya'ya kadar     nc  sınıfta yolculuk ettim. Aksi takdirde, en geç bu akşam dönmüş olmam gerekirdi.

- Neden? Yeteri kadar paran yok muydu?

- U ak için saklamam gerekti.

- Tren yolculuğu mu seni bu hale getiren?

- Hayır, bir aydan beri hastayım, sarsıntılar beni yordu sadece; bütün gece boyunca k t yd m, hem de çok kötü. Fakat...

Başımı iki elinin arasına alıp, konuşmak için bana döndü:

- Acı çekmekten mutluydum.

Konuşurken beni arayan elleri, sustu unda benden uzaklaştılar.

Fakat onu tanıd  ımdan beri, benimle hiçbir zaman bu şekilde konuşmamıştı.

Kalktım ve a lamak için banyoya gittim.

Hemen geri döndüm. Onunkine karşılık veren bir soğukluk sergiliyordum. Yüzündeki çizgiler sertleşmişti. İtirafı için kendisini cezalandırmak zorunda gibiydi adeta. Düşmanca bir öfke kapladı bir anda her yanını:

- Hasta olmasaydım gelmezdim. Şimdiyse hastayım ve mutlu olacağız. Sonunda hastayım işte.

Dışa vurmadığı bu büyük öfke, kötü bir ifade kazandırmıştı yüzüne.

Çirkinleşti. Ondaki sevdiğim şeyin bu şiddetli değişim olduğunu anladım. Nefretiydi sevdiğim; nefretin yüzüne çizdiği bu beklenmedik çirkinliği, bu korkunç çirkinliği seviyordum ben.

VII

Çağırdığım doktorun geldiğini haber verdiklerinde, hâlâ uyuyorduk. Uyandığım yarı karanlık garip oda, terk edilmiş gibiydi. Dorothea da aynı zamanda uyanmış oldu. Beni gördüğünde irkildi. Çünkü koltuğun üzerinde giyinmiş bir durumda oturmuş, nerede olduğumu anlamaya çalışıyordum. Hiçbir şey bilemiyordum artık. Gece mi olmuştu? Gündüzdü kuşkusuz. Çalmakta olan telefona cevap verdim. Resepsiyondan doktoru yukarı yollamalarını rica ettim.

Muayenenin sona ermesini beklerken; kendimi, neşesiz ve henüz uyanamamış hissediyordum.

Dorothea'nın hastalığı, bir tür kadın hastalığıydı; durum ciddi olmasına karşın, çabuk iyileşebilecekti. Yolculuk, durumu-

nu daha da kötüleştirmişti; yolculuğa çıkmaması gerekiyormuş. Doktor tekrar geleceğini söyledi. Ona asansöre kadar eşlik ettim ve sonunda, Barselona'da durumun nasıl olduğunu sordum; iki saat öncesinde grevin en kapsamlı noktasına ulaştığını, her şeyin durduğunu fakat şehrin sakin olduğunu söyledi.

Önemsiz bir adamdı. Neden ona, aptalca gülümseyerek “Fırtınadan önceki sessizlik...” dediğimi bilmiyorum.

Elimi sıktı ve sanki terbiyesiz bir adammışım gibi cevap vermeden gitti.

Rahatlamış olan Dorothea saçlarını tarıyordu. Ardından da dudaklarını boyadı.

- Daha iyiyim, dedi. Doktora ne sordun?
- Şu anda genel grev var ve belki iç savaş çıkabilir.
- Neden iç savaş çıksın?
- Katalanlar ve İspanyollar arasında.
- Bir iç savaş!

İç savaş fikri keyfini kaçırmıştı.

- Doktorun dediklerini yapmalısın, diye devam ettim.

Bu kadar çabuk konuşmamalıydım; sanki bir gölge inmişti Dorothea'nın yüzüne.

- Neden iyileşecekmişim ki?

Öüler Hünü

Dorothea geldiğinde ayın beşiydi. 6 Ekim akşamı saat onda, onun yanında otururken, beni terk ettikten sonra Viyana'da neler yaptığını anlatıyordu.

Bir kiliseye girmişti.

İçinde kimsenin olmadığı bir kilisede, ilk önce taşların üzerine diz çökmüş, daha sonra kollarını haç şeklinde açarak yüzüstü uzanmıştı. Bunun hiçbir anlamı yoktu onun için. Dua etmemişti. Neden böyle davrandığını bilmiyordu fakat bir süre sonra, bir gök gürültüsüyle sarsılmıştı. Kalkıp dışarı çıkmış ve bardaktan boşanırcasına yağan yağmurun altında koşarak uzaklaşmıştı oradan.

Bir girişin altına sığınmıştı. Kasketli, çok genç bir çocuk duruyordu girişin altında. Onunla şakalaşmak istemiş, oysa ki mut-

suz olan Dorothea güleliyordu; yaklaşıp genç çocuğu öpmüştü. İçinde hissetmişti onu. Karşılık olarak çocuk da onu hissetmişti. Dorothea kendini kaybetmiş ve çocuk da bundan korkmuştu.

Benimle konuşurken oldukça rahatlamıştı:

- Küçük bir erkek kardeş gibiydi. Islak kokuyordu benim gibi; fakat öyle bir haldeydim ki, doyuma ulaşırken korkudan titriyordu.

Dorothea'yı dinlerken, Barselona'yı unutmuşum.

Oldukça yakından gelen bir boru sesi duyduk. Dorothea durakladı. Şaşırmış bir halde dinliyordu. Tekrar konuşmaya başladı fakat bu kez gerçekten sustu. Bir ateş tufanı vardı adeta. Kısa bir sessizlik anından sonra yayılım ateşi tekrar başladı. Fazla uzakta olmayan ani bir sağanak gibiydi. Dorothea ayağa kalkmıştı; korkmamıştı fakat korkunç bir hızla gerçekleşmişti her şey. Pencereye ilerledim. Ağaçların altında bağırarak ve koşan silahlı insanlar gördüm; Rambla kötü aydınlatılmıştı o gece. Rambla'da değil ama yakınında bulunan sokaklarda ateş ediyorlardı; merminin isabet ettiği bir dal yere düştü.

- Bu sefer durum gerçekten ciddi, dedim Dorothea'ya.

- Ne oluyor?

- Bilmiyorum. Sanırım, hükümet güçleri diğerlerine saldırıyor (diğerleri, Katalanlar ve Barselona Generalliği'ydi). Calle

Fernando'da ateş ediyorlar. Buraya çok yakın. Şiddetli bir yayılım ateşi sarsıyordu her yanı.

Dorothea pencerelerden birine gitti. Ona dönüp bağırmaya başladım:

- Deli misin? Yatağına dön hemen! Üzerinde erkek pijaması vardı. Saçı başı dağınık, ayakları çıplaktı, yüzünde sert bir ifade hâkimdi.

Beni itip pencereden bakmaya devam etti. Ona yerdeki kırık dalı gösterdim. Yatağa doğru yürüdü ve pijamasının üstünü çıkardı. Gövdesi çıplak bir halde, bir şeyler aramaya başladı; deli gibiydi.

- Ne arıyorsun, diye sordum. Kesinlikle yatman gerekli.

- Giyinmek istiyorum. Seninle geleceğim.

- Aklını mı kaybettin?

- Dinle, beni aşan bir şey bu. Mutlaka görmeliyim.

Kudurmuş gibiydi. Yanına yaklaşılamayacak kadar vahşileşmişti; deli gibi, yanıt beklemeksizin konuşuyordu.

O sırada, kapı sarsılarak yumruklanmaya başladı. Dorothea, biraz önce çıkarmış olduğu pijama üstünü fırlattı.

Xenie'ydi gelen. (Geçen akşam onu Michel'le bıraktığım-

da, her şeyi söylemiştim.) Titriyordu Xenie. Dorothea'ya baktım, tahrik ediciydi. Sessiz, kötü bir halde ayakta duruyordu, göğüsleri çıplaktı.

- Odana dönmelisin. Yapacak başka bir şey yok, dedim Xenie'ye kaba bir sesle. Dorothea ona bakmadan sözümü kesti:

- Hayır, isterseniz kalabilirsiniz. Bizimle kalın.

Xenie kapının önünde hareketsiz durmaktaydı. Dışarıdan ateş sesleri duyuluyordu. Dorothea kolumdan tutup odanın öbür tarafına sürükledi ve kulağıma eğildi:

- Korkunç bir fikrim var, anlıyor musun?

- Ne fikri? Anlayamıyorum artık. Neden bu kızın bizimle kalmasını istiyorsun? Dorothea geri çekildi; sinsice bir hali vardı ancak, artık dayanamadığı apaçık ortadaydı. Silah seslerinin çıkardığı gürültü, her defasında beynimizi deliyordu adeta. Başı öne eğik, saldırgan bir ses tonuyla konuşmaya devam etti:

- Ben bir hayvanım, biliyorsun!

Diğeri onu duyabilirdi.

Yalvarır bir sesle Xenie'ye doğru ilerledim:

- Hemen git.

Xenie de bana yalvarmaktaydı.

- Eğer kalırsan neler olabileceğini anlıyor musun, dedim ona.

Dorothea, gözlerini ondan ayırmadan edepsizce bakıyordu. Xenie'yi odanın dışına doğru ittim; karşı koymaya çalışırken boğuk bir sesle hakaret ediyordu. Geldiği anda çılgına dönmüş-tü ve eminim ki cinsel bakımdan da kendinde değildi. Onu itip kakmama inatla karşı koyuyordu. Şeytan gibi bağırmaya başladı. Şiddet ortama iyiden iyiye hâkim olmuştu; bütün gücümle itmekteydim onu. Xenie boylu boyunca yere serildi. Hemen kapıyı kilitledim. Aklımı kaybetmiş gibiydim. Ben de bir hayvandı fakat aynı zamanda da korkmuştum. Xenie'yle uğraşmamdan faydalanarak, Dorothea'nın pencereden atlayıp intihar etmiş olabileceğini düşünmüştüm.

II

Dorothea yorulmuştu; taşırken bir tek kelime bile etmedi. Onu yatırdım; hareketsiz bir halde kollarıma bırakmıştı kendini, göğüsleri çıplaktı. Pencereye döndüm. Panjurları kapattım. Xenie'nin otelden çıkmış olduğunu fark ettim ürkerek. Rambla'yı koşarak geçti. Yapacak hiçbir şeyim yoktu; Dorothea'yı bir an bile yalnız bırakamazdım. Xenie'nin ateşin geldiği yöne doğru değil de Michel'in oturduğu sokağa doğru ilerlediğini gördüm. Ortadan kayboldu.

Çok karışık bir geceydi. Uyumaya imkân yoktu. Çatışma yavaş yavaş şiddetlenmekteydi. Önce makineli tüfekler, ardından da toplar saldırıya katıldı. Dorothea ile kapalı kaldığımız bu otel odasından, bütün bunları duymak, muhteşem, ama daha da önemlisi, anlaşılmaz bir durumdu. Zamanın büyük bir bölü-

münü odanın bir ucundan diğer bir ucuna yürüyerek geçirdim. Gece yarısı, durumun yatıştığı kısa bir sürede yatağın kenarında oturdum ve Dorothea'yla konuşmaya başladım:

- Bir kiliseye girmiş olabileceğini anlayamıyorum.

Uzun bir süreden beri susuyorduk. Ürperdi fakat cevap vermedi.

Neden hiçbir şey söylemediğini sordum.

Düş gördüğünü söyledi.

- Peki, nasıl bir düş gördün?

- Bilmiyorum.

Biraz sonra konuşmaya başladı:

- Eğer var olmadığına inansam, onun önünde yerlere kapanabilirim.

- Neden kiliseye girdin?

Sırtını döndü.

- Gitmen gerekirdi, diye ekledi. Şu anda yalnız kalmam daha iyi olurdu.

- Eğer istediğin buysa gidebilirim.

- Gidip vurulmak mı istiyorsun...

- Neden? Silahlar çok kişiyi öldürmüyor. Dinle; hiç durmadan ateş ediyorlar. Bu da, mermilere rağmen biręok insanın hâlâ yaşayabildiğini gösteriyor.

O, kendi fikrinde ısrar ediyordu:

- Bu daha dürüstęe olurdu.

O sırada bana döndü. Alaylı bir ifade vardı yüzünde:

- Çılgınlık yapabilseydin hiç olmazsa!

Kılımı kıpırdatmadım.

III

Ertesi gün öğleden sonra, ara sıra şiddetlenen sokak çatışması yoğunluğunu kaybetti. Dinlendiğimiz bir sırada, Xenie, otel resepsiyonundan telefon etti. Ahizenin diğer ucunda avazı çıktığı kadar bağırıyordu. O sırada, Dorothea uyuyordu. Lobiye indim. Lazare, Xenie'yi tutmaya çalışıyordu. Saçı başı dağınık ve pislik içinde olan Xenie, tıpkı bir deliyi andırıyordu. Lazare, her zaman olduğu gibi soğuk ve iç karartıcıydı.

Lazare'dan kurtulan Xenie, üzerime atladı. Boğazımı sıkmak istermiş gibi bir hali vardı.

- Ne yaptın, diye bağırıyordu.

Alnında, yırtık bir kabuğun altında kanamakta olan büyük bir yara vardı. Bileklerinden tutup bükerek, susmasını sağladım.

Ateşi vardı ve titriyordu.

Xenie'nin bileklerini bırakmadan, Lazare'a bütün bunların nedenini sordum:

- Michel kendisini vurdurttu ve Xenie de bunun kendi suçu olduğuna inanıyor.

Xenie'yi tutmak için büyük çaba harcıyordum; Lazare'la konuşurken çırpınıyor ve vahşice ellerimi ısırmaaya çalışıyordu.

Lazare, Xenie'nin başını tutarak bana yardım etti. Ben de titriyordum. Bir süre sonra, Xenie sakinleşti.

Boğuk bir sesle konuşmaya başladı:

- Niçin bana öyle davrandın?.. Beni yere attın... Bir hayvan gibi...

Elini tuttum ve sıkmaaya başladım.

Lazare ıslak bir mendil almak için uzaklaştı. Xenie, konuşmaaya devam ediyordu:

- ... Michel'e ... çok kötü davrandım ... Aynı senin bana davrandığın gibi ... bu senin hatan ... o beni seviyordu ... bu dünyada beni seven tek kişiydi o ... senin bana yaptığının aynısını yaptım ben de ona ... deliye döndü ... dışarı çıktı ve vuruldu ... ve şimdi ... Michel öldü ... bu çok korkunç...

Lazare, mendili Xenie'nin alnına koydu.

Odasına götürmek için koluna girdik. Güçlükle yürüyordu. Ben a lıyordum. Lazare'ın da a ladığını fark ettim. Gözyaşları yanaklarından akıp gidiyordu; her ne kadar kontrolünü ve i  karartıcılığını kaybetmese de yanağından akan gözyaşlarını görmek çok kötüydü. Xenie'yi yatağına yatırdık.

- Dirty burada. Onu yalnız bırakamam, dedim Lazare'a.

Lazare yüzüme baktı ve o an, artık benden nefret edecek gücü kalmadığını anladım.

- Ben, Xenie ile kalırım, dedi sadece.

Lazare'ın elini sıktım. Elimi elinden çekmedim bir sure ama  len Michel'di, ben değıldim. Daha sonra Xenie'yi sıkıca kollarımın arasına aldım; ona gerçek bir öpücük vermek isterdim ancak, bunun ikiye zl l k olduğunu hissettim ve hemen oradan ayrıldım. Uzaklaştığını görünce de hareket etmeden ağlamaya başladı. Koridora  ıktım. Bir salgın gibi, ağlaması bana da geçmişti.

IV

Ekim ayının sonuna kadar Dorothea'yla İspanya'da kaldım. Xenie, Lazare'la beraber Fransa'ya döndü. Dorothea günden güne iyileşmekteydi; beraber akşamüstü güneşine çıkıyorduk (bir balıkçı kasabasına yerleşmiştik).

Ekim sonunda, ne onda ne de bende hiç para kalmamıştı. Dorothea'nın Almanya'ya dönmesi gerekiyordu. Ona, Frankfurt'a kadar eşlik etmeliydim.

Pazar sabahı (1 Kasım) Trier'e vardık. Bankaların açılması için ertesi günü beklemek zorunda kaldık ve hava yağmurlu olmasına rağmen, kendimizi otele kapamadık. Kırklar boyunca Moselle Vadisi'ne bakan bir tepeye kadar yürüdük. Hava soğuktu ve yağmur yağmaya başladı. Dorothea'nın gri, yünlü kumaş-

tan bir yolluk mantosu vardı. Saçları rüzgârdan bozulmuş, üstü başı yağmurdan ıslanmıştı. Şehirden çıkarken, kalın bıyıklı, melon şapkalı, saygıdeğer küçük bir adama yolumuzu sorduk. Şaşırtıcı bir kibarlıkla Dorothea'nın elinden tuttu. Yolumuzu bulabileceğimiz kavşağa kadar bize eşlik ettikten sonra uzaklaştı ve dönüp bize gülümsedi. Dorothea, biraz da hüznünlü bir gülümsemeyle adama karşılık verdi. Küçük adamın söylediklerini dinlemediğimiz için bir süre sonra kaybolduk. Uzun bir süre, Moselle'in dışındaki komşu vadilerde yürümek zorunda kaldık. Toprak, çukur yollardaki taşlar ve çıplak kayalar açık kırmızı renkteydi; etrafta bir sürü koruluk, sürülmüş toprak ve çayırılık alan vardı. Sararmış ağaçlardan oluşan bir koruluktan geçtik. Kar yağmaya başladı. On-on beş yaşlarında, kısa pantolon ve siyah kadifeden bolero ceketleri olan çocuklardan oluşan bir Hitler Gençliği grubuna rastladık. Kimseye bakmadan sert bir ses tonuyla konuşuyorlar ve hızlı hızlı yürüyorlardı. İç karartıcı olmayan tek bir şey bile yoktu ne yazık ki. Alabildiğine geniş olan gri gökyüzü, yerini yağmakta olan kara bırakıyordu yavaşça. Hızla ilerlemekteydik. Sürülmüş bir tarladan geçmek zorunda kaldık. Yeni açılmış saban izleri gitgide çoğalmaktaydı; rüzgâr, bitmek tükenmek bilmeyen kar tanelerini üzerimize taşımıştı. Etrafımız uçsuz bucaksızmış gibi bir hisse kapılmıştık. Küçük bir yolda, yüzümüzü kamçılayan rüzgâr nedeniyle adımlarımızı hızlandırıyorduk; yaşama duygumuzu tamamen kaybetmiştik.

Üzerinde kule bulunan bir restorana geldik; sıcak olmasına rağmen, donuk bir kasım aydınlığının hâkim olduğu rbu

mekânda, masalar zengin ailelerle doluydu. Dudakları solgun, yüzü soğuktan kızarmış olan Dorothea, hiçbir şey konuşmuyor ve sevdiği bir pastayı yemekle meşguldü. Yüzü böylesi bir aydınlık ortamda göğün grisinde kaybolmuş olmasına karşın, çok güzel gözükiyordu. Aşağı inmek için, ağaçların arasından kıvrımlar halinde izlenmiş olan kısa yolu kolaylıkla bulduk. Kar durmuştu ya da neredeyse durmak üzereydi; hiçbir iz bırakmamıştı. Ara sıra kayıp sendelememize rağmen hızla yol almaktaydık. Hava kararmak üzereydi. Biraz daha aşağıda, alacakaranlığın içinden Trier şehri belirdi. Moselle'in, tepesinde büyük kare çan kulelerinin bulunduğu diğer kıyıya yayılmıştı şehir. Hava karardıkça, yavaş yavaş çanları göremez olduk. Bir düzlükten geçerken çardaklarla çevrilmiş, alçak fakat geniş bir ev gördük. Dorothea, bu evi almaktan ve orada benimle beraber yaşamaktan söz etti. Yaşadığımız, düşmanca bir düş kırıklığından başka bir şey değildi. Birbirimiz için çok önemli değildik, en azından sıkıntıdan kurtulduğumuz anda bunu hissediyorduk. Daha düne kadar tanımadığımız bu şehirde, bir otel odası bulmak için acele ediyorduk. Karanlıkta birbirimizi aradığımız bile oluyordu. Göz göze bakışırken korkmuyor değildik. Birbirimize bağlanmış olmamıza rağmen en küçük bir umudumuz kalmamıştı. Dönemeçte bir boşluk belirdi altımızda. Oldukça garipti ama ayaklarımızın altındaki bu boşluk, başımızın üstündeki yıldızlı bir gök kadar sınırsızdı neredeyse. Rüzgârın coşturduğu bir yığın küçük ışık, sessiz ve anlaşılmaz bir kutlamayla sürdürmekteydi geceyi. Yüzlerce yıldız, yüzlerce mum alev alev yanmak-

taydı, ışıklarla donanmış bir yığın mezarın sıralandığı toprağın üzerinde. Dorothea'yı kolundan tuttum. Mezarlık yıldızlarından oluşan bu geçitten büyülenmiştik. Dorothea bana yaklaştı ve uzun uzun dudaklarımdan öptü. Şiddetle sıkıca sarıldı; uzun zamandan beri ilk defa kendini bu derece serbest bırakıyordu. Hemen, yolun dışındaki sürülmüş toprakta, âşıkların yaptığı gibi oynaşmaya başladık. Mezarların üzerindeydik yine. Dorothea bacaklarını genişçe açtı, cinsel organına kadar soydum onu. O da beni soydu. Yumuşak toprağın içine düştük. İyi kullanılan bir sabanın toprağa gömülüğü gibi, nemli vücuduna gömüldüm ben de. Bu bedenin altındaki toprak, bir mezar gibi açılmıştı; çıplak vücudu da yeni bir mezar gibi açılmaktaydı bana. Yıldızlı mezarlıkta sevişirken kendimizden geçmiştik. Mezarın içindeki iskeleti ortaya çıkaran ışıkların her biri, birbirine karışmış gövdelerimizin hareketleri kadar karışık, titrek bir gökyüzü oluşturmaktaydı. Hava soğuktu ve ellerim toprağa gömülüydü; Dorothea'nın kopçalarını çözdüm, parmaklarıma yapışan soğuk toprağı göğsüne ve çamaşırlarına bulaştırdım. Giysilerinin altından çıkan göğüsleri ayı andıran bir beyazlığa sahipti. Ara sıra birbirimizi bırakıp soğuktan titriyorduk; birbirine çarpan iki sıra diş gibi titremekteydi vücutlarımız.

Rüzgâr, ağaçların arasından delice bir ses çıkararak geçti. Kekeleyerek konuşmaya başladım, yabani bir şekilde kekeleyordum:

- ... iskeletim ... titriyorsun soğuktan ... dişlerin zangırdıyor...

Sustum, hareket etmeden üzerinde yatıyor ve bir köpek gibi soluyordum. Birdenbire çıplak göğüslerine sarıldım. Tüm ağırlığımla bırakmıştım kendimi. Korkunç bir çığlık attı. Bütün gücümle dişlerimi sıktım. O sırada yokuş aşağı kaymaya başladık.

Daha aşağıda, dışa doğru çıkıntısı olan bir kaya parçası vardı. Eğer bir ayak darbesiyle bu kaymayı durdurmasaydım, gecenin içine düşecektik ve ben, hayret içinde, göğün boşluğuna düştüğümüzü düşünecektim.

Elimden geldiği kadar pantolonumu çekmeye çalıştım. Ayaktaydım. Dirty, çıplak bir halde toprağın üzerinde yatmaya devam ediyordu. Güçlkle kalkıp elimi yakaladı. Çıplak göbemi öptü. Kıllı bacaklarıma yapışmış olan toprağı silip çıkardı. Bana asılıyordu. Bir sürü sinsi oyun ve deli bir ahlaksızlığı sergilediği. İlkönce beni düşürdü. Zorlanarak tekrar kalktım. Ayağı kalkmasına ve giyinmesine yardım ettim fakat elbiselerimiz ve vücutlarımız toprak içinde kaldığından, oldukça güçlük çektik. Topraktan da en az çıplak vücutlarımızdan olduğu kadar tahrik olmuştuk. Dirty'nin cinsel organı tam giysilerinin altında kalmıştı ki onu, hızla tekrar çıplak bıraktım.

Mezarlığı geride bırakıp döndüğümüzde, küçük şehrin yolları bomboştu. Alçak binalar ve bahçelerle çevrili eski evlerden oluşan bir mahalleye girdik. Küçük bir çocuk önümüzden geçerken uzun bir süre şaşkınlıkla Dirty'ye baktı. Çamurlu bölgelerde savaşılan askerleri andırmaktaydı Dirty ama isteğim tek

şey, bir an önce sıcak bir otel odasında beraber olup, elbiselerini ılıkta çıkarmaktı. Küçük çocuk, bizi daha iyi görebilmek için durdu. Dirty, uzun boyuna karşın, başını aşağı doğru uzattı ve korkunç bir surat yaptı çocuğa. Çirkin ve iyi giyimli küçük çocuk koşarak ortadan kayboldu.

Küçük Karl Marx'ı ve daha sonra, bir yetişkinen sahip olduğu sakalı düşündüm: Bugün Londra yakınlarında toprağın altında olan Marx da küçük bir çocukken ıssız Trier sokaklarında koşmuş olmalıydı.

Ertesi gün Koblenz'e gitmek zorundaydık. Koblenz'den Frankfurt'a giden bir trene bindik. Frankfurt'ta Dorothea'dan ayrılacaktım. Ren vadisinden geçerken, ince bir yağmur yağmaya başladı. Ren kıyıları gri olmasına rağmen vahşi ve çıplaktı. Tren ara sıra, beyaz çiçeklerin altında kaybolmuş mezarlıklar boyunca ilerliyordu. Gecenin gelmesiyle, mezar taşlarının üzerinde yanan mumları gördük. Birkaç saat sonra ayrılmak zorundaydık. Saat sekizde, Dorothea Frankfurt'dan güneye giden bir trene, bense bundan birkaç dakika sonra gelecek olan Paris trenine binmiş olacaktım. Bingerbrück'ten geçtikten sonra hava tamamen karardı.

Kompartımanda yalnızdık. Dorothea konuşmak için yanıma yaklaştı. Neredeyse çocuksu bir sesi vardı. Kolumu sıkıca

tutup konuşmaya başladı:

- Yakında savaş çıkacak, değil mi?

Yavaşça cevap verdim:

- Hiçbir fikrim yok.

- Bilmek isterdim. Ne düşünüyorum bazen biliyor musun? Savaşın başlamış olduğunu. Böylece, bir adama savaş başladı diye haber vermem gerekecek. Adam bunu hiç beklemiyor olacak, aniden benzi atacak ve ben bütün bunları göreceğim.

- Ya sonra?

- Hepsi bu kadar.

- Neden savaşı düşünüyorsun, diye sordum.

- Bilmiyorum. Savaş çıksaydı sen korkar mıydın?

- Hayır.

İyice yaklaştı ve yanmakta olan alnını boynuma yasladı:

- Dinle, Henri ... korkunç olduğunu biliyorum fakat bazen savaşın çıkmasını istiyorum...

- Neden olmasın?

- Sen de ister miydin? Vurulurdun değil mi?

- Neden savaşı düşünüyorsun? Dün olanlar yüzünden mi?

- Evet, mezarlar yüzünden.

Dorothea uzun bir süre bana sarılmış olarak kaldı. Önceki gece beni yormuştu. Uyumaya başladım.

Dorothea, uyanmam için neredeyse hiç hareket etmeden, sin-sice beni okşamaya başladı. Yavaşça konuşmaya devam ediyordu:

- Savaş çıktığını haber verdiğim adamın kim olduğunu biliyorsun...

- Evet.

- Yağmurun altında elimden tutan küçük bıyıklı adama benziyor; oldukça kibar ve birçok çocuğu olan bir adam.

- Ya çocuklar?

- Hepsi ölüyor.

- Vuruluyorlar mı?

- Evet, her defasında küçük adamı ziyaret ediyorum. Çok saçma değil mi?

- Çocuklarının ölümünü ona sen mi haber veriyorsun?

- Evet, beni her gördüğünde solgunlaşıyor. Siyah bir elbiseyle geliyor ve biliyorsun ki gittiğim zaman...

- Devam et.

- Bacaklarımın olduğu yerde bir kan birikintisi kalıyor.

- Peki, ya sen?

Sanki birdenbire yalvarırmış gibi, bir inilti şeklinde çıktı soluğu:

- Seni seviyorum...

Soğuk dudaklarını dudaklarıma yapıştırdı. Dayanılmaz bir mutluluk içindeydim. Diliyle dilimi yalaması o kadar güzeldi ki hayatımın o anda sona ermesini isterdim.

Dirty, paltosunu çıkardıktan sonra kollarımdaydı; üzerinde gamalı haç olan bayrakların rengine, açık kırmızı ipek bir elbisesi vardı. Elbisenin altında vücudu çıplaktı. Islak toprak kokuyordu. Hem heyecandan (çünkü hareket etmek istiyordum) hem de vagonun diğer ucuna gitmek için ondan uzaklaştım. Koridorda, çok yakışıklı ve çok uzun bir SA subayını iki defa rahatsız ettim. Porselen mavisi gözleri, aydınlık bir vagonun içinde bile, bulutlarda kaybolmuştu; *Walkyrie*'lerin* çağrısını duymuş bir hali olmasına rağmen, belki de kulakları kışla trompetlerine karşı daha duyarlıydı. Kompartımanın girişinde durdum. Dirty gece lambasını yakmıştı. Solgun ışığın altında hareket etmeden

*) Valkür; Nors-İskandinav mitolojisinde, mükemmel bir güzelliğe sahip, savaşçı perilere verilen ad. Görevleri, Tanrı Odin'in buyruğuyla şehirdeki cesur kahramanları toplayarak dünyanın sonunda olacak olan savaşa güçlü askerler kazandırmaktır. (Ed.n.)

ayakta duruyordu; beni korkuttu. Karanlığa karşın, arkasından uçsuz bucaksız bir ovayı görebiliyordum. Dirty bana bakmaktaydı ama korkunç bir rüyada kaybolmuş gibiydi; kesinlikle kendinde değildi. Ona yaklaştığımda ağladığını fark ettim, onu sıkıca kollarımın arasına aldım. Bana dudaklarını vermek istemedi. Neden ağladığını sordum.

Onu olabildiğince az tanıdığımı düşündüm.

- Hiçbir nedeni yok, diye cevap verdi.

Hıçkırarak ağlamaya başladı.

Ona sarıldım. Ben de ağlayabilirdim. Neden ağladığını öğrenmek istiyordum ama daha fazla konuşmadı. Kompartımana geri döndüğümde olduğu gibi görmekteydim onu; hayaleti andıran bir güzelliği vardı. Tekrar korku verdi bana. Sıkıntıdan boğulmuş bir halde, birkaç saat sonra beni terk edeceği geldi aklıma; o kadar sabırsız ve açgözlü ki daha fazla yaşayamaz. Yaşamayacak. Ayaklarımın altında, rayların üzerinde dönen tekerleklerin sesini duyuyordum; paramparça, ezik bedenleri çiğneyip geçen tekerleklerin gürültüsünü.

Son saatler çabuk geçti. Frankfurt'ta bir oda bulmak istiyordum fakat bunu kabul etmedi. Beraber yemek yedik; katlanabilmek için kendimizi oyalamak zorundaydık. Perondaki son dakikalar dayanılmazdı. Kendimde gidecek gücü bulamadım. Onu birkaç gün içinde tekrar görmem gerekiyordu fakat delice bir fikirle daha önce öleceğini düşünüyordum. Trenle beraber yok oldu.

Peronda tek başımaydım. Dışarda bardaktan boşanırcasına yağmur yağmaktaydı. Ağlayarak orayı terk ettim. Zorlukla yürüyordum. Ağzımda hâlâ Dirty'nin dudaklarının tadı vardı; anlaşılmaz bir şeydi bu. Demiryolları işletmesinden bir adama baktım uzun uzun. Geçip gitti; onun önünde kendimi kötü hissettim. Neden sarılabileceğim bir kadınla ortak hiçbir yanı yoktu? Oysa onun da gözleri, dudakları, kıcı vardı. Bende kus-

ma hissi uyandıran bu dudaklara vurmak isterdim. Adam, çok şişman, iyi halli bir şehirliydi. Ona tuvaletin yerini sordum (bir an önce koşmam gerekiyordu). Gözyaşlarımı bile silmemiştim. Bana Almanca konuşarak bir şeyler işaret etti. Anlaması zordu. Koridorun sonuna geldim. Dayanılmaz sertlikte yüksek bir müzik sesi duydum. Devamlı ağlamaktaydım. Garın kapısından uzakta, koskoca bir meydanın diğer ucunda iyi aydınlatılmış bir tiyatronun önünde geçit töreni yapmakta olan üniformalı müzisyenleri gördüm. Kulakları patlatan bu muhteşem gürültü, sonsuz bir mutluluk vermekteydi. O derece şaşırmıştım ki ağlamam birdenbire sona erdi. Tuvalete gitmek bile istemiyordum. Zorlu yağmur altında koşarak boş meydanı geçtim. Tiyatronun rüzgârlığının altına sığındım.

Tiyatronun basamaklarında hareketsiz bir halde, sırada duran askeri üniformalı çocukların önünde duruyordum; siyah kadifeden kısa pantolonları ve kordonlarla süslenmiş küçük ceketleri vardı. Başları açıktı, sağda *fifrelerini*,* solda ise yassı trampetlerini taşıyorlardı.

O derece şiddetli, o derece sert bir ritimle çalışıyorlardı ki, onların karşısında nefesim kesilmişti. Trampet seslerinden daha acımasız ya da fifrelerden daha dokunaklı başka bir şey düşünülemezdi. Gece boyunca tek tük geçen insanlar için çalan, büyük sopalar gibi kaskatı bu nazi çocukları (bazıları sarışın ve bebek yüzlüydüler), şiddetli sağanak altındaki bu uçsuz bucaksız mey-

*) Yanlamasına çalınan, altı tane deliği olan, tahtadan bir tür flüt. (Ed.n.)

danda, felaket habercisi bir mutluluğun kurbanları gibiydiler. Başlarındaki şefferi, çığırından çıkmış zayıflıkta, balık gibi suratlı, huysuz bir çocuk (ara sıra arkasını dönüp komutlar veriyor ve homurdanıyordu), elindeki uzun, baş trampet çubuğuyla tempo tutuyordu. Müstehcen bir tavırla, bu topuzlu çubuğu belinin altından havaya kaldırıyordu (kocaman bir maymun penisini andırıyordu, o anda, renkli sicim örgülerle süslenmiş bu çubuk); ve hemen ardından, küçük pis bir hayvan silkinmesiyle, ağız yüksekliğine kaldırıyordu topuzlu çubuğu; karından ağza, ağızdan karına, trampet tufanıyla kesik kesik olan birçok gidiş geliş. Müstehcen bir gösteriydi bu. Korkunçtu. Eğer soğukkanlılığımı koruyamasaydım, bu kin dolu oyunun önünde nasıl taş bir duvar gibi sakin kalabilirdim. Gecenin içinde duyulan her müzik parçası, savaşı ve ölümü hatırlatan bir büyüydü. Trampet sesleri, kanlı top atışlarına dönüşmek beklentisiyle, doruk noktasına ulaşmıştı. Uzaktan seyrediyordum... Savaş düzeninde bir çocuk ordusu. Hareketsiz olmalarına rağmen, kendilerinde değildiler. Benden çok uzakta durmayan bu çocukların, ölüme gitme arzusuyla büyülenmiş olduklarını görüyordum. Arkalarında can çekişenleri ve ölüleri bırakarak ilerleyeceklerdi bir gün, güneşin altında gülümseyerek, bu büyülendikleri sınırsız tarlalarda.

Hayattan çok daha dokunaklı yükselen bu cinayet gelgitinde (çünkü hayat ölüm kadar kanlı bir aydınlığa sahip değil), saçmalıklardan, komik yaşlı kadın yakarmalarından başka bir şey ileri sürmek imkânsızdı. Alevlerin ve gürültülerin birbirine karıştığı, yanmış kükürt sarısı kadar solgun, soluk tıkayan bir

kıyamet için hazırlanmamış mıydı bütün bunlar. İçimde yükselen kahkaha atma isteği başımı döndürdü. Bu felaket karşısında, kimsenin bağırmaya engel olamadığı zamanlarda hissedilen kasılmayı izleyen bir kara mizahtı yaşadığım. Müziğin susmasıyla yağmur da durdu. Yavaş yavaş gara döndüm; tren harekete hazırdı; kompartımana girmeden önce peronda bir süre yürüdüm; tren tam vaktinde hareket etti.

Mayıs 1935

"BÜTÜN EDEBİYATI YIKMAYI HEDEFLER. O SÖZCÜKLERİN SOYKIRIMCISIDIR."

Her insan, az ya da çok, hayatın farklı gerçeklerini ortaya çıkaran öykü ve romanlarla kendisi arasında bağlar kurar. Kimi zaman kendinden geçmiş bir halde okuduğu bu öyküler, onları kaderle bile yüz yüze getirebilir. Bu sebeple öykülerin, ne olabileceğini, yenilenmesi ya da daha iyiye gidebilmesi için gerekli olan çabaları nasıl yönetebileceğimizi tutkuyla araştırmak zorundayızdır.

Düşüncelerimi kabaca dile getirmeyi tercih ettim. Ancak, öykülere, hayatın gizli yanlarını ortaya çıkarma gücünü verenin, sadece ani çılgınlık anları ya da ıstırap deneyimleri olduğunu ileri sürmüyorum. Burada, bu konudan bahsetmemin nedeni, Göğün Mavis'i'ndeki korkunç aykırılıkların beni yıkıma uğratan büyük bir sıkıntıdan kaynaklanıyor olmasıydı sadece. Göğün Mavis'i'ni bu aykırılıklar oluşturdu diyebilirim.

Bataille kendisini çırlıçplak gözler önüne serer, kendini teşhir ederek bütün edebiyatı yıkmayı hedefler.

O, sözcüklerin soykırımcısıdır.

Jean-Paul Sartre

Bataille

10 Eylül 1897 yılında Billom'da doğdu. 1900'de ailesiyle birlikte Reims'e taşındı. 1917'den itibaren Paris'te "Ecole des Chartes" de okudu. Sosyolog, antropolog ve filozof olan Bataille, Nietzsche'nin izinde düşüncelerini geliştirmiş, gerçeküstücü düşüncenin geliştiricilerinden biri haline gelmiştir. 8 Haziran 1962'de Paris'te öldü.

786054 959648

www.chiviyazilari.net

<http://twitter.com/Chiviyazilari>

<http://www.facebook.com/Chiviyazilan> Yayınevi

İnternette Satış: www.chiviyazilari.org

ISBN 978-605-4959-64-8

BARKOD 9786054959648